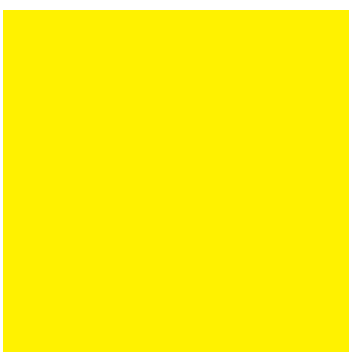
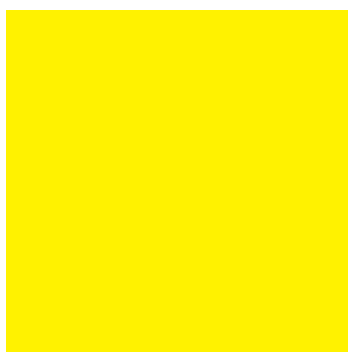

PÄIJÄT-HÄMEEN MAAHANMUUTTO- OHJELMA 2016-2020

Ohjelman ohjausryhmä 22.10.2015

Maakuntahallitus 16.11.2015

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
A228* 2016

ISBN 978-951-637-233-7
ISSN 1237-6507

PÄIJÄT-HÄMEEN MAAHANMUUTTO- OHJELMA 2016-2020

Ohjelman ohjausryhmä 22.10.2015

Maakuntahallitus 16.11.2015

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	7
2. OHJELMAN LAATIMINEN	9
3. MAAHANMUUTTO SUOMESSA JA PÄIJÄT-HÄMEESSÄ.....	13
3.1 Ohjelman lähtötilanne	13
3.2 Maahanmuutto paluumuuton, perhesiteen tai opiskelun perusteella	14
3.3 Työperusteinen maahanmuutto	15
3.4 Humanitaarinen maahanmuutto	15
4. KOTOUTTAMISTOIMENPITEET.....	19
4.1 Sosiaali- ja terveydenhuolto	20
4.2 Lapset ja nuoret	21
4.2.1 Varhaiskasvatus ja perusopetus	22
4.2.2 Nuorisotyö.....	22
4.3 Muut kotouttamistoimenpiteet	26
5. AIKUISKOULUTUS, TYÖLLISYYS JA YRITTÄJYYS.....	29
5.1 Aikuiskoulutus	29
5.2 Työllisyys.....	33
5.3 Työperusteiset maahanmuuttajat ja kansainväliset opiskelijat.....	35
5.4 Yrittäjyys	37

6. ETNISTEN SUHTEIDEN EDISTÄMINEN JA YHDENVERTAISUUS.....	41
7. OHJELMAN TOTEUTUKSEN SEURANTA.....	45
8. MAAHANMUUTTAJIEN TARINAT	46
9. TIIVISTELMÄT	54
Suomeksi	54
Ruotsiksi	57
Englanniksi	60
Venäjäksi	63
Viroksi	67
Arabiaksi.....	70
Persiaksi.....	72
Thaiksi.....	74
10. LIITTEET	77
Liite 1: tilastot	77
Liite 2: keskeiset lait, asetukset, sopimukset ja ohjelmat	81
Liite 3: ohjausryhmän kokoonpano	83
Liite 4: maahanmuuttoterminologia	85
11. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	87

Johdanto

1

Päijät-Hämeen ensimmäinen maahanmuutto-ohjelma laadittiin vuosille 2010 - 2015. Käytäntö on osoittanut, että ohjelma-alueen kunnat ovat hyötynet yhteistyöstä maahanmuuttoasioissa, huolimatta siitä, kuinka monta ulkomaan kansalaista asuu kunnan alueella. Yhteistyön merkitys on korostunut entisestään, kun maahanmuuttajien määrä on kasvanut. Vuonna 2015 alkanut pakolaiskriisi tuo kunnille täysin uusia haasteita tulevina vuosina.

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman tarkoituksena on tukea ja edistää paikallisesti sekä alueellisesti kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta työllistyä sekä osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan eri tavoin. Lisäksi ohjelman tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, kansainvälisyyttä ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Ohjelmassa halutaan huomioida kaikki maahanmuuttajaryhmät riippumatta maahanmuuton syistä tai Suomessa asutun ajan kestosta.

Ohjelma-alue kattaa Päijät-Hämeen kunnista Hartolan, Heinolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölan, Lahden, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän. Ohjelma-alueeseen kuuluvat myös sosiaali- ja perusterveydenhuollon palveluja tuottavan Peruspalvelukeskusten Aavan ja Oivan kolme Päijät-Hämeen ulkopuolella sijaitsevaa kuntaa - Iitin (Kymenlaakso), Myrskylän ja Pukkilan (Uusimaa) kunnat. Kuntakenttään on tulossa muutoksia. Lahden ja Nastolan kuntaliitos sekä Hollolan ja Hämeenkosken kuntaliitos tapahtuvat molemmat 1.1.2016. (tilanne 16.11.2015)

Vuoden 2015 puolivälissä ulkomaan kansalaisten määrä Päijät-Hämeessä, Iitissä, Myrskylässä ja Pukkilassa oli yhteensä 6 046 henkeä. Ulkomaan kansalaisten määrät vaihtelevat suuresti eri kunnissa. Maahanmuuttajaväestö keskittyy erityisesti Lahteen. Seuraavaksi eniten ulkomaan kansalaisia asuu Heinolassa, Hollolassa, Nastolassa ja Orimattilassa (Väestörekisteri). Ohjelma-alueen kaikkien kuntien ulkomaan kansalaisten määrät löytyvät liitteestä 1. Yleisimmät kansalaisuudet olivat Venäjä, Viro, Irak ja Thaimaa.

Tämän lisäksi Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman ohjelma-alueella asuu suuri määrä muita maahanmuuttajataustaisia ihmisiä, jotka eivät näy tilastoissa: Suomen kansalaisuuden jo saaneita, henkilöitä joilla on kaksoiskansalaisuus tai henkilöitä, jotka oleskelevat tilapäisesti alueella esimerkiksi lyhytaikaisen työsuhteen vuoksi tai turvapaikanhakijoina vastaanottokeskuksissa tai hätämajoitusyksiköissä.

Kunnat tarjoavat vakituisesti asuville maahanmuuttajilleen kunnalliset peruspalvelut. Kunnat myös päättävät kiintiöpakolaisten vastaanotosta kuntaansa. Maahanmuuttotyötä tai monikulttuurista työtä ohjelma-alueella tekevät lukuisat tahot, niin viranomaiset kuin kansalaisjärjestötkin, mm. Lahden kaupungin maahanmuuttajapalvelut, Alueellinen integraatiopalvelupiste (jatkossa Alipi), monikulttuurikeskus Multi-Culti, Hämeen ELY-keskus, Hämeen TE-toimisto, seurakunnat, uskonnolliset yhteisöt, oppilaitokset, vapaa sivistystyö, kansalaisjärjestöt ja maahanmuuttajien omat järjestöt sekä yksityishenkilöt vapaaehtoistyöntekijöinä. Usein toimintaa on järjestetty erilaisten hankkeiden kautta.

Alueellinen integraatiopalvelupiste Alipi

Alueellinen integraatiopalvelupiste Alipi:

Palveluja maahanmuuttajille ja työssään maahanmuuttajia kohtaaville

Alipi-palvelupiste tarjoaa maahanmuuttoon liittyviä ohjaus-, neuvonta- ja asiantuntijapalveluja. Palvelualueeseen kuuluvat Päijät-Hämeen kunnista Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä sekä muita kuntia ovat Iitti, Myrskylä ja Pukkila. Palvelupiste on tarkoitettu kaikille palvelualueemme maahanmuuttajille, riippumatta Suomeen muuton syistä tai asumisajasta. Lisäksi Alipissa palvellaan viranomaisia, työnantajia, järjestöjä ja muita tahoja, jotka tarvitsevat lisätietoa tai konsultaatiopalveluja maahanmuuttoon liittyvissä asioissa. Alipi on osa Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystoimialaa ja Maahanmuuttopalveluja.

Palvelupisteessä välitetään tietoa suomalaisesta palvelujärjestelmästä, tukimuodoista ja eri viranomais-tahoista ja ohjataan asiakkaita oikeisiin palveluihin. Alipi ohjeistaa myös erilaisten lomakkeiden ja hakemus-ten täyttämässä sekä viranomaisten päätösten selvittämisessä. Varsinaisia viranomaispäätöksiä Alipissa ei tehdä. Asiakkaita opastetaan sähköisten palvelujen käyttöön.

Alipissa annetaan ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi kuntien tarjoamista sosiaali- ja terveyspalveluista, asumisesta, suomen kielen kurseista ja muista koulutusasioista, työ- ja harrastusmahdollisuuksista sekä kansalaisuuteen tai työ- ja oleskelulupiin liittyvistä asioista.

Alipista saa palvelua suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, venäjäksi, georgiaksi ja espanjaksi. Tulkki tilataan tarvittaessa ennalta sovittuun tapaamiseen. Alipissa on myös erikelistä materiaalia Suomesta, Suomessa asu-mista, viranomaistoiminnasta ja erilaisista palveluista sekä asiakaspäätte. Palvelut ovat asiakkaille maksuttomia.

Lahden asiakaspalvelupisteen ohella Alipilla on päivystys myös Heinolassa erikseen sovittuina aikoina.

ALIPi

Asiakaspalvelu ma-pe 10.00–15.00

Osoite: Vapaudenkatu 23 B, katutaso, Asiakasohjausyksikkö Siirin tiloissa

Palvelunumero (03) 818 3195

Sähköposti: alipi@lahti.fi

Palvelusihteeri Nasi Ekholm, puh. 050 539 1604 (suomi, venäjä, georgia)

Palveluohjaaja Johanna Saari, puh. 050 539 1649 (suomi, venäjä, englanti)

Palveluohjaaja Jenni Korjus, puh. 050 539 1650 (suomi, venäjä, englanti, espanja)

Viranomaiskonsultaatiot: Maahanmuuttoasioiden päällikkö Anne Saloranta, puh. (03) 818 3196, 050 539 1639 (suomi, ruotsi, englanti)

verkkosivut (suomeksi, englanniksi ja venäjäksi): www.alipi.fi, www.alipi.fi/koto

Facebook: www.facebook.com/groups/alipi

OTA
YHTEYTTÄ!

Ohjelman laatiminen

2

Päijät-Hämeen ensimmäinen maahanmuutto-ohjelma "Päijät-Hämeen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 2010 - 2015" laadittiin Päijät-Hämeen liiton johdolla. Ohjelma valmistui loppuvuonna 2009 ja sitä täydennettiin humanitaarisen maahanmuuton osuudella keväällä 2010. Kuntien yhteiselle ohjelmalle oli suuri tarve sillä monissa kunnissa, joissa maahanmuuttajien osuus oli hyvin pieni, ei entuudestaan ollut omia maahanmuutto- ja/tai kotouttamisohjelmia. Ohjelmasta laadittiin seurantaraportti vuonna 2013. Nyt vuosille 2016 - 2020 laadittu ohjelma on siis järjestyksessään toinen alueelle tehty yhteinen ohjelma.

Ohjelman laadinnassa on otettu huomioon kansallinen ja EU-lainsäädäntö, Suomea sitovat kansainväliset sopimukset, kansalliset ohjelmat, alueelliset ja kunnalliset strategiat sekä ohjelmat. Lisäksi lainsäädännössä tapahtuvia muutoksia on pyritty ennakoimaan. Luettelo ja linkit keskeisimpiin lakeihin, asetuksiin, sopimuksiin ja ohjelmiin löytyvät liitteestä 2. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän valmistelu ja valtakunnallinen sote-uudistus ovat vielä ohjelmaa laatiessa valmisteluvaiheessa, joten niiden mukanaan tuomia muutoksia ei ole vielä voitu tarkasti ennakoida.

Päijät-Hämeen maakuntastrategia 2040 ja siitä johdettu maakuntaohjelma korostavat voimakkaasti kansainvälistymistä ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä osaamisen verkostoja. Päijät-Häme on kansainvälisesti laajalle verkottunut eurooppalainen maakunta. Kansainvälisessä ja kansallisessa toiminnassa korostuvat perinteiset päijäthämäläiset keihäänkärjet ympäristöosaamisessa, muotoilussa, hyvinvoinnissa ja käytäntölähtöisten innovaatioiden edistysellisessä soveltamisessa. Päijät-Hämeestä on tavoitteena tehdä kansainvälisesti ainutlaatuinen älykkään erikoistumisen maakunta, joka verkottaa alueen osaamiskärkiä ja vahvoja elinkeinoelämän klustereita.

Kansainvälisyys ja maailmanlaajuinen verkostoituminen korostuvat kaikessa toiminnassa. Maahanmuutto tulee selkeästi nähdä osana kansainvälistymistä. Kansainvälisessä toiminnassa verkostot ovat tärkeitä ja niissä toimimalla saadaan lisää painoarvoa omalle toiminnalle. Monikulttuurisuudesta on alueelle monia etuja. Erilaiset ihmiset ovat tuoneet mukanaan uudenlaisia ajattelumalleja. Muualta tulleet työntekijät tuntevat omaan kulttuuriinsa kuuluvien asiakkaiden makutottumukset tuotteiden ja palveluiden suhteen ja parantavat siten päijäthämäläisten mahdollisuuksia kaukaisilla markkinoilla. Pärjääminen kansainvälisillä markkinoilla aivan erilaisissa kulttuureissa edellyttää päijäthämäläisiltä laaja-alaista perehtymistä muihin kulttuureihin.

Maahanmuutto-ohjelman kehittämiskohteet ja toimenpiteet tukevat maakuntaohjelman ja sen toimeenpanosuunnitelman tulevia päivityksiä. Osaamis- ja koulutustason parantaminen, työllisyys ja yrittäjyys sekä hyvinvointi ovat myös maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmien keskiössä. Globaalissa taloudessa jokaisen yrityksen, organisaation ja maakunnan asukkaan on harkittava omalta osaltaan kansainvälistymisen merkitystä ja toimintansa kansainvälistymisen tasoa.

Työ- ja elinkeinoministeriö aloitti syksyllä 2015 vuosille 2016 - 2019 laadittavan Valtion kotouttamisohjelman, VALKO II:n valmistelun. Ohjelman tavoitteena on tehostaa kotouttamistoimenpiteiden valtakunnallisen tason suunnittelua ja seurantaa sekä edistää kotoutumista niin peruspalveluissa kuin muissakin kotoutumislain mukaisissa toimenpiteissä.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen maahanmuuttopoliittiset linjaukset muodostavat oleellisen osan VALKO II:a. Niiden ja muiden ohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi laaditaan VALKO II:n valmistelun yhteydessä Kotouttamisen kumppanuusohjelma. Siihen kootaan eri toimijoiden yhteinen näkemys kotoutumisen edistämisestä, tahtotilasta ja työnjaosta.

Neljä hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisten linjausten mukaista tavoitealuetta ovat:

1. Ihmisoikeuksia kunnioittava keskusteluilmapiiri, rasismia ei sallita
2. Maahanmuuttajien vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä
3. Kotouttamisen tehostaminen poikkihallinnollisesti
4. Kiintiöpakolaisten määrä ainakin viime vuosien tasolla, valtio lisää yhteistoimintaa kuntien kanssa

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma perustuu erityisesti laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) määritellyyn veloitteeseen laatia maahanmuuttajien kotouttamisohjelma. Tässä asiakirjassa esiteltävä maahanmuutto-ohjelma sisältää lain edellyttämän kotouttamisohjelman.

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Lain mukaan kunnat voivat laatia ohjelman yksin tai useamman kunnan yhteistyönä kuten Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelmassa on menetelty. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (410/2015) mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Edelleen laki kotoutumisen edistämisestä korostaa ELY-keskuksen, KELA:n, TE-toimiston ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten osallistumista oman toimialansa osalta ohjelman laadinnan lisäksi sen toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan.

Kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää (laki kotoutumisen edistämisestä, keskeiset kohdat)

- selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan
- suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä
- tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista
- suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä
- suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä
- monivuotisen suunnitelman henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä
- suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä
- suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen tulee huomioida kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa. Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla.

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman laatimista ohjasi Päijät-Hämeen liiton nimeämä ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluivat kaikkien Päijät-Hämeen kuntien sekä litiin, Myrskylän ja Pukkilan kuntien edustajat, Hämeen ELY-keskuksen, Hämeen TE-toimiston, Päijät-Hämeen koulutuskonsernin, Lahden ammattikorkeakoulun, Päijät-Hämeen Yrittäjien ja Alipin edustaja. Ohjausryhmän kokoonpano on esitelty liitteessä 3.

Ohjelman käytännön laatimisesta ja kirjoittamisesta vastasivat Alipin palveluohjaajat Jenni Korjus ja Johanna Saari sekä maahanmuuttoasioiden päällikkö Anne Saloranta. Useilta yhteistyökumppaneilta saatiin eri alojen asiantuntija-apua.

Ohjelman valmistelussa haluttiin kartoittaa ja huomioida alueen toimijoiden ja maahanmuuttajien omia näkemyksiä maahanmuuttoasioissa mahdollisimman laajasti. Lahden kaupungin maahanmuuttopalvelut ja Alipi järjestivät keväällä 2015 useita erillisiä tilaisuuksia, jotka olivat avoimia kaikille yhteistyökumppaneille ja maahanmuuttajille. Teematyöpaja järjestettiin yhteistyössä Lahden Helluntaiseurakunnan kanssa ja maahanmuuttajien kuulemistilaisuus Monikulttuurikeskus Multi-Cultin kanssa.

Työpajat:

- Työllisyys ja yrittäjyys 15.4.2015
- Aikuiskoulutus 15.4.2015
- Lapset ja nuoret 12.5.2015
- Kotouttaminen ja etnisten suhteiden edistäminen 20.5.2015
- Sosiaali- ja terveydenhuolto 20.5.2015

Teematyöpaja

- Järjestöjen, uskonnollisten yhteisöjen, vapaaehtoistoimijoiden ja muiden 3. sektorin edustajien tapaaminen 17.3.2015

Maahanmuuttajien kuulemistilaisuus

- Kuulemistilaisuus maahanmuuttajille 1.6.2015

Työpajat käsittelivät aiemman ohjelman 2010 - 2015 tavoitteiden toteutumista ja uuden ohjelmakauden 2016 - 2020 odotuksia ja haasteita. Työpajoissa keskityttiin erityisesti uuden ohjelman kehittämiskohteisiin

ja lisäksi päivitettiin aiemman kauden tavoitteiden toteutumista. Ohjelmakauden 2010 - 2015 toimenpide-ehdotukset ja niiden toteuma on koottu erilliseen liitteeseen, joka on saatavilla sähköisessä muodossa Alipin verkkosivuilla www.alipi.fi.

Työpajojen ja kuulemistilaisuuden pohjalta valittiin uuteen ohjelmaan 39 kappaletta kehittämiskohteita. Ohjelmassa kehittämiskohteet jaettiin kolmeen eri pääluokkaan. (1.) Kotouttamistoimenpiteet, (2.) Aikuis-koulutus, työllisyys ja yrittäjyys sekä (3.) Etnisten suhteiden edistäminen ja yhdenvertaisuus.

Ohjelmaan haluttiin myös saada maahanmuuttajien oma ääni paremmin kuuluviin. Ohjelmaa varten haastateltiin kuutta eri-ikäistä ja eri puolilta maailmaa ohjelma-alueelle muuttanutta henkilöä. Heidän tarinansa löytyvät luvusta 8.

Ohjelma lähetettiin ensimmäiselle kommenttikierrokselle kuntiin lokakuussa 2015. Ohjelman ohjausryhmä käsitteli ohjelman kokouksessaan 22.10.2015. Tämän jälkeen Päijät-Hämeen liitto lähetti ohjelman viralliselle lausuntokierrokselle 27.10.2015 kuntiin, keskeisille viranomais-, oppilaitos- ja järjestötoimijoille. Vastaukset saatiin 21 eri taholta: Lahden kaupunki (Yhdistymishallitus), Heinolan kaupunki, Hollolan kunta, Pukkilan kunta, Kärkölän kunta, Hämeen ELY-keskus, Etelä-Suomen Aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysministeriö, Ympäristöministeriö, Opetushallitus, Päijät-Hämeen Yrittäjät, Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Akava ry, Koulutuskeskus Salpaus, Harjulan Setlementti ry/ Harjulan kansalaisopisto, Lahden seurakuntayhtymä, Kuntaliitto, Päijät-Hämeen sosiaalipsykiatrinen säätiö ja Työ- ja elinkeinoministeriö.

Maakuntahallitus hyväksyi Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman kokouksessaan 16.11.2015. Maakuntahallituksen hyväksymisen jälkeen ohjelma lähetetään vielä hyväksyttäväksi kunnanvaltuustoihin. Kunnanvaltuustojen tulee hyväksyä ohjelma myös kunkin kunnan viralliseksi kotouttamisohjelmaksi.

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma julkistettiin Päijät-Hämeen liiton ja Alipin järjestämässä seminaarissa 18.11.2015, johon osallistui noin 140 henkeä: viranomaistahoja, kolmannen sektorin edustajia ja yrityksiä. Osallistujien joukossa oli paljon maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Maahanmuuttajille järjestetään myös oma, erillinen tiedotustilaisuus ohjelman tunnetuksi tekemiseksi.

Maahanmuutto Suomessa ja Päijät-Hämeessä

3

3.1 Ohjelman lähtötilanne

Maahanmuutto ja maahanmuuttajat ovat jatkuvasti yksi ajankohtaisimmista ilmiöistä niin kansainvälisesti kuin Suomessa. Maahanmuuttajien määrä on kasvanut Suomessa viime vuosina paljon. Tämä kehitys heijastuu suuresti myös Päijät-Hämeeseen.

Suomessa asui vuoden 2013 lopussa 301 524 ulkomaalaistaustaista (vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi syntynyt ulkomailla), mikä oli 5,5 % koko väestöstä. Maanosittain tarkasteltuna kaikista ulkomaalaistaustaisista 59 % oli taustaltaan eurooppalaisia. Aasialaistaustaisia oli 24 % ja afrikkalaistaustaisia 12 % (Tilastokeskus).

Ulkomaalaistaustaisista Suomessa selvästi suurin ryhmä olivat henkilöt, joiden taustamaa oli Venäjä tai entinen Neuvostoliitto. Heitä oli vuoden 2013 lopussa 74 202, mikä oli neljäsosa kaikista ulkomaalaistaustaisista. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat virolaistaustaiset, 40 990 henkilöä, somaliaistaustaiset, 15 723 henkilöä ja irakilastaustaiset, 11 942 henkilöä. Maahanmuuttajia tilastoidaan myös kansalaisuuden mukaan. Suomessa asui vuoden 2014 lopussa 219 675 ulkomaan kansalaista. (Tilastokeskus)

Ulkomaan kansalaisten määrä Päijät-Hämeessä, Iitissä, Myrskylässä ja Pukkilassa oli yhteensä 6 046 henkeä kesäkuun lopussa 2015. Jos maahanmuuttajia tilastoidaan äidinkielen eikä kansalaisuuden mukaan niin muun kielisiä eli äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia asukkaita oli vuoden 2014 lopussa Päijät-Hämeessä 8 363 henkilöä eli 4,1 % väestöstä. Päijät-Hämeessä, Iitissä, Myrskylässä ja Pukkilassa puhutaan kaikkiaan yli 100 kieltä. Suurimmat yksittäiset kieliryhmät Päijät-Hämeessä olivat vuonna 2014 venäjä, viro, kurdi ja arabia. Katso tarkemmat tilastot liitteestä 1. (Tilastokeskus)

Maahanmuuttajien määrän kasvun ohella kehityksessä olennaista on maahanmuuton monipuolistuminen ja tilapäisluonteisen muuttoliikkeen kasvaminen. Suomeen ja Päijät-Hämeeseen tullaan pääsääntöisesti perhesiteen, opiskelun tai työn perusteella sekä myös kansainvälisen suojelun perusteella ja paluumuuttajina. Tilanne muuttui äkillisesti syksyllä 2015 kun maahan saapui ennätysmäärä turvapaikanhakijoita.

Maahanmuutto ei kohdistu tasaisesti Suomen eri alueille. Pääosa maahanmuuttajista asuu suurimmissa kaupungeissa. Pääkaupunkiseudulla jo joka kymmenes asukas on maahanmuuttajataustainen. Maahanmuuttajat liikkuvat paljon myös maan sisällä. Tulevaisuudessa väestökehitys saattaa joillakin alueilla olla pitkälti maahanmuuton varassa.

Suomeen muutti 2014 Maahanmuuttoviraston ja Poliisin tietojen mukaan 33 351 ulkomaan kansalaista (oleskeluluvan tai rekisteröinnin saaneet). EU-kansalaiset olivat suurin yksittäinen Suomeen saapuneiden ryhmä vuonna 2014 (Maahanmuuton tunnusluvut 2014). Pelkästään turvapaikanhakijoita arvioidaan tulevan Suomeen vuonna 2015 yli 30 000.

3.2 Maahanmuutto paluumuuton, perhesiteen tai opiskelun perusteella

Perhesyistä tapahtuva muutto muodosti suuren osan maahanmuutosta Suomessa vuonna 2014. Maahanmuuttovirasto myönsi kaikkiaan 6 774 hakijalle ensimmäisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella. Näistä Suomen kansalaisen perheenjäseneksi katsottavia hakijoita oli 1 154. Kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneen perheenjäsenille myönnettiin kaikkiaan 1 094 oleskelulupaa ja ns. muun ulkomaalaisen perheenjäsenille 4 526 oleskelulupaa. (Maahanmuuton tunnusluvut 2014).

Maahanmuuttovirasto myönsi kolmansista maista tuleville opiskelijoille 5 611 ensimmäistä opiskelijan oleskelulupaa vuonna 2014. EU-maista tulevat opiskelijat eivät tarvitse oleskelulupaa. Eniten opiskelijan oleskelulupia myönnettiin venäläisille (1 130), kiinalaisille (855) ja vietnamilaisille (428) (Maahanmuuton tunnusluvut 2014). Suomessa ehdotettiin syksyllä 2015 lukukausimaksuja EU/ETA -alueen ulkopuolisille opiskelijoille.

Paluumuuttajia ovat inkerinsuomalaiset ja muut suomalaista syntyperää olevat henkilöt entisen Neuvostoliiton alueelta. Heillä on ollut mahdollisuus muuttaa erityisen paluumuuttojärjestelmän perusteella Suomeen 1990-luvun alusta lähtien. 276 paluumuuttajalle myönnettiin vuonna 2014 oleskelulupa Suomeen. Hakemuksia näillä perusteilla tehtiin 298 kappaletta vuonna 2014. Suomeen suuntautuva paluumuutto on vähentynyt. Syynä paluumuuttajien vähenevään määrään on inkerinsuomalaisten paluumuuttojonon sulkeutuminen vuonna 2011. Paluumuuttojonossa olevien henkilöiden oikeus hakea oleskelulupaa on määrätty päättyväksi 1.7.2016. (Maahanmuuton tunnusluvut 2014, Maahanmuuttovirasto)

Paluumuuttajia ja heidän perheenjäseniään on muuttanut Päijät-Hämeen alueella erityisesti Lahteen. Lahteen on saapunut paluumuuttajina vuodesta 1990 vuoteen 2015 noin 2 000 ihmistä. Vuonna 2014 Lahteen saapui enää 46 paluumuuttajaa. (Lahden kaupungin maahanmuuttajapalvelut)

Tutustu luvussa 8 paluumuuttajan tarinaan.

3.3 Työperusteinen maahanmuutto

Vuonna 2014 Maahanmuuttovirasto myönsi 5 062 ensimmäistä oleskelulupaa työnteon perusteella. Myönteisten päätösten osuus oli 87 % (Maahanmuuton tunnusluvut 2014).

Todellisuudessa työhön Suomeen saapuneiden määrä on kuitenkin moninkertainen. Suurin osa ulkomaisesta työvoimasta saapuu Suomeen vapaan liikkuvuuden puitteissa EU- ja ETA-alueelta taikka viisumilla tai viisumivapaasti kolmansista maista esimerkiksi kausityötä varten. Suomeen tulee vuosittain yli 4 000 metsämarjanpoimijaa, joista suurin osa tulee Thaimaasta. Valtaosan Suomeen työhön tulevista ei siten tarvitse hankkia oleskelulupaa Suomeen.

Pirkanmaan TE-toimiston mukaan Kanta- ja Päijät-Hämeeseen tehtiin vuonna 2014 yhteensä 126 oleskeluluvan myönteistä osaratkaisua EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisille. Osaratkaisuihin lukeutuvat ensimmäiset- ja jatkoluvat. Päijät-Hämeessä myönteisiä osaratkaisuja on myönnetty kunnittain 63 kpl, joista eniten Lahteen (36). Työlupia on myönnetty myös Asikkalaan, Hollolaan, Nastolaan, Orimattilaan, Sysmään, Hämeenkoskelle ja Heinolaan. Oleskelulupien myönteisiä osaratkaisuja on myönnetty kansalaisuuksittain eniten ukrainalaisille (45), venäläisille (28) ja kiinalaisille (12). Työlupia on myönnetty ammattikuntien mukaan eniten puutarhatyöntekijöille, kokeille (keittäjät ja kylmäköt), maataloustyöntekijöille ja yrittäjille. Myönnettyistä työluvista 33 % on kohdistunut alkutuotantoon. (Pirkanmaan TE-toimisto, Maahanmuuttovirasto 2014).

Päijät-Hämeessä työperusteista maahanmuuttoa on ollut eri aloilla, erityisesti rakennusalalla ja teollisuudessa. EURES-palvelun kautta Päijät-Hämeeseen on rekrytoitu erityisosaajia eri aloilta, erityisesti teollisuuden ja käsityöalojen ammatteihin (esim. suutarit), leipureita ja vähemmässä määrin it-alan osaajia.

3.4 Humanitaarinen maahanmuutto

Suomi vastaanottaa pakolaiskiintiössä Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaisiksi katsomia henkilöitä tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia. Vuodesta 2001 alkaen Suomeen otettavien kiintiöpakolaisten määrä on ollut 750 henkilöä vuodessa. Vuonna 2014 sovittiin 300 henkilön lisäkiintiöstä Syyrian kriisin vuoksi. Vuoden 2014 kokonaiskiintiö oli tällöin 1 050 henkilöä (sama vuonna 2015). Kiintiö täyttyi 2014 lähes kokonaan, vuonna 2014 Suomeen valittiin 1 030 kiintiöpakolaista. (Maahanmuuton tunnusluvut 2014).

Vuoden 2014 aikana 3 651 henkilöä on hakenut Suomesta kansainvälistä suojelua. Näistä yksintulleita alaikäisiä hakijoita oli 196. Suurimmat kansalaisuusryhmät olivat Irak, Somalia, Ukraina, Afganistan ja Venäjän Federaatio. (Maahanmuuton tunnusluvut 2014).

Maahanmuuttovirasto teki vuonna 2014 yhteensä 3 706 turvapaikkapäätöstä. Myönteisten päätösten osuus kaikista päätöksistä oli 36 %. Kielteisten päätösten määrä kaikista päätöksistä oli 55 %. Vuoden 2014 aikana yksin tulleille alaikäisille hakijoille on tehty 78 päätöstä, joista myönteisiä oli 64. (Maahanmuuton tunnusluvut 2014).

Pakolaisia oli maailmassa kesäkuussa 2015 jo lähes 60 miljoonaa, mikä on suurin luku sitten pakolaisten tilastoinnin aloittamisen, kerrotaan YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n 18.6.2015 julkistamassa Global Trends 2014 -raportissa. Luku sisältää sekä maan sisäiset että kotimaansa jättävät pakolaiset. Määrä kasvoi yli 8 miljoonalla vain yhdessä vuodessa. Joka päivä 42 500 ihmistä joutui jättämään kotinsa vuonna 2014. Pohjoismaihin saapui UNHCR:n tilastojen mukaan 2014 yli 106 000 turvapaikanhakijaa. Tästä määrästä yksin Ruotsin osuus oli 70 %.

Vuonna 2015 pakolaiskriisi on koskettanut koko Eurooppaa. Edellisen kerran vastaava pakolaiskriisi koetteli maailmaa toisen maailmansodan jälkeen. Nyt sotaa ja vainoja pakenevia on jo enemmän kuin toisessa maailmansodassa.

Vuonna 2015 Suomeen oli saapunut jo yli 27 000 turvapaikanhakijaa (tilanne 11.11.2015). Tämänhetkisen arvion mukaan Suomeen odotetaan loppuvuoteen mennessä saapuvan noin 30 000 turvapaikanhakijaa. Alaikäisiä, ilman huoltajaa tulleita turvapaikanhakijoita on myös tullut ennätysmäärä, yli 1 000.

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelmassa mukana olevista kunnista Lahti ja Heinola ovat tehneet sopimuksen kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta. Lahti on sitoutunut vuosittain ottamaan vastaan 20 kiintiöpakolaista. Lahden kaupunki vastaanotti ensimmäiset kiintiöpakolaiset vuonna 1990. Heinolan kaupunginvaltuusto teki päätöksen syksyllä 2015 vastaanottaa 10 - 15 kiintiöpakolaista vuodessa. Muuttuneessa tilanteessa kuntien aktiivisuus on lisääntynyt, sekä valtiovallan aktivointi kuntien suuntaan.

Kiintiöpakolaisten lisäksi kuntiin muuttaa henkilöitä perheen yhdistämisen perusteella. Päijät-Hämeeseen muuttaa myös kiintiöpakolaisia ja myönteisen oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita joko itsenäisesti tai omaehtoisesti vastaanottokeskuksista.

Päijät-Hämeeseen avattiin Suomen Punaisen Ristin ylläpitämä turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus Lahden Hennalaan entisen varuskunnan alueelle syyskuussa 2015. Siellä on 650 paikkaa. Nastolaan avattiin marraskuussa 2015 SPR:n vastaanottokeskus. Viittakivi Oy:n (Setlementtiliitto) ylläpitämä vastaanottokeskus avattiin Heinolaan entisen Opekon tiloihin lokakuussa 2015. Sinne on suunniteltu myös tukiyksikköä yksin maahan tulleille alaikäisille. Lahteen avattiin marraskuussa 2015 Setlementtiliiton vastaanottokeskus, johon on suunniteltu n. 200 paikkaa. Useassa Päijät-Hämeen kunnassa oli loppuvuodesta 2015 käynnissä selvittelyjä kiintiöpakolaisten vastaanotosta ja/tai vastaanottokeskuksen perustamisesta.

Turvapaikanhakijoista myönteisen oleskeluluvan saatuaan useimmiten suuri osa jää ensin samalle alueelle kuin missä vastaanottokeskuksessa he ovat asuneet. Näin ollen Päijät-Hämeessä olevista turvapaikanhakijoista moni jäänee alueelle saatuaan myönteisen päätöksen. Tarve kuntien väliselle yhteistyölle korostuu entisestään mm. asuttamisessa ja kotouttamistoimenpiteiden kehittämisessä sekä koordinoinnissa.

Vuoden 2015 lainsäädännön mukaan valtio maksaa kunnalle korvauksia sekä kiintiöpakolaisista että myönteisen oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista. Niin sanottua laskennallista korvausta maksetaan kiintiöpakolaisista neljä vuotta ja muista kolme vuotta. Kunta voi käyttää korvauksia tarvittaviin työntekijöihin ja palveluihin. Valtio korvaa lisäksi kunnille toimeentulotuen/kotoutumistuen kolme vuotta sekä tulkkaukspalvelut. Lisäksi korvataan täysimääräisenä, jos pakolaistaustaisella on huomattavia vammasta tai sairaudesta johtuvia kustannuksia. Korvausten maksamisen ehtona on, että kunnalla on sopimus ELY-keskuksen kanssa pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja voimassa oleva kotouttamisohjelma.

Kunta sitoutuu järjestämään kiintiöpakolaisille asunnon ja vastaanottopalvelut. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja sekä alkuvaiheen terveydenhuoltoa ja lasten perusopetusta voidaan järjestää erityispalveluina. Kiintiöpakolaiset ja oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat ovat kuntalaisia ja täten oikeutettuja samoihin palveluihin kuin muutkin kuntalaiset. Kotouttamispalveluihin ovat oikeutettuja kaikki maahanmuuttajat. Pakolaiskriisi asettaa kunnille suuria haasteita maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Tutustu luvussa 8 sudanilaisen pakolaisen tarinaan.

4

Kotouttamistoimenpiteet

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien toimenpiteiden ja palvelujen avulla. Kotoutumislaisa korostetaan, että kotouttaminen on kaikkien kunnan hallintokuntien toimintaa. Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu.

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen on yksi olennainen osa kuntien maahanmuuttajien hyvinvointiin tähtäävää työtä. Kotoutuminen on kaksisuuntaista ja hyvä kotoutuminen edistää kaikkien kunnan asukkaiden hyvinvointia. Kotouttamiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet sisältyvät monin osin muuhun kaupungin ohjelmatyöhön. Kotouttamistoimintaa kunnissa säätelee lainsäädäntö.

Laki kotoutumisen edistämisestä edellyttää, että kuntien palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kuntien tulee huolehtia, että maahanmuuttajille tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut ovat sisällöltään ja laajuudeltaan riittävät. Kuntien tulee kehittää henkilöstönsä osaamista kotouttamisasioissa. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Kotolaki velvoittaa kuntia järjestämään kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluita. Kotoutumislain mukaan viranomaisten tulee antaa maahanmuuttajalle tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi tietoa annetaan palveluista ja kotoutumista edistävästä toimenpiteistä.

Kotoutumislain mukaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) sekä muiden viranomaisten on huolehdittava asianmukaisen ohjauksen ja neuvonnan antamisesta liittyen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja palveluihin sekä työelämään.

Kotoutumislain mukaisella alkukartoituksella tarkoitetaan toimenpidekokonaisuutta, jonka avulla arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien palvelujen ja toimenpiteiden tarve.

Alkukartoituksen aikana selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Tavoitteena on ohjata maahanmuuttaja joustavasti ja tarvelähtöisesti sellaisiin palveluihin ja toimenpiteisiin, jotka edistävät hänen pääsyään suomalaisen yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi.

Maahanmuuttajalle laaditaan yksilöllinen kotoutumissuunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajaa hankkimaan riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Avainasemassa on maahanmuuttajan oma aktiivisuus ja vastuunotto omasta kotoutumisestaan.

Aikuisille maahanmuuttajalle järjestetään kotoutumiskoulutuksena suomen/ruotsin kielen opetusta tai luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia.

4.1 Sosiaali- ja terveydenhuolto

Maahanmuuton alkuvaiheessa ja kotoutumisessa sosiaali- ja terveyspalvelut ovat keskeisessä asemassa. Henkilöstön osaamisella on suuri merkitys. Valtaosa palveluista järjestetään peruspalveluina. Maahanmuuttajat, varsinkin pakolaistaustaiset, tarvitsevat lisäksi erityispalveluja, etenkin erikoistuneita vastaanottopalveluita sekä paljon ohjausta ja neuvontaa. Kaikille muillekin maahanmuuttajille tulee tarjota mahdollisuus alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontapalveluihin.

Sosiaaliturvaetuuksien tarve vaihtelee maahanmuuttajien keskuudessa. Pakolaistaustaisilla toimeentulotuen tarve voi kestää, koska kotoutumisprosessi on keskimääräisesti pidempi kuin muilla maahanmuuttajilla. Heidän pääsynsä työmarkkinoille on yleensä vaikeampaa kuin muilla. Maahanmuuttajat ovat myös terveydeltään hyvin heterogeeninen ryhmä. Terveimpiä ovat nuoret ja työperusteisesti Suomeen muuttaneet.

Maahanmuuttoon voi liittyä mielenterveyden riskitekijöitä. Riskiryhmiä ovat traumatisoituneet ja kidutetut pakolaiset, kotona vuosia lasten kanssa olleet naiset sekä ikääntyneet maahanmuuttajat. Hoitoon hakeutumisen ja pääsyn kynnyks on usein korkea johtuen niin maahanmuuttajien omasta tietämättömyydestä, kielteisistä asenteista ja leimaantumisen pelosta kuin myös psykiatrisen hoidon huonosta saatavuudesta sekä mielenterveysongelmien huonosta tunnistamisesta eri palveluissa.

Kehittämiskohteet:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan maahanmuuttotyön osaamisen lisääminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tiedottaminen ja palveluohjauksen parantaminen eri ikäryhmille
- Kotouttamistoimenpiteiden toteuttaminen yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja vammaispalveluiden sekä muiden viranomaistahojen kanssa
- Maahanmuuttajiin kohdistuvan mielenterveystyön erityisosaamisen parantaminen
- Uudistetun sosiaalihuoltolain käyttöönotto ja sen mahdollisuuksien käytäntöön vieminen
- Tulkkauspalvelujen käytön turvaaminen, henkilökunnan kouluttaminen tulkkauspalvelujen käytössä

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHO	TOTEUTUMISEN SEURANTA
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan maahanmuuttotyön osaamisen lisääminen	Henkilökunnan koulutus	Valtio, Kuntatyönantajat, LAMK, Koulutuskampus Salpaus	Koulutettujen työntekijöiden määrä
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tiedottaminen ja palveluohjauksen parantaminen eri ikäryhmille	Kuntien www-sivut Alipin www-sivut Eri kielille käännetty materiaalit	Lahden kaupunki, Heinola, Aava, Oiva, PHSOTEY esimiehet ja työntekijät	
Kotouttamistoimenpiteiden toteuttaminen yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja vammaispalveluiden sekä muiden viranomaistahojen kanssa	Yhteistyön tiivistäminen kotouttamisasioiden	Lahden kaupunki, Heinola, Aava, Oiva, PHSOTEY esimiehet ja työntekijät	
Maahanmuuttajiin kohdistuvan mielenterveystyön erityisosaamisen parantaminen	Henkilökunnan koulutus Työntekijöiden kulttuuritietoisuuden lisääminen Traumaperäisten stressihäiriöiden hoidon kehittäminen	Lahden kaupunki, Heinola, Aava, Oiva, PHSOTEY työnantajat	Koulutusten määrä, osallistujien määrä
Uudistetun sosiaalihuoltolain käyttöönotto ja sen mahdollisuuksien käytäntöön vieminen	Monialainen yhteistyö viranomaisten kesken Tuen tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut, esim. perhetyö, kotipalvelu, mielenterveystyö	Kuntien sosiaalipalvelut	Huostaanottojen määrän lasku, sairaalajaksojen määrän lasku
Tulkkauspalvelujen käytön turvaaminen, henkilökunnan kouluttaminen tulkkauspalvelujen käytössä	Tulkkauspalvelujen kehittäminen, tulkkausmäärärahojen ja henkilökunnan koulutuksen lisääminen tulkin käytössä	Lahden kaupunki, Heinola, Aava, Oiva, PHSOTEY, Lahden seudun tulkkeskus	Asiakastyytyväisyys

4.2 Lapset ja nuoret

Maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret ovat kotouttamisessa erityisessä asemassa. He tulevat erilaisista olosuhteista ja eri kulttuureista. Osa muuttaa Suomeen lapsina ja osa on syntynyt Suomessa. Vanhempien valmiudet tukea ja auttaa lapsiaan ja nuoriaan ovat hyvin erilaiset. Lasten ja nuorten, ja koko perheen tukemisessa peruspalveluilla on erittäin tärkeä rooli.

Maahanmuuttajataustaiset perheet käyttävät peruspalveluja, kuten neuvolapalveluja, varhaiskasvatuspalveluja ja perusopetuspalveluja. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa huomioidaan ja tuetaan maahanmuuttajalasten kielitaidon (kotikieli ja suomi/ruotsi) kehitystä. Myös vanhempia voidaan tukea ja ohjata lapsen kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä asioissa.

Kouluikäiset maahanmuuttajataustaiset lapset, joilla ei ole riittävästi suomen kielen taitoa, menevät perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Se antaa lapselle tarvittavat kielelliset ja muut valmiudet perusopetukseen siirtymiseen. PISA 2012 -tutkimuksen mukaan maahanmuuttajataustaiset nuoret ovat matematiikan osaamistasoltaan heikompia kuin vastaavan ikäiset nuoret keskimäärin. Perusopetuksen huono päättötodistus voi olla este lukiokoulutukseen tai muuhun toisen asteen oppilaitokseen.

4.2.1 Varhaiskasvatus ja perusopetus

Kehittämiskohteet:

- Maahanmuuttajien äidinkieltä puhuvien avustajien määrän säilyminen varhaiskasvatuksessa
- Maahanmuuttajataustaisten lasten matemaattisia valmiuksia tulee kehittää sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksen alkuvaiheessa
- Maahanmuuttajien oman äidinkielen opetuksen turvaaminen

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHOT	TOTEUTUMISEN SEURANTA
Maahanmuuttajien äidinkieltä puhuvien avustajien määrän säilyminen varhaiskasvatuksessa	Palkataan maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä Turvataan määrärahat nykyisille avustajille Kansainvälisten sote-opiskelijoiden harjoittelujaksot	Kunnat LAMK ja hanketoiminta	Lukumäärä
Maahanmuuttajataustaisten lasten matemaattisia valmiuksia tulee kehittää sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksen alkuvaiheessa	Työntekijöiden osaamisen ja tietoisuuden vahvistuminen matematiikan osa-alueella	Varhaiskasvatus, perusopetus	Koulutuksiin osallistuneiden lukumäärä
Maahanmuuttajien oman äidinkielen opetuksen turvaaminen	Esimerkiksi opetus- tarjonnan laajentaminen kuntayhteistyöllä	Kunnat ja perusopetus	Opetettavien kielten ja opetukseen osallistujien lukumäärä

4.2.2 Nuorisotyö

Maahanmuuttajataustaisissa perheissä nuoret ja heidän vanhempansa ovat hyvin erilaisissa tilanteissa. Nuoret kotoutuvat nopeammin ja oppivat kielen, mistä syystä heillä voi olla perheessä paljon vastuuta. Vanhemmat tuntevat huonosti suomalaista nuorisokulttuuria ja sitä maailmaa, missä nuoret Suomessa elävät.

Maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on hyvinvointiin liittyviä haasteita ja he kokevat kiusaamista keskimääräistä enemmän. Koulunkäynnin arvostaminen ja motivaatio on korkealla, mutta koulumenestys on huonompaa kuin valtaväestön ja opintojen keskeyttäminen on muuta väestöä yleisempää. Heikko työmarkkinatilanne ja opintojen keskeyttäminen ovat selvä syrjäytymisriski. Lukio-opinnoissa maahanmuuttajataustaiset nuoret ovat edelleen aliedustettuina.

Kuntien nuorisopalvelut ovat mukana rakentamassa Päijät-Hämeestä hyvää asuinpaikkaa lapsille ja nuorille. Nuorisopalvelut tarjoavat turvallista toimintaa, joka tukee maahanmuuttajanuorten tai monikulttuuristen nuorten kotoutumista, osallisuutta ja kasvua. Tavoitteena on, että nuorista kasvaa aktiivisia kansalais-toimijoita. Heikommassa asemassa olevia nuoria tuetaan tarvittaessa. Nuorisotyöntekijät ovat nuorten tukena vapaa-ajalla, koulussa, työelämän alkutaipaleella ja haastavissa elämäntilanteissa.

Maahanmuuttajanuorille tarkoitettu oma, eriytetty vapaa-ajan toiminta sekä kaikille nuorille tarkoitettu yhteinen toiminta ovat molemmat yhtä lailla tärkeitä. Omaan kieli-, kulttuuri- tai uskontotaustaan kuuluvien nuorten kesken järjestettävässä toiminnassa nuoret saavat matalan kynnyksen alun harrastustoimintaan ja mahdollisuuden vertaistukeen. Harrastustoiminta olisi nähtävä syrjäytymistä ehkäisevänä ja terveyttä edistävänä toimintana.

Nuorisopalvelut eivät aina tavoita maahanmuuttajanuoria. Maahanmuuttajille kynnys harrastustoimintaan osallistumiselle voi olla korkeampi kuin muille nuorille, näkymättömänä esteenä on esimerkiksi maksuttoman harrastustoiminnan vähäisyys. Taloudelliset esteet eivät koske pelkästään maahanmuuttajataustaisia nuoria ja heidän perheitään, mutta esteet osallistua usein korostuvat heidän kohdallaan. Kalliin ja kilpauralle tähtäävän harrastamisen vaihtoehtona tulisi olla enemmän ilmaisia harrastus-, liikunta- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia ja tiloja kaikille nuorille.

Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen kynnys osallistua nuorisotoimintaan ja urheiluseurojen toimintaan on usein myös keskimääräistä korkeampi. Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen ja poikien osallistumista nuoris- ja harrastustoimintaan voivat estää myös omakohtaiset kiusaamisen ja rasismien kokemukset tai pelko niiden kohtaamisesta.

Haasteena on lisäksi toimintojen markkinointi. Vieraskieliset nuoret ja perheet olisi huomioitava paremmin palveluista tiedottamisessa. Samoin ottamalla nuoret mukaan suunnitteluun, toiminnasta tehdään enemmän kiinnostavaa kaikille nuorille. Mahdollisuus osallistua edistää vähemmistöihin kuuluvien nuorten kokemusta siitä, että he ovat tervetulleita tiloihin ja toimintaan.

Kehittämiskohteet:

- Syrjäytymisen ehkäisy
- Lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen kannustaminen
- Koulutuspolkujen rakentaminen oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa maahan tulleille nuorille
- Harrastustoimintaan yhdenvertaisen osallistumisen lisääminen
- Nuorten mielenterveysongelmien tunnistaminen ja hoito sekä ennaltaehkäisevät toimenpiteet

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHOT	TOTEUTUMISEN SEURANTA
Syrjäytymisen ehkäisy	Riittävästi kotoutumista tukevia opiskelupaikkoja Kolmannen sektorin vahvempi osallistaminen maahanmuuttajanuorten tukemiseksi Viranomais- ja järjestöyhteistyö Maahanmuuttajaperheiden tukeminen	Valtio, kunnat, oppilaitokset, Lahden seurakuntayhtymän erityisnuorisotyö ja diakoniatyö Muut seurakunnat 3.sektori	
Lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen kannustaminen	Lukioon valmentava koulutus Maahanmuuttajaperheiden informointi Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)	Kunta/yksityinen opetuksenjärjestäjä Perusopetus, oppilaan ohjaus Lahden Yhteiskoulun aikuislukion lukioon valmistava koulutus maahanmuuttajille (LUVA) Koulutuskeskus Salpaus Ohjaamo	Seurataan vieraskielisten lasten osuutta lukioon päässeistä nuorista
Koulutuspolkujen rakentaminen oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa maahan tulleille nuorille	Perusopetuksen järjestäminen ja työnjaosta sopiminen kunnan ja yksityisten oppilaitosten kesken Perusopetuksen ja lisäopetuksen paikkojen lisääminen yksityisissä oppilaitoksissa ("mamu-kymppi") Nivelvaiheen ohjauksen vahvistaminen: Ammatillinen koulutus/lukio	Kunta/yksityinen opetuksenjärjestäjä/ OKM Kunta/OKM Ohjaamo Ammatilliset oppilaitokset Oppilaitosten yhteistyö	

Harrastustoimintaan yhdenvertaisen osallistumisen lisääminen	Kaikille nuorille lisää maksuttomia ja edullisia harrastusmahdollisuuksia Erityisesti tyttöjen liikunta-harrastusten tukeminen Maahanmuuttajajärjestöjen ja uskonnollisten yhdyskuntien huomioiminen vapaa-ajan toiminnan järjestäjinä Erikielisen tai selkokielen materiaalin tuottaminen, sosiaalisen median, paikallisten maahanmuuttaja-järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen hyödyntäminen apuna viestinnässä Monikulttuurisen taustan omaavien nuorisotyöntekijöiden rekrytointi Eri kieli-, kulttuuri- ja uskontaustaisten nuorten mukaan ottaminen nuorisopalveluiden suunnitteluun, kuntien nuorisovaltuustoihin ja vaikuttajaryhmiin sekä nuorten kulttuuri-, liikunta- ja muuta vapaa-ajantoimintaa järjestävien yhdistysten toimintaan Nuorten vanhempien luottamuksen rakentaminen suomalaiseen nuoris- ja harrastustoimintaan Rasismiin ja kiusaamiseen puuttuminen ja rasismista ja ennakkoluuloista keskustelu	Kuntien nuorisopalvelut, kuntien liikuntapalvelut, liikunta- ja urheiluseurat, Kirkon diakoniarahasto (Tukikummit ry) seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt, maahanmuuttajien omat yhdistykset, järjestöt, vapaaehtoistoiminta	
Nuorten mielenterveysongelmien tunnistaminen ja hoito sekä ennaltaehkäisevät toimenpiteet	Toimivat hoitopolut koulutuksia tunnistamisesta maahanmuuttajanuorten ja -lasten parissa työskenteleville	Sosiaali- ja terveydenhuolto, Sivistystoimi	

4.3 Muut kotouttamistoimenpiteet

Maahanmuuttajien kotouttamisen edistämiseksi olisi hyvä saada mukaan yhä useampi toimijataho. Kunnissa kotouttamistoimenpiteet mielletään liian kapeasti vain sosiaali- ja terveys- sekä sivistystoimen tehtäväksi. Tämän ohjelman tavoitteena on saada mukaan myös muut kuntien toimialat sekä kolmas sektori. Yhdistykset, työntekijä-, työnantaja- ja muut järjestöt, uskonnolliset yhteisöt sekä yksityishenkilöt ovat kaikki tärkeässä asemassa maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Maahanmuuton rakenteen ja kasvavan turvapaikanhakijamäärän vuoksi maahanmuuttajien, erityisesti pakolaistaustaisten asumiseen tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota ja asuttamisen tulee olla suunnitelmallista. Maahanmuuttajaväestön muuttamista tasaisesti eri asuinalueille tulisi kannustaa. Maahanmuuttajia tulisi tulevaisuudessa ottaa enemmän mukaan kaupunkisuunnitteluun ja kaikille väestöryhmille soveltuvien asuinalueiden suunnitteluun.

Kehittämiskohteet:

- Kuntien maahanmuuttotyön koordinointi ja yhteistyö
- Verkostoyhteistyö sekä eri toimijoiden roolien selventäminen kotouttamistoiminnassa ja turvapaikanhakijoiden "esikotouttamistoimenpiteiden" kehittäminen
- Eri kuntien kulttuuri- ja liikuntatoimen sekä muiden hallintokuntien mukaan saaminen kotouttamistyöhön
- Kolmannen sektorin, seurakuntien, yksityishenkilöiden ja muiden tahojen kotouttamistyön edistäminen
- Alipin roolin ja tunnettavuuden vahvistaminen
- Kotoutumisen vähimmäistason turvaaminen kaikille maahanmuuttajaryhmille
- Asumisasioihin panostaminen enemmän tulevaisuudessa

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHOT	TOTEUTUMISEN SEURANTA
Kuntien maahanmuuttotyön koordinointi ja yhteistyö	Säännölliset tapaamiset, nimetyt yhteyshenkilöt Selkeä roolijako, asiantuntijuuden ja osaamisen vahvistaminen	Kunnat, Päijät-Hämeen liitto, ELY-keskukset, Alipi	Tapaamisten säännöllisyys
Verkostoyhteistyö sekä eri toimijoiden roolien selventäminen kotouttamistoiminnassa ja turvapaikanhakijoiden "esikotouttamistoimien" kehittäminen	Yhteistyön koordinointi Verkostotapaamiset, tiedotusyhteistyö, Lahden kaupungin maahanmuuttajaopas Alipin kotisivut ja koto-sivut	Kunnat, oppilaitokset, ELY-keskukset, työhallinto, poliisi, seurakunnat, vastaanottokeskukset, 3. sektori, kaikki muut toimijat	Tapaamisten säännöllisyys
Eri kuntien kulttuuri- ja liikuntatoimen sekä muiden hallintokuntien mukaan saaminen kotouttamistyöhön	Toimijoiden aktivoiminen yhteisillä tapahtumilla ja tilaisuuksilla Liikuntapaikkojen ja koulujen tilojen saatavuus harrastustoimintaan	Kuntien strategiatyö, esimestoiminta, hankkeet	
Kolmannen sektorin, yksityishenkilöiden, seurakuntien ja muiden tahojen kotouttamistyön edistäminen	Vapaaehtois-työntekijöiden tukeminen (koulutus, virkistystoiminta) Toimitilojen tarjoaminen	Julkiset organisaatiot, 3. sektori, seurakunnat, vapaaehtoiset	Vapaaehtoistyön-tekijöiden lukumäärä
Alipin roolin ja tunnettavuuden vahvistaminen	Tiedottaminen ja markkinointi asiakkaille ja yhteistyökumppaneille ja verkostoyhteistyö	Alipi ja yhteistyökumppanit	Asiakasmäärien kehitys, ALPO-rekisteri, lehtiartikkelien ja haastattelupyynnösten määrä, verkkosivujen kävijämäärät ja muu näkyvyys internetissä
Kotoutumisen vähimmäistason turvaaminen kaikille maahanmuuttajaryhmille	Arjen kielitaidon ja yhteiskuntatiedon saavuttamiseen vaadittavien uusien tapojen luominen erilaisille kohderyhmille: matalan kynnyksen kurssit, ryhmät, oppimateriaalit	Vapaa sivistystyö Hankkeet, seurakunnat, kolmas sektori ja vapaaehtoistoimijat	
Asumisasioihin panostaminen enemmän tulevaisuudessa	Maahanmuuttajien, erityisesti pakolaistaustaisten tasapuolinen asuttaminen kuntien sisällä eri alueille sekä eri kuntien välillä	Kunnat, asuntoyhtiöt, ELY-keskukset, vastaanottokeskukset	

Aikuiskoulutus, työllisyys ja yrittäjyys

5

Maahanmuuttajaväestö on ohjelma-alueella ikärakenteeltaan nuorta. Työikäisten, erityisesti 25 - 39-vuotiaiden määrä on huomattavasti suurempi kuin valtaväestössä ja vanhusten osuus on hyvin pieni. Iältään 25 - 39-vuotiaita ulkomaan kansalaisia on ohjelma-alueella yhteensä 1 927, joka on 33 % ulkomaan kansalaisten kaikkien ikäluokkien määrästä (suomalaisia vastaavasti 16 %) (Tilastokeskus; Väestörakenne 2014). Muun väestön ikääntyessä maahanmuuttajat nähdään usein työvoimana, erityisesti hoitoalalla.

Ulkomaalaisen väestön työllisyystilanne on kaikilla mittareilla mitattuna huonompi kuin kantaväestön tilanne. Kesäkuun lopussa 2015 ulkomaalaisen väestön työttömyysaste oli Päijät-Hämeessä 49 % ja Lahdessa 57 %, samaan aikaan Päijät-Hämeessä kaikkien työttömien osuus työvoimasta oli 16 % ja koko maassa 14 %.

Ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita oli Hämeen TE-toimistossa kesäkuun lopussa 2015 Päijät-Hämeessä 1 407 henkilöä, mikä on 2 % enemmän kuin tasan vuosi aikaisemmin. Koko maassa ulkomaalaisia työttömiä oli 37 862, mikä oli 12 % enemmän kuin vuotta aiemmin. (Hämeen ELY-keskuksen työllisyyskatsaus kesäkuu 2015)

5.1 Aikuiskoulutus

Suomen tai ruotsin kielen oppiminen on keskeinen kotoutumisen edellytys. Suomen kielen opetusta järjestetään ohjelma-alueella, useilla paikkakunnilla, monen tasoisille opiskelijoille.

Maahanmuuttajat aloittavat suomen kielen opiskelun kerhoissa, kursseilla ja kotoutumiskoulutuksissa. Kotoutumiskoulutus järjestetään pääasiassa oppilaitoksissa, toisinaan sitä järjestävät myös yksityiset koulutuspalveluja tarjoavat yritykset. Suomen kielen kerhoja ja kursseja järjestävät mm. vapaa sivistystyö, oppilaitokset, seurakunnat, järjestöt, erilaiset vapaaehtoistoimijat ja Lahden kaupunki.

Aikuisten kotoutumiskoulutus on pääosin työvoimakoulutusta. Kotoutumiskoulutuksen kustannuksista vastaa valtio. Kotoutumiskoulutus on suunnattu työttömille työnhakijoille. Kotoutumiskoulutuksessa maahanmuuttaja opiskelee suomen tai ruotsin kieltä ja viestintätaitoja sekä yhteiskunta- ja työelämätaitoja. Kurssilla myös laaditaan henkilökohtainen ammatillinen suunnitelma. Maahanmuuttaja voi työvoimakoulutuksena opiskella myös peruskoulu tai lukio-opintoja, jos opiskelu auttaa häntä pääsemään työelämään ja jatkokoulutukseen.

Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen on tulossa suuria uudistuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriössä oli syksyllä 2015 valmisteilla lakiesitys, jonka myötä myös työvoimapolitiittinen luku- ja kirjoitustaidon koulutus siirtyisi OKM:n rahoittamaksi ja sisällytettäisiin aikuisten perusopetukseen vuonna 2018.

Kotoutumiskoulutus ensisijassa tähtää Yleisten kielitutkintojen kielitaitotasolle 3 (eurooppalaisen viitekehyksen taitotaso B1.1.). Kuitenkin akateemisissa asiantuntija-ammateissa vaaditaan yleensä vähintään tasoa 4-5 sekä ammattikielen ja terminologian osaamista. Ylempiä taitotasoa tarvitaan myös korkeakouluopintoihin tai yliopisto- ja korkeakoulutasoisen pätevyöitymis- tai muuhun täydennyskoulutukseen hakeutumiseen. Kotoutumiskoulutusten jälkeen moni jää polkemaan paikalleen kun kielitaito ei vielä ole tarpeeksi edistynyt työllistymiseen tai jatkokoulutuspaikan saamiseen.

Erityisesti akateemisilta maahanmuuttajilta puuttuu koulutusväyliä. Alueella on suuri tarve pätevöittävälle koulutukselle. Ammattikohtaisia pätevöittäviä koulutuksia on Suomessa vain harvoille ryhmille, mm. lääkäreille ja opettajille sekä niitä on tarjolla satunnaisesti vain suurimmissa kaupungeissa muualla Suomessa.

Suomessa hankittu koulutus onkin usein avain työllistymiseen - maahanmuuttajien Suomessa hankkima koulutus on selvässä yhteydessä parempiin työllistymismahdollisuuksiin. Täydentävät opinnot tai jatko-opinnot Suomessa yhdistettynä ulkomailla hankittuun osaamiseen olisivat monesti toimiva yhdistelmä.

Tutustu luvussa 8 skotlantilaisen opiskelijan tarinaan.

Kehittämiskohteet:

- Kotoutumis- tai kielikoulutuksen takaaminen kaikille maahanmuuttajaryhmille sekä kaikkien koulutusten työelämäyhteyden lisääminen
- Osaamisen tunnustaminen, tunnistaminen ja niiden kehittäminen, osaamisen esilletuonti ja markkinointi työnantajille
- Täydentävän koulutuksen, näyttötutkintojen ja oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksien kehittäminen työllistymispolussa
- Aikuisten peruskouluopetuksen järjestäminen

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT/VASTUUTAHOT	TOTEUTUMISEN SEURANTA
Kotoutumis- tai kielikoulutuksen takaaminen kaikille maahanmuuttajaryhmille sekä kaikkien koulutusten työelämäyhteyden lisääminen	Lisätään kieli- ja kotoutumiskoulutusten määrää ja niiden rahoitusta Täsmätietoa eri koulutuksista ja ammateista selkeässä muodossa ”Matalan kynnyksen” kieliopintojen tarjoaminen työvoiman ulkopuolella oleville eri ryhmille (kotiäidit, eläkeläiset) Maksullisten kielikoulutusten markkinoinnin lisääminen Työelämän mukaan tuominen mahdollisimman pian kotoutumiskoulutuksiin Työkokeilut Mentorointi Ammattikielen opetuksen lisääminen Ylimpien kielitaitotasojen suomen koulutusten lisääminen, erityisesti ylimpien taitotasojen koulutusten lisääminen, koordinointi, verkostojen vahvistaminen ja pysyvän rahoituksen turvaaminen YKI-tutkintoon valmistava koulutus Kannustaminen omaehtoiseen koulutukseen Tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittäminen Humanitaarisen maahanmuuton erityiskysymysten huomiointi (traumatisoituneiden maahanmuuttajaoppilaiden oppiminen)	Hämeen ELY-keskus, Hämeen TE-toimisto, LAMK ja hanketoiminta, Koulutuskeskus Salpaus, kouluttajat, kunnat, 3.sektori	Kotoutumiskoulutusten ulkopuolelle jääneiden määrän seuranta Kotoutumissuunnitelmien ja opetussuunnitelmien seuranta

Osaamisen tunnus- taminen, tunnistami- nen ja niiden kehit- täminen, osaamisen esilletuonti ja markki- nointi työnantajille	Maahanmuuttajien opettajien ja koulutta- jien sekä uravalmenta- jien täydennyskoulutus osaamisen tunnistami- sessa ja tunnustamisessa Maahanmuuttajille kou- lutusta oman osaamisen markkinoinnissa ja esil- letuonnin tärkeydessä Yrittäjyysvalmiuksi- en kehittäminen osana kotoutumiskoulutusta Internetin eri mah- dollisuuksien käyt- tö työhaussa Maahanmuuttajien osaa- misen tunnetuksi teke- minen elinkeinoelämälle Vaihtoehtoisten ura- polkujen ja amma- tin löytäminen har- rastusten kautta	Oppilaitokset, esim. LAMK, Koulutuskeskus Salpaus, Opetushallitus, TE-toimisto, Päijät-Hämeen Yrittäjät Hanketoiminta	
Täydentävän koulutuk- sen, näyttötutkintojen ja oppisopimuskoulu- tuksen mahdollisuuksien kehittäminen työllistymispolussa	Täsmä- ja lyhytkoulu- tukset, pätevöittävät koulutukset ja lupa- korttikoulutukset Valmentavien koulu- tusten ja tukitoimien lisääminen (ml. lukioon valmistava koulutus) Näyttötutkintojen ja op- pisopimusten räätälöimi- nen (näyttöjen kielijär- jestelyt, oppisopimusten joustavampi toteutus) Pätevöittävien koulu- tusten (esim. SPECI- MA) järjestäminen Avoimet AMK -opin- not ja Avoimen yliopis- ton opinnot tutuiksi maahanmuuttajille	Koulutuskeskus Salpaus, LAMK, muut oppilaitokset Opetushallitus, TE-toimisto Oppisopimus-paik- kojen työnantajat	Suoritetuttujen tutkinto- jen määrän seuranta
Aikuisten perus- kouluopetuksen järjestäminen	Alueella järjeste- tään aikuisten pe- ruskouluopetusta	TEM, Hämeen ELY- keskus, kunnat Lahden kansanopisto, Yh- teiskoulun aikuislukio	Aloituspaikkojen mää- rän seuranta

5.2 Työllisyys

Monimuotoisuus on jo oleellinen osa suomalaista työelämää. Maahanmuuttajataustainen työtoveri alkaa olla arkipäivää monella työpaikalla.

Maahanmuuttajien työllisyys on sidoksissa työmarkkinatilanteeseen ja yleiseen työllisyystilanteeseen. Alakohtaisesti on suuria eroja. Työllistymiseen vaikuttavat työnhakijan omien ominaisuuksien, koulutuksen, kielitaidon ja kokemuksen lisäksi suuresti itse työmarkkinat, joille ollaan pyrkimässä sekä työnhakijan oma aktiivisuus, motivaatio ja olemassa olevien työmarkkinoiden realiteettien ymmärtäminen. Työelämän muutuvaisuus ja digitalisaatio ovat haasteita, jotka koskevat myös maahanmuuttajia.

Työllistymisen edellytyksenä on lähes poikkeuksetta hyvä suomen kielen taito. Suomessa on hyvin vähän työpaikkoja, joissa työkielenä on englanti tai venäjä. Suomen kieli on keskeinen työväline jolla haetaan työtä, opetellaan työtehtäviä ja omaksutaan työssä välttämättömiä tietoja ja ohjeita sekä kommunikoidaan työyhteisön kanssa. Kielitaidon puute voi olla työturvallisuusriski.

Työllistymisen haasteena on usein työnantajien asettama korkea suomen kielen kielitaitovaatimus ja kotimaassa suoritettun koulutuksen heikko soveltuvuus, suomalaisen työkokemuksen, verkostojen, kontaktien puute ja kulttuurisidonnaisen osaamisen tai atk-osaamisen puute, sekä sopeutuminen erilaiseen työnhaku- ja työkulttuuriin. Maahanmuuttajien työllistymisen lisävaikeutena voi olla myös työnantajien ja työyhteisöjen tiedon puute, varovaisuus, asenteet ja ennakkoluulot.

Yksityiset työnantajat palkkaavat maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä enemmän kuin julkisen sektorin työnantajat. Julkiselle sektorille maahanmuuttajat työllistyvät huonommin tiukoista pätevyysvaatimuksesta johtuen. Työvoimapula on paras asenteiden muuttaja. Aloilla, joilla on työvoimapulaa, ollaan eniten valmiita tinkimään vaatimuksista.

”Riittämätön kielitaito” on usein selityksenä kielteisille rekrytointipäätöksille tai hakijaa ei ikinä edes kutsuta haastatteluun, jossa kielitaidon ja ammattitaidon voisi todeta. Monia hyviä työntekijöitä, joilla olisi ammattitaito ja motivaatio kohdallaan, voidaan menettää, kun mahdollisuudet oman osaamisen näyttämiseen ovat huonot. Suomen kielen osaamisessa vaatimustaso on erityisen korkea akateemisissa ammattiteissa. Erittäin hyvän yleiskielen taidon lisäksi edellytetään hyvää kirjallista viestintää ja kommunikointitaitoja sekä lisäksi ammattikielen ja terminologian hallintaa. Työnantajat edellyttävät myös erilaisia ei-kielellisiä valmiuksia, kuten tiimityöskentelytaitoja, joustavuutta, luovaa ongelmanratkaisutaitoa ja itsenäistä työskentelytapaa.

Kotimaassa hankittua hyvää koulutusta tai pitkääkään työkokemusta ei tunnusteta ja tunnisteta. Myöskään maahanmuuttajien usein laajaa kielitaitoa ei huomioida. Työtä saadakseen suuri osa maahanmuuttajista on joutunut vaihtamaan ammattia Suomessa ja aloittamaan työuran käytännössä alusta, usein aiempia työtehtäviään huomattavasti alemmista tehtävistä tai siirtymään kokonaan uudelle alalle.

Työssä olevien maahanmuuttajien työmarkkina-asema on epävarmempi kuin suomalaisten palkansaajien. He työskentelevät paljon suhdanneherkillä aloilla tai työt ovat usein määräaikaissuusia tai osa-aikaissuusia. Riskinä on työmarkkinoiden eriytyminen ja kaksien työmarkkinoiden synty, kun maahanmuuttajat eivät työllisty koulutustaan vastaavaan työhön.

Työntekijöiden yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kohtelu on tärkeää muuttuvaisessa työelämässä. Yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, tasapuolisesta kohtelusta ja syrjinnän kiellosta säädetään mm. yhdenvertaisuuslaissa, naisten ja miesten välisessä tasa-arvolaissa ja työturvallisuuslaissa.

Maahanmuuttajien uralla eteneminenkään ei ole yhtä nopeaa kuin suomalaisilla. Moni jää väliaikaiseksi ajattelemaansa "sisääntuloammattiin" pysyvästi. Suomessa tulisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota työllistymiskysymysten lisäksi maahanmuuttajien työssä menestymisen ja uralla etenemisen tukemiseen.

Maahanmuuttajille, työnantajille ja työyhteisöille tarjotun, oikea-aikaisen ja asiantuntevan tuen ja ohjauksen avulla työelämään siirtymistä olisi mahdollista nopeuttaa merkittävästi. Ohjaus auttaa alussa, mutta asiantuntevakaan ohjaus ei vie pidemmälle eteenpäin, jos tarjolla ei ole sopivia työllistymis- tai koulutusväyliä, jonne ohjata.

Kielikoulutuksen ohella maahanmuuttajien työllisyyden edistämässä korostuvat riittävien työllistymispalvelujen tarjoaminen ja työhön perehdyttämisen tukeminen. Erilaiset tuetun työllistämisen muodot, kuten työkokeilu ja palkkatuki ovat useille maahanmuuttajille lähes ainoa todellinen mahdollisuus päästä työmarkkinoille.

Alueella jo asuvien maahanmuuttajien osaaminen ja kansainväliset kontaktit unohdetaan samaan aikaan, kun puhutaan ulkomaisen työvoiman tarpeesta ja palkataan työvoimaa ulkomailta.

Kehittämiskohteet:

- Tukimekanismit työnantajille maahanmuuttajien työllistämässä
- Työllistymisvalmiuksien parantaminen ja työllistymismahdollisuuksien hyödyntäminen
- Työyhteisöjen ja monimuotoisuuden johtamisen kehittäminen

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHOT
Tukimekanismit työnantajille maahanmuuttajien työllistämiseksi	Tuetun työllistämisen eri muodot: työkokeilu, palkkatuki Kuntatyönantajien toimiminen esimerkkinä maahanmuuttajien työllistäjinä, työllistäminen osaksi kunnan strategiaa Yhteiskunnallinen keskustelu työpaikkojen kielitaitovaatimuksista ja "riittävästä kielitaidosta" Työnantajien osallistuminen työntekijöidensä kielikoulutukseen, tuki työnantajille Työnohjaus ja perehdytys työpaikoilla	Koulutuskeskus Salpaus, yhteistyössä LAMK TE-hallinto, EURES Kuntatyönantajat Työnantajat
Työllistymisvalmiuksien parantaminen ja työllistymismahdollisuuksien hyödyntäminen	Kuntouttava työtoiminta Maahanmuuttajille ja työnantajille lisää tietoa eri työllistymismahdollisuuksista, esim. henkilöstövuokrausyritykset, oppisopimus, yrittäjyys ja osuuskuntatoiminta, vapaaehtoistyö Rahoituksen riittävyys eri toimenpiteissä	
Työyhteisöjen ja monimuotoisuuden johtamisen kehittäminen	Valmennukset koko työyhteisöille ja esimiehille	LAMK, Koulutuskeskus Salpaus, Työnantajat

5.3 Työperusteiset maahanmuuttajat ja kansainväliset opiskelijat

Kansainvälisten opiskelijoiden määrä kasvaa Suomessa tasaisesti. Maakunnan oppilaitokset pitävät kansainvälistymistä hyvin tärkeänä. Lahden ammattikorkeakoulussa opiskeli vuoden 2015 syksyllä 432 kansainvälistä tutkinto-opiskelijaa (7.9.2015 tilanne, kansalaisuus muu kuin suomi). Suomalaisissa korkeakouluissa opiskelevien ja valmistuneiden työllistymiseen ja hyödyntämiseen suomalaisilla työmarkkinoilla ei aiemmin ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

Ulkomailta muuttaneiden tutkinto-opiskelijoiden/korkeakouluista valmistuvien työllistymisen erityishaasteet kaipaavat paljon lisäpanostusta. Toimijoiden, mm. työnantajien, korkeakoulujen, yrittäjäjärjestöjen, kaupunkien, kuntien ja eri hallinnon alojen yhteistyötä tulisi lisätä. Tarvitaan mahdollisuuksia työnantajien ja kansainvälisten osaajien kohtaamiselle.

Kynnys palkata työvoimaa ulkomailta on korkea johtuen lupa-asioista, ammattipätevyys- ja kielitaitovaatimuksista. Työnantajat eivät tiedä kaikista tuista kansainvälisissä rekrytoinneissa, esimerkiksi EURES-palveluista.

Maahanmuuttajataustainen työntekijä voi tuoda työpaikalle kansainvälistymisen edellytyksiä, kuten monipuolista kielitaitoa, markkina- ja kohdemaatuntemusta omasta lähtömaastaan, kansainvälisiä kontakteja, tuoreita näkökulmia, uusia mahdollisuuksia sekä kansainvälistymis- ja monikulttuurisuusvalmiuksia koko työyhteisölle. Uusien kansainvälisten markkinoiden saavuttaminen on helpompaa, jos työntekijällä on kyseisen maan kieli- ja kulttuurituntemusta.

Kehittämiskohteet:

- Päijät-Hämeen vetovoimaisuuden ja kansainvälisen imagon vahvistaminen
- Koulutetun työvoiman ja kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelevuus alueelle ja opiskelijoiden alueelle jäämisen mahdollisuuksien parantaminen valmistumisen jälkeen
- Työnantajien, työyhteisöjen, yritysneuvojen ja ammattiliittojen kansainvälistymis- ja työsuojelukoulutusten ja tukipalvelujen järjestäminen ulkomaisen työvoiman tuloon varautumiseksi ja maassa jo asuvien maahanmuuttajien työllistymisen tueksi

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHOT	TOTEUTUMISEN SEURANTA
Päijät-Hämeen vetovoimaisuuden ja kansainvälisen imagon vahvistaminen	Maakuntaohjelman toimenpiteet Alueen yleinen markkinointi Kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta Opiskelijarekrytointi/markkinointi Kansainvälinen hanke- ja järjestötoiminta	Päijät-Hämeen liitto Kunnat Helsinki EU Office LAMK, Lahden yliopistokampus ja muut koulutusorganisaatiot Ladec Ammattiliitot	
Koulutetun työvoiman ja kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelevuus alueelle ja opiskelijoiden alueelle jäämisen mahdollisuuksien parantaminen valmistumisen jälkeen	Opiskelijarekrytointi/markkinointi Opiskelijoiden suomen kielen opiskelumahdollisuuksien ja harjoittelumahdollisuuksien sekä työelämäkontaktien lisääminen	LAMK ja yhteistyöverkostot Hanketoimijat Lahden Kannaksen lukion englanninkielinen IB-linja	
Työnantajien, työyhteisöjen, yritysneuvojien ja ammattiliittojen kansainvälistymis- ja työsuojelukoulutusten ja tukipalvelujen järjestäminen ulkomaisen työvoiman tulon varautumiseksi ja maassa jo asuvien maahanmuuttajien työllistymisen tueksi	Räätälöidyt koulutukset	LAMK, Koulutukeskus Salpaus EURES	

Tutustu luvussa 8 kiinalaisen sairaanhoitajan tarinaan.

5.4 Yrittäjyys

Yrittäjyys on yhä tärkeämpi työllistymisväylä myös maahanmuuttajille työmarkkinoiden ja elinkeinorakenteen muutosten vuoksi. Maahanmuuttajien yrittäjyydestä Päijät-Hämeessä ei ole saatavilla tarkkoja lukumääriä mutta yleisesti maahanmuuttajien yrittäjyys on kantaväestöä yleisempää. Monissa kulttuureissa yrittäjyys on palkkatyötä arvostetumpaa.

Yrittäjyyden kokemukset vaihtelevat. Osalle yrittäjyys on tietoinen valinta ja toive, heillä on motivaatio, halu ja kompetenssit lähteä yrittäjiksi. Joskus taas yrittäjäksi ajaututaan osittain pakon edessä ilman laajempaa näkemystä yrittäjyydestä kun muuta työtä ei löydy. Maahanmuuttajat perustavat usein kaupan ja palvelualojen yrityksiä, asiantuntijapalveluita myyviä yrityksiä tai vienti- ja tuontiyrityksiä. Toimialojen kirjo on laaja.

Suomalainen yrityspalvelujärjestelmä tarjoaa maahanmuuttajien yrittäjyydelle hyvät lähtökohdat. Yrittäjyyspalvelujärjestelmä ei kuitenkaan vielä takaa maahanmuuttajien tehokasta integroitumista osaksi suomalaista yrittäjyyttä ja yrittäjäkenttää.

Lahden seudulla Lahden seudun kehitys LADEC Oy tarjoaa yleistä yritysneuvontaa oman yrityksen perustamista suunnitteleville toiminta-alueenaan Lahti, Hollola, Nastola ja Orimattila (ja tarvittaessa erillisesti myös muille lähikunnille) sekä yritysten kehittämispalveluja. Heinolan kaupungin elinkeinopalvelut tarjoavat yritysneuvontaa Heinolassa. LADEC:in yritysneuvonnan asiakkaista maahanmuuttajataustaisia asiakkaita oli vuonna 2014 yhteensä 20 henkilöä. Myös Heinolan elinkeinopalveluilla on maahanmuuttaja-asiakkaita. Vuonna 2014 LADEC:in yritysneuvonnan asiakkaiden suunnittelemat yritykset olivat esimerkiksi seuraavilta aloilta: leivän, leivonnaisten ja kakkujen valmistus, ravintola- ja vastaava ravitsemustoiminta, liikkeenjohdon konsultointi, liikennettä palveleva toiminta, valokuvaustoiminta, tieliikenteen tavarankuljetus, kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut, palvelut liike-elämälle sekä ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus.

Kehittämistyötä on suunnitteilla sillä, esimerkiksi akateemisten maahanmuuttajien yrittäjyyttä ei Lahden alueella juurikaan synny, vaan perustettavat yritykset syntyvät erityisesti ravintola-, korjaamo-, ja kauneudenhoitoaloille. Alueella kuitenkin asuu paljon korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia – erityisesti Venäjältä muuttaneita. Pääkaupunkiseudulta voisi houkutella enemmänkin korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia perustamaan yrityksen Lahden alueen matalamman kustannustason ansiosta.

Aloittavien maahanmuuttajayrittäjien vaikeutena usein on kielitaidon ja suomalaisen yrityskulttuurin ja lainsäädännön tuntemuksen puute, mutta osittain vaikeudet ovat samat kuin suomalaisillakin aloittavilla yrittäjillä – osaamisen kaupallistamisen ja liiketoimintaosaamisen puute sekä rahoituksen saamisen ongelmat. Moni suomalainen yrittäjä on eläköitymässä ja etsii yritykselleen jatkajaa. Harva maahanmuuttaja on tietoinen, että yrittäjänä voi aloittaa myös hankkimalla valmiin yrityksen.

Tällä hetkellä alueella ei järjestetä omia yrittäjyyskursseja maahanmuuttajille. Tavoitteena on saada yrittäjäkursseja tulevaisuudessa. Perustieto yrittäjyydestä Suomessa, yrittäjyyden toimintaympäristöstä ja yrittäjyyteen liittyvästä sanastosta olisi hyvä tarjota kaikille maahanmuuttajille jo osana kotoutumiskoulutusta. Alueelle myös etabloituu yrityksiä suoraan ulkomailta.

Tutustu luvussa 8 nepalilaisen ravintolayrittäjän tarinaan.

Kehittämiskohteet:

- Maahanmuuttajien oman osaamisen tunnistaminen ja kaupallistaminen
- Korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien asiantuntijayrittäjyyden tukeminen

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHOT
Maahanmuuttajien oman osaamisen tunnistaminen ja kaupallistaminen	Yrittäjyyskurssit, "esiyrityskurssit", yrittäjyysasiat ja oma ammatillinen/yrittäjyyteen liittyvä sanasto osana kotoutumiskoulutuksia (kieli ja yrittäjyyden toimintaympäristö) Tiedottaminen maahanmuuttajille saatavilla olevasta yrityksen perustamisneuvonnasta Yritystoiminnan käynnistymisen jälkeiset, yritystoiminnan kehittämiseen liittyvät palvelut Eri toimijoiden vastuunjako, roolien selventäminen ja yhteistyö	LADEC, Heinolan elinkeinopalvelut, ELY-keskus oppilaitokset ja kotoutumiskoulutusten järjestäjät (LAMK, Salpaus) TE-toimisto, hanketoiminta
Korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien asiantuntijayrittäjyyden tukeminen	Yrityksen perustamisneuvonta, kurssit ja ryhmäohjaus yrittäjätapaamiset mentorointi tai valmennus (eri kielillä suomi, englanti, venäjä) Päijät-Hämeen markkinointi yrittäjyyden näkökulmasta, yrittäjyys vetovoimatekijäksi	LADEC, Heinolan elinkeinopalvelut, LAMK

Etnisten suhteiden edistäminen ja yhdenvertaisuus

6

Päijät-Häme on historiallisesti ollut alue, jonne muutetaan muualta. Erityisesti viime sotien seurauksena alueelle muutti väestöä Karjalasta. Missään muussa Suomen kaupungissa ei heidän suhteellinen osuutensa ollut niin suuri kuin Lahdessa. Silloinen Hämeen lääni vastaanotti eniten siirtokarjalaisia määrällisestikin las-
kien koko Suomessa. Joka neljäs lahtelainen oli juuriltaan karjalainen 1950-luvulle tultaessa. Heidän myö-
tään Lahteen tuli paljon suuria yrityksiä, pienyrittäjiä, urheiluseuroja, oppilaitoksia ja eri alojen ammattilaisia
kuten lääkäreitä, muusikoita ja näyttelijöitä.

Tämän jälkeenkin Päijät-Häme on koettu avoimena ja vastaanottavana alueena. Seudulle on muuttanut
1990-luvun alusta paljon inkerinsuomalaisia paluumuuttajia sekä pakolaistaustaisia maahanmuuttajia. Edel-
lisen maahanmuutto-ohjelman aikana maahanmuuttajille toteutetun kyselyn mukaan maahanmuuttajat ko-
kivat alueen rauhallisena ja hyvänä paikkana asua.

Väestöryhmien väliset hyvät etniset suhteet ovat edellytys kaikkien hyvinvoinnille. Hyvät suhteet tar-
koittavat eri väestöryhmien välillä vallitsevia myönteisiä asenteita, luottamusta ja kunnioitusta. Hyvien suh-
teiden tunnusmerkkejä ovat ihmisten kokemus yhteenkuuluvuudesta ja turvallisuudesta, syrjimätön kohte-
lu sekä yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa.

Maahanmuuttajien omien näkemysten, huolien ja toiveiden tulee tulla kuulluiksi sekä heidän tulee päästä
osallistumaan itseään koskevaan päätöksentekoon. Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman toiminnan ta-
voitteena on hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja yhdenvertaisuuden lisääminen.

Viranomaisten ohella alueen kansalaisjärjestöillä, maahanmuuttajien omilla järjestöillä, yhdistyksillä, us-
konnollisilla yhteisöillä ja yksittäisillä toimijoilla on oleellinen rooli maahanmuuttajien osallistumisen ja ko-
toutumisen sekä etnisten suhteiden edistämisessä.

Uusi 1.1.2015 voimaan tullut yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) antaa aiempaa laajempaa suojaa syrjinnäl-
tä. Ketään ei saa syrjiä mm. iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen tai
poliittisen toiminnan perusteella. Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja eh-
käistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Uutta lakia sovelletaan siis läh-
tökohtaisesti kaikkeen kunnan toimintaan mukaan lukien asiakaspalveluun. Yhdenvertaisuuden edistämis-
velvollisuus kattaa myös kuntayhtymien toiminnan. Lain mukaan viranomaisella, koulutuksen järjestäjällä ja
työnantajalla on velvollisuus arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan.

Kehittämiskohteet:

- Syrjimättömyyden ja tasavertaisuuden edistäminen
- Maahanmuuttajien kuuleminen vuosittain erilaisten yhteisten foorumien kautta
- Viranomaistahojen ja kolmannen sektorin (mm. seurakuntien ja maahanmuuttajayhdistysten sekä mui-
den tahojen) tiiviimpi yhteistyö maahanmuuttoasioiden suunnittelussa
- Maahanmuuttajien laajempi osallistaminen yhteiskunnalliseen toimintaan (esim. yhdistystoiminnan kautta)
- Faktatietoa maahanmuutosta päättäjille ja suurelle yleisölle, avoimeen ja rakentavaan maahanmuutto-
keskusteluun kannustaminen
- Yhdenvertaisuuslain tunnetuksi tekeminen

KEHITTÄMISKOHDE	TOIMENPIDE / KEINO	TOIMIJAT / VASTUUTAHOT
Syrjimättömyyden ja tasa-vertaisuuden edistäminen	Syrjinnän tunnistaminen, tiedottaminen, syrjintään puuttuminen, syrjinnän ehkäisy ja tukitoimenpiteet Keskustelu, tiedotus ja koulutus syrjintäalttiille ryhmälle ja valtaväestölle, syrjintänäkökulman huomiointi työelämässä	Ohjelma-alueen toimijat, Lahden uskontojen välinen työryhmä
Maahanmuuttajien kuuleminen vuosittain erilaisten yhteisten foorumien kautta	Kuulemistilaisuudet, asiakaspalautejärjestelmät ja asiakasraadit, Maahanmuutto-ohjelman tiedotustilaisuudet	Alipi ja Multi-Culti ja muut tahot yhdessä
Viranomaistahojen ja kolmannen sektorin (mm. seurakuntien ja maahanmuuttajayhdistysten sekä muiden tahojen) tiiviimpi yhteistyö maahanmuuttoasioiden suunnittelussa	Kolmannen sektorin (mm. seurakuntien ja maahanmuuttajayhdistysten sekä muiden tahojen) tiiviimpi mukaan ottaminen verkostoyhteistyöhön	Viranomaistahot
Maahanmuuttajien laajempi osallistaminen yhteiskunnalliseen toimintaan (esim. yhdistystoiminnan kautta)	Maahanmuuttajien mukaan ottaminen suunnitteluun ja päätöksentekoon (oikeusministeriön ja Etnon tapahtumat)	Kunnat Eri toimijatahot Alipi
Faktatietoa maahanmuutosta päättäjille ja suurelle yleisölle, avoimeen ja rakentavaan maahanmuuttokeskusteluun kannustaminen	Tapahtumiin osallistuminen Faktatiedon välittäminen maahanmuutosta	Eri toimijatahot Alipi
Yhdenvertaisuuslain tunnetuksi tekeminen	Kuntien yhdenvertaisuussuunnitelmat	Kunnat

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO)

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO)

Tarkoitus

Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen välisen vuoropuhelun edistämistä varten on etnisten suhteiden neuvottelukunta.

Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä maahanmuuttajien, etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen välillä
- 2) seurata etnisten suhteiden kehittymistä yhteiskunnassa ja tehdä aloitteita maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen osallistumisen ja vaikuttamisen edistämiseksi, näiden ryhmien henkilökohtaisen turvallisuudentunteen parantamiseksi ja eri väestöryhmien välisen myönteisen asenneilmapiiirin kehittämiseksi
- 3) toimia asiantuntijaelimenä antamalla lausuntoja sekä tekemällä esityksiä ja aloitteita maahanmuutto-, kotouttamis- ja yhdenvertaisuuspolitiikan eri osa-alueiden kehittämiseksi
- 4) tehdä aloitteita etnisiä suhteita koskeviksi selvitys- ja kehittämishankkeiksi sekä osallistua niihin
- 5) tiedottaa etnisten suhteiden kehittämisestä sekä tehdä tunnetuksi monimuotoisen yhteiskunnan etuja

Neuvottelukunnan apuna toimii seitsemän etnisten suhteiden alueellista neuvottelukuntaa.

Tavoitteiden edistämiseksi neuvottelukunta järjestää tilaisuuksia, antaa lausuntoja sekä tekee aloitteita, esityksiä ja suosituksia. Neuvottelukunta järjestää yhteistyössä alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien kanssa vähintään kerran vuodessa Etnisten suhteiden foorumin.

Päijät-Hämeellä on edustaja Etelä-Suomen alueellisessa Etnisten suhteiden neuvottelukunnassa. Etnisten suhteiden neuvottelukunta palkitsi syksyllä 2015 Lahden uskontojen välisen työryhmän. Palkinto luovutettiin toimijalle, joka on parantanut etnisiä suhteita edistämällä uskonnollisten yhdyskuntien tekemää kotoutumista edistävää työtä sekä uskonnollisiin ja kulttuurisiin vähemmistöihin kohdistuviin ennakkoluuloihin vaikuttamista ja vuoropuhelun edistämistä.

Multi-Culti

Multi-Culti

Lahden nuorisopalveluiden osana toimiva monikulttuurikeskus Multi-Culti on kaikille avoin kansalais- ja vapaaehtoistoiminnankeskus. Keskus avattiin Päijänteenkadulla joulukuussa 1995.

Multi-Cultin toiminnasta vastaavat vapaaehtoistoimijat yhdessä työntekijöiden kanssa. Toimintaan voi osallistua yhtälailla kantaväestö kuin muualta muuttaneetkin ilman ikärajoja tai muita pääsyvaatimuksia. Mukaan pääsee osallistumalla jo olemassa olevaan toimintaan tai ryhtymällä itse vapaaehtoistoimijaksi.

Multi-Cultissa järjestetään

- harrastustoimintaa ja opintoryhmiä
- kursseja ja luentotilaisuuksia
- kulttuuritapahtumia
- kansainvälisyys-, asenne- ja yhdenvertaisuuskasvatusta
- juhlia ja retkiä

Multi-Cultissa on

- lehtiä ja monikielinen kirjasto
- esitteitä ja infoa
- pelejä, tv ja sähköpiano
- lapsille oma leikkihuone

Multi-Cultin tilat on tarkoitettu myös ystävyys- ja erilaisten moninaisuutta edistävien seurojen ja ryhmien käyttöön korvauksetta. Erilaiset ryhmät ja yhteisöt ovat tervetulleita tutustumaan keskuksen toimintaan ja tiloihin.

Multi-Cultin toiminnan tavoitteena on erilaisten ihmisten yhteisen tekemisen avulla rakentaa yhdenvertaista, moninaisuutta arvostavaa Päijät-Hämettä.

Osoite: Päijänteenkatu 1, 15140 Lahti www.nuorilahti.net/multi-culti

Tutustu luvussa 8 chileläisen vapaaehtoisen tarinaan.

Ohjelman toteutuksen seuranta

7

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma on voimassa ajalla 2016 - 2020. Ohjelma tarkistetaan neljän vuoden välein, kuten laki kotoutumisen edistämisestä edellyttää. Ohjelmaa toteuttavat kuntien toimialat yhteistyössä eri alojen viranomaisten, oppilaitosten, seurakuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Ohjelman seurannasta ja päivittämisestä vastaa tämän ohjelman valmistelua varten nimetty ohjausryhmä. Seurannassa hyödynnetään valtakunnallisia ja alueellisia tutkimuksia, jotka tuottavat tietoa maahanmuuttajaväestön hyvinvoinnista ja kotoutumiseen liittyvistä asioista.

Päijät-Hämeen liitto kutsuu ohjausryhmän koolle vuosittain tarkistamaan tilannetta. Kokouksessa päätetään ohjelman päivitystarpeesta. Tarvittaessa tarkistaminen voi tapahtua esim. työpajojen kautta, joihin kutsutaan eri hallintokuntien, järjestöjen, maahanmuuttajien ym. edustajia.

8 Maahanmuuttajien omat tarinat

Paluumuuttajan tarina

Nimeni on Olga Melnikova ja olen 33-vuotias. Olen kotoisin Venäjältä, Pietarista. Saavuin Suomeen, Lahteen syyskuussa 2011. Äitini on inkerinsuomalainen ja isäni venäläinen. Olen tullut Suomeen inkerinsuomalaisten juurieni perusteella. Asun tällä hetkellä Lahdessa perheeni kanssa. Minulla on puoliso ja kaksi pientä lasta. Lapset ovat nyt päiväkotikäisiä ja he ovat suomenkielisessä päiväkodissa. Mielestäni Lahdessa on riittävästi palveluita saatavilla. Päijät-Hämeessä on paljon työttömiä ja se aiheuttaa kuitenkin omia haasteita.

Olen valmistunut ympäristöinsinööriksi Pietarin teknillisestä yliopistosta. Kun muutin Suomeen, etsin työtä laboratorioalalta Suomesta, koska olen aikaisemmin työskennellyt Pietarissa laboratoriossa. En kuitenkaan saanut kyseisen alan töitä. Tämän lisäksi olen työskennellyt myös tullissa Pietarissa. Tällä hetkellä olen määräaikaisessa työsuhteessa Hollolassa huolitsijana ja logistiikan koordinaattorina Coldex Oy:ssä.

Coldex Oy on kansainvälinen yritys, joka työllistää 11 henkilöä. Löysin työn TE-toimiston internet-sivuilta. Aloitin työt helmikuussa 2015. Työ on kansainvälistä ja käytän työssäni aktiivisesti suomen, venäjän ja englannin kieltä. Ennen nykyistä työsuhdetta minulla oli kuukauden työharjoittelu Nastolassa.

Kun tulin Suomeen, läheiset auttoivat minua paljon käytännön asioiden hoitamisessa. Pääsin TE-toimiston kautta maahanmuuttajille suunnatulle suomen kielen kurssille koulutuskeskus Salpaukseen. Olen suorittanut yhteensä 3 suomen kielen kurssitasoa. Ensimmäisen suomen kielen kurssin suoritin vuonna 2011, jonka jälkeen olin pari vuotta kotona äitiyslomalla. Toisen ja kolmannen suomen kielen kurssitason suoritin vuonna 2014. Sain tuntumaa suomen kieleen myös Pietarin edustuston suomen kielen kurssilla. Olen opiskellut suomen kieltä itsenäisesti, mm. elokuvia ja sarjoja katsomalla.

Omalla aktiivisuudella kotoutuu ja sopeutuu hyvin. Työharjoittelun kautta olen saanut mahdollisuuden tutustua suomalaisiin. Tärkeätä on olla sosiaalinen. Sopeutuminen Suomeen on pitkälti kiinni omasta itsestä ja oma-aloitteisuus on tärkeää. Maahanmuuttajalle on kuitenkin haastavaa löytää töitä. On vaikeaa asua uudessa maassa ja työttömyys on tällä hetkellä suuri ongelma.

Koen, että asun tulevaisuudessa Päijät-Hämeessä, eikä minulla ole tarvetta muuttaa muualle. Meillä on oma asunto Lahdessa ja mieheni on saanut myös ammattikoulutuksen Suomessa. Olen valmis kouluttamaan myös uudelleen, jos työtä ei ole jatkossa. Pidän suomalaisesta elämästä ja rauhasta. Pietari on iso kaupunki. Lapsilla on täällä helpompaa. Lapset ovat olleet yksi syy muuttoon Suomeen, koska täällä on turvaisampaa asua.

Sudanilaisen pakolaisen tarina

Olen Ibrahim Abdalla. Olen kotoisin Darfurista, Sudanista ja olen 36-vuotias. Tulin Lahteen keväällä vuonna 2005 pakolaisena vaimoni ja 10-kuukauden ikäisen poikamme kanssa.

Sudanissa olin päivisin töissä autohuoltamolla. Iltaisin pidin vapaaehtoisena kotonani koulua sellaisille köyhille lapsille ja aikuisille, joilla ei ole varaa mennä kouluun. Minua syytettiin opettajan työni vuoksi poliittisesta oppositiotoinnasta ja minut vangittiin. Talo otettiin minulta pois. Kun vapauduin, en enää löytänyt mistään töitä. Pelkäsin, että minut vangitaan uudestaan milloin tahansa. Tuttava auttoi minua pakenemaan Egyptiin. Matka oli vaikea, joten jouduin lähtemään yksin, vaikka olin kihloissa.

Egyptissä jouduin aloittamaan uuden elämän täysin tyhjästä. Asuin muiden sudanilaisten pakolaisten kanssa hylätyssä tehtaassa. Rekisteröidyin pakolaiseksi YK:n toimistolla. Sain haastatteluajan kolmen vuoden päähän. Löysin työpaikan metalliverstaalta. Se oli sinkitystyötä ilman mitään suojavarusteita. Sinkki syövytti käsiäni ja sairastelin. Muutin Kairoon ja löysin turvallisemman työn autojen varaosakaupan varastosta.

Päisin lopulta haastatteluun puolentoista vuoden jälkeen. Päätös piti käydä katsomassa toimiston portilla olevasta listasta. Olin jo luopunut toivosta kun nimeäni ei ilmestynyt listalle. Viiden kuukauden odotuksen jälkeen kuitenkin yllättäen nimeni näkyi listalla hyväksytyjen joukossa.

Halusin morsiameni Egyptiin luokseni Sudanista. Ensin meidän tuli mennä naimisiin. Häät pidettiin Sudanissa ilman minua. Vaimo tuli Egyptiin. Myöhemmin poikamme syntyi Egyptissä.

Odotin taas vuoden seuraavaa haastattelua. Lopulta haastattelukutsu tuli. Haastattelussa sain kaksi maata, joista piti valita heti toinen: Suomi ja USA. Minulla oli Nokian puhelin, ja tiesin, että Nokia on Suomesta, joten ajattelin että Suomi on hyvä maa. Tiesin myös, että Suomi on turvallinen maa ja että Suomessa lapseni saisi hyvän koulutuksen. Joten valitsin Suomen.

Kun keväällä 2005 saavuimme Suomeen, maassa oli vielä vähän lunta. Kun tulimme illalla Lahteen oli valoisaa. Oli hiljaista, missään ei näkynyt ihmisiä. Katsoin kerrostalon ikkunasta pihalle ja ihmettelin, että asuuko täällä ketään? Egyptissä kaikki oli ollut toisenlaista: kaupat ovat auki ja bussit kulkevat yötä päivää.

Ensimmäiset 5 - 6 kuukautta olimme vain kotona. Ei ollut mitään tekemistä. Olisin halunnut jotain töitä, mitä tahansa. En saanut nukuttua kun oli valoisaa ja koska en ollut väsynyt kun olin koko ajan tekemättä mitään. Kielikurssi oli vain kerran viikossa. Ä- ja ö-kirjaimet olivat vaikeita. Opin yksittäisiä sanoja ja pieniä lauseita.

Pääsin Salpaukseen kielikurssille ja kurssin kautta työharjoitteluun Festivalle Suomen Kotikylmiöön Hollolaan. Suomen Kotikylmiö Oy valmistaa kylmiöpakastimia ja viinikaappeja koteihin sekä ammattikäyttöön tarkoitettuja linjastokalusteita, lääkejääkappeja ja myymäläkaappeja. Sain jatkaa työpaikassa heti harjoittelun jälkeen. Kolmen kuukauden kuluttua työpaikkani muuttui vakituiseksi.

Samalla halusin jatkaa opiskeluani, koska en osannut lukea ja kirjoittaa suomeksi kovin hyvin enkä osannut auttaa lapsiani. Suoritin ensin peruskoulun iltakursseilla. Sitten kävin iltaisin töiden jälkeen opiskelemassa metallialan tutkinnon ammattikoulussa Espoossa. Opiskelua oli 4 tuntia illassa, matkustin joka ilta junalla Espooseen. 1,5 vuodessa sain ammattitutkinnon vuonna 2008.

Olen samassa työpaikassa edelleen. Pidän työstäni, meillä on hyvä työporukka ja hyvä ilmapiiri. Työkaverit ovat minulle läheisiä. Työpaikka on minulle kuin toinen koti.

Meillä on neljä lasta, 7-vuotias tyttö ja 2-, 6- ja 11-vuotiaat pojat. Vaimoni opiskelee lähihoitajaksi. Hän haluaa tehdä töitä vanhusten parissa.

Olen tosi kiitollinen kaikesta avusta mitä saimme alussa. Lapsemme ovat päässeet päiväkotiin ja kouluun. Suomessa on heille vanhempana hyvät mahdollisuudet opiskella mitä tahansa. Sudanissa 20 % väestöstä ei osaa lukea tai kirjoittaa. Tykkään olla Lahdessa, kaupunki ei ole liian suuri eikä liian pieni. Asiat hoituvat hyvin, koulut ovat lähellä.

Työ on maahanmuuttajille hyvin tärkeää. Suurin osa maahanmuuttajista ei halua istua kotona, kaikki halusivat töihin ja ansaita itse omaa rahaa. Jos ei ole työtä tai koulupaikkaa on maahanmuuttajilla silloin liikaa aikaa. Ja kun on liikaa aikaa siitä tulee ongelmia. Kotiin jää liian helposti kun rahaa saa vaikka ei olisikaan töissä.

Minulla on paljon kavereita, jotka eivät ole löytäneet töitä. Yritän aina miettiä, miten voisin auttaa heitä, mitä heidän pitäisi tehdä. Työttömyys on valtiolle kallista. Maahanmuuttajia pitäisi tukea enemmän työllistymisessä. Maahanmuuttajilla on usein vielä vähän suomen kielen taitoa ja vähemmän koulutusta ja he tarvitsevat enemmän apua töihin pääsemisessä. Töihin pitäisi päästä kiinni heti, edes vaikka osa-aikaisesti. Maahanmuuttajille pitäisi kertoa paremmin miten täällä toimitaan, mitä lakeja täällä on ja miten töitä haetaan.

Skotlantilaisen opiskelijan tarina

Olen Alexander McCreath Glasgowsta, Skotlannista Iso-Britannias-
ta. Olen 21-vuotias. Olen asunut Suomessa vasta alle vuoden. Muu-
tin Suomeen joulukuussa 2014 tyttöystäväni ja hänen perheensä luo.
Asun Lahdessa.

Alussa tilanteeni oli vaikea kun en saanut suomalaista henkilö-
tunnusta – en pystynyt pääsemään työnhakijaksi TE-toimistoon,
avaamaan pankkitiliä, en voinut saada nettipankkitunnuksia ja niin
edelleen. Olin vähän yllättynyt että vaikka olen kotoisin toisesta EU-
maasta eivät asiat sujuneet niin helposti kuin olin olettanut.

Sain paljon apua ja ystäviä Helluntaiseurakunnasta. Heillä on paljon kansainvälistä toimintaa. Heidän
kauttaan kuulin Harjulan settlementin Minun tulevaisuuteni-projektista. Pääsin mukaan projektiin. Projek-
tissa autettiin maahanmuuttajanuoria pääsemään eteenpäin työhön tai opiskelemaan. Projektissa oli erilai-
sia työnhakuun, tiimityöskentelyyn ja suomen kieleen liittyvää opetusta ja ryhmätöitä. En kuitenkaan voi-
nut jatkaa kurssilla koska en edelleenkään saanut henkilötunnusta.

Kesällä olen ollut töissä Helsingissä. Ensin olin töissä SOL-palveluissa ja sitten hyttisiivoajana Viking Linel-
lä siivoamassa Mariellan ja Gabriellan hyttejä. Skotlannissa olin aiemmin ollut töissä golfkentällä puistotyön-
tekijänä leikkaamassa nurmikoita, töissä rakennustyömaalla, lihanleikkaajana lihakaupassa sekä tehtaissa
pakkaus- ja lihanleikkaustöissä. Viking Linellä työkaverini olivat ympäri maailmaa saapuneita: työkaverini
olivat kotoisin ainakin Venäjältä, Latviasta, Valko-Venäjältä, Intiasta, Nepalista, Bangladeshista, Portuga-
lista, Iso-Britanniasta ja USA:sta. Työkielenämme oli englanti. Myös tiimimme vetäjä yleensä puhui meille
englantia. Yleensä kommunikatio-ongelmia ei ollut. Opettelen nyt suomen kieltä. Suomi on helppo ääntää
ja lukea mutta kielioppi ja sanasto ovat vaikeita.

Harrastan hiihtoa, luistelua ja jalkapalloa. Pidän suomalaisesta talvesta jopa enemmän kuin kesästä, jo-
ten Lahti sopii minulle hyvin. Lahti on kiva paikka. Lahti on kansainvälinen ja Lahdessa on paljon tekemistä.
Lahti on myös turvallinen.

Iso-Britanniassa on pidempi historia maahanmuutosta ja siksi Iso-Britannia on uusille tulijoille ehkä hel-
pomp maa kuin Suomi, jossa maahanmuuttajia on vähän. Suomessa aluksi voi olla hyvinkin yksinäistä jos
tällä ei ole ystäviä jo etukäteen. Myös kannattaisi olla työ- tai opiskelupaikka valmiina jo kun tulee. Olen
nyt taas SOL:illa töissä Helsingissä. Työni on juuri loppumassa ja olen muuttanut takaisin Lahteen. Minulle
kuuluu nyt hyvää. Olemme menossa tyttöystäväni kanssa pian naimisiin. Maalaan juuri yksiötämme. Olen
päässyt opiskelemaan Lahden Ammattikorkeakouluun kansainvälistä liiketoimintaa International Business
-linjalle.

Kiinalaisen sairaanhoitajan tarina

Nimeni on Qin Xiao Yi. Olen 27-vuotias sairaanhoitaja Shanghaista, Kiinasta. Olin valmistunut Kiinassa sairaanhoitajaksi ja tehnyt siellä vähän aikaa sairaanhoitajan töitä yliopistollisessa sairaalassa ennen kuin tulin vuonna 2010 Kokkolaan Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakouluun (nykyisin Centria) tekemään suomalaisen sairaanhoitajan tutkinnon. Opiskelin englanninkielisessä ohjelmassa ja samalla opiskelin suomen kieltä. Jo opiskelujen aikana tulin ensimmäisen kerran Lahteen työharjoitteluun.

Nyt olen valmistunut sairaanhoitajaksi ja olen sairaanhoitajana Lahden kaupunginsairaalassa ja asun Lahdessa. Tätä ennen työskentelin Helsingissä ja Kuopiossa. Alussa tein lähihoitajan töitä. Minut on otettu hyvin vastaan työpaikalla. Aluksi oli vähän vaikeaa kielen kanssa, esimerkiksi kirjaamisissa, mutta sain aina apua muulta henkilökunnalta. Uusi työympäristö, vastuu ja päätöksenteko stressasivat. Potilaiden kanssa oli joskus vaikeaa kun emme heti kunnolla ymmärtäneet toisiamme, mutta yritin aina tehdä parhaani ja kehittyä ammatissa.

Kiinalainen ja suomalainen sairaanhoitajan työ eroavat paljon toisistaan: Kiinassa sairaanhoitajan työ on raskaampaa: potilaita on paljon enemmän yhtä hoitajaa kohti, lomat ovat lyhyitä ja mitään kahvitaukoja ei edes tunneta.

Olen saanut ystäviä työpaikan kautta, muuten suomalaisten ystävien löytäminen on vaikeaa. Joskus on vähän yksinäistä. On raskasta olla kaukana kotoa, kaikista asioista pitää huolehtia itse yksin. Alussa mietin usein että hyväksytäänkö minut.

Itseluottamukseni on vahvistunut sekä opiskelussa, työssä että yleensä elämässä Suomessa. Onneksi olen saanut paljon tukea hyviltä ystäviltä ympäri Suomea. Olen huomannut että Suomessa ihmisillä yleensä ei ole riittävästi tietoa Kiinan historiasta, kulttuurista ja nykypäivän tapahtumista. Olisi hyvä, jos mediassa olisi joskus erilaisiakin näkökulmia ja Kiinasta kerrotaisiin uutisissa monipuolisemmin.

Lahti on mukava paikka asua. Pidän pienemmistä kaupungeista, joissa on vähän ihmisiä ja missä luonto on lähellä. Harrastan juoksua ja lukemista. Pidän suomalaisesta kesämökkikulttuurista.

Käyn Kiinassa yleensä kerran vuodessa. Ikävöin Kiinasta perhettä ja ystäviäni ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Kaipaen talvella myös aurinkoa. Kun lähden töihin on pimeää, ja kun palaan töistä kotiin, niin taas on pimeää. Tärkeintä kuitenkin on, että on ystäviä ja töitä.

Haluan koko ajan kehittää itseäni, osallistua enemmän ja tutustua uusiin ihmisiin. Ulkomaalaiset tarvitsevat kokoontumispaikkoja ja paikkoja, joissa voi tutustua suomalaisiin ja oppia suomea. Kieli on monelle esteenä kun ei osaa sanoa kaikkea sitä, mitä haluaisi. Ulkomaalaiset opiskelijat ja työntekijät tarvitsisivat

enemmän suomen kielen kursseja. Erilainen ystäväperhetoiminta olisi myös tervetullutta. Myös maahanmuuttajat voisivat tehdä vapaaehtoistyötä, jos tietäisivät paremmin vapaaehtoistyön mahdollisuuksista.

Maahanmuuttajalle suomen kielen ja kulttuurin oppiminen on tärkeää. Suomen kielen ja kulttuurintuntemuksen avulla voi päästä suomalaisiin piireihin paremmin mukaan ja samalla löytää hyviä asioita suomalaisesta kulttuurista. Se on myös kunnioitusta Suomea kohtaan. Kiinalaiseen ajattelutapaan kuuluu, että muualta tulevat ihmiset pääsevät helpommin toiseen kulttuuriin sisälle jos he ensin itse muuttavat omaa tapaansa ajatella. Minun mielestäni Suomessa on meille paljon nähtävää ja opittavaa: suomalaisia perinteitä, ajatustapoja ja tietämystä. Huomasin, että suomalaiset ovat rauhallista ja luottavaisia, ja näiden luonteenpiirteiden ansiosta on helppoa tehdä yhteistyötä ja saavuttaa tuloksia. Ennen tuloani Suomeen vanhempani muistuttivat, että ihmisen aivot ovat kuin sieni, voisin imeä uutta tietoa ja samalla vapauttaa omasta taustastani tulevia ajatuksiani uusiin ympäristöihin. Olen noudattanut tätä viisautta, kun olen ollut Suomessa.

Ymmärrän nykyisen kilpailutilanteen koko maailmassa. Erityisesti, kun tulen ulkopuolelta, minun pitää itse olla vastuussa itsestäni niin että pärjään eri tehtävissä ja vahvistan oman osaamiseni eri puolia.

On joskus ollut kauhean väsyttävää, kun koko ajan on pitänyt yrittää olla vielä parempi, mutta loppujen lopuksi olen päässyt haasteista eteenpäin. Voin olla ylpeä itsestäni ja voin päästä vielä enemmän eteenpäin.

Nepalilaisen ravintolayrittäjän tarina

Nimeni on Roel Prasad Oli ja olen kotoisin Nepalista. Olen 35-vuotias ja olen muuttanut vuonna 2003 Suomeen. Kohtalo johdatti minut tänne. Olen aikaisemmin asunut pääkaupunkiseudulla. Asun tällä hetkellä Lahdessa perheeni kanssa. Minulla on 10-vuotias poika, 8-vuotias tyttö ja 3 kuukautta vanha poika. Muutin marraskuussa 2014 Lahteen. Lahti on mukava ja pieni kaupunki. Palveluita on mielestäni hyvin saatavilla ja liikkuminen on helppoa.

Omistan ruokaravintola Himnadin Lahdessa. Olen toiminut yrittäjänä vuodesta 2010 alkaen. Olen päässyt nykyiseen työtehtävään tekemällä kovasti töitä. Teen töitä koko ajan 6 - 7 päivää viikossa. Olen toiminut yrittäjänä ravintola-alalla (ja muissa työtehtävissä) aikaisemmin pääkaupunkiseudulla. Suomessa yrittäjyyden aloittaminen kyllä onnistuu, jos vain paperit ovat kunnossa. Jos on tahtoa ja halua saavuttaa jotain, niin se on mahdollista. Yrittäjyyteen liittyvä byrokratia ei ole mielestäni niin haastavaa, mutta Nepalista hankittavaan työvoimaan liittyvät toimenpiteet ovat kyllä aikaa vieviä ja vaikea prosessi, joka myös hankaloittaa ravintolani toimintaa. Ulkomaisen työvoiman hankintaan liittyviä toimenpiteitä pitäisi mielestäni helpottaa.

Kun tulin Suomeen, tulin toimeen englannin kielellä. Ystävien ja ihmisten kautta sain kuitenkin kuulla, että suomen kielen oppiminen on erittäin tärkeää ja ilman suomen kielen taitoa on vaikeaa. Olen opiskellut suomen kieltä työelämässä. Opin suomen kieltä aluksi osa-aikaisen työsuhteen kautta. Olen opetellut suomea seuraamalla uutisia ja lukemalla paljon. Seurasin uutisia BBC:ltä ensin englanniksi ja sitten suomeksi. Työn ohella olen kuunnellut suomalaisten puhetta, keskustellut heidän kanssaan ja kysellyt kysymyksiä. Olen opinnut puhumaan suomea 16 kk:n aikana. Suomen kielen kurssilla kävin vain muutaman päivän ajan.

Kotoutuminen merkitsee mielestäni sitä, että ulkomaalaisten ja suomalaisten pitäisi yhdessä hoitaa asioita. Uskon, että suomalaisten asenteet ulkomaalaisiin työntekijöihin ja maahanmuuttajiin ovat muuttumassa. Suomessa kaikkien kansalaisten elintasoja pitäisi nostaa ja miettiä miten me kaikki voisimme luoda hyvän tulevaisuuden. On hyvä seurata ajankohtaista politiikkaa. Suomi on vapaa maa, jossa voi harjoittaa omaa uskontoa ja elintapoja, mutta myös uutta kotimaata ja sen tapoja pitää kunnioittaa. Maahanmuuttajalla on tiettyjä velvollisuuksia.

Suomessa maahanmuuttajien käyttäytymistä ja toimintaa myös mielestäni tarkastellaan eri tavalla. Nykyaikana maahanmuuttajilla ja kantaväestöllä on vaikeuksia saada työtä. Maahanmuuttaja voi omalla omatoimisuudellaan olla hyvä esimerkki muille. Kun pystyt tekemään hyvää, tee edes vähän. Ei kannata jäädä kotiin ja nauttia etuuksia, jos on mahdollisuus tehdä edes vähän työtä.

Maahanmuutto on ajankohtainen aihe ja ilmiö Suomessa. Mielestäni suomalaisten on hyvä miettiä omaa suhtautumista maahanmuuttajiin ja maahanmuuttoon eikä yksinkertaistaa asioita. Maahanmuuttoa on monenlaista ja meissä maahanmuuttajissa on paljon eri taustaisia ihmisiä. Meitä ei saa laittaa yhteen muottiin. Suomi on hyvä maa asua. Maan tapoja pitää kunnioittaa ja on tärkeitä noudattaa lakeja. Jos et noudata lakeja tai kunnioita uutta kotimaatasi, voit aina palata takaisin omaan kotimaahasi.

Chileläisen vapaaehtoistyöntekijän tarina

Olen Paula Meneses, 38-vuotias Chilestä seitsemän ja puoli vuotta sitten Suomeen muuttanut nainen. Asun Lahdessa. Minulla on kolme lasta.

Tutustuin suomalaiseen mieheeni Chilessä. Hän oli Chilessä töissä. Kun tapasin mieheni, luulin häntä ensin saksalaiseksi. En tiennyt Suomesta mitään. Menimme Chilessä naimisiin.

Muutimme Suomeen, Nastolaan, kahden tyttäreni kanssa mieheni luo. Alku oli vaikea. Mieheni lähti taas ulkomaille töihin. Jäimme yksin asumaan keskelle metsää, apunamme suomen kielen sanakirja ja ihanat appivanhemmat. Tyttäreni olivat tuolloin 8- ja 11-vuotiaat. Lapset menivät valmistavalle luokalle Harjuun ja oppivat suomen kieltä nopeasti. TE-toimisto auttoi minua suomen kielen kurssipaikkojen saamisessa. Opiskelin suomen kieltä Salpauksessa, Wellamo-opistossa ja Lahden kansanopistolla kunnes kolmas lapseni syntyi.

Olen sopeutunut Suomeen ja suomalaiseen elämäntapaan hyvin. Kestän hyvin kylmääkin säätä. Chilessä käydessäni minulla on aina kuuma! En puhu niin kovalla äänellä kuin kotonani Chilessä ja muutenkin spontaanisuuteni on hävinnyt – Suomessa ei esimerkiksi tehdä yllätysvierailuja ystävien luo. Suomessa ollaan käytännöllisiä – Chilessä lasteni sadevaatteet ja taitettavat lastenrattaat herättivät ihmetystä.

Suomessa on vaikeaa tutustua uusiin ihmisiin. Jotkut naapurini eivät tervehdi edes viiden vuoden jälkeen, vaikka itse tervehdin heitä. Minulla kielimuuri vaikeuttaa myös tutustumista, on vaikeaa itse olla aktiivinen.

Kotikielemme on espanja. Tunsin muitakin espanjankielisiä perheitä täällä ja minulle syntyi idea omasta muskariryhmästä meksikolaisen ystäväni kanssa. Tilat muskarille löytyivät Multi-Cultista. Multi-Culti on Lahden nuorisopalveluiden osana toimiva monikulttuurikeskus, joka on kaikenikäisille, sekä suomalaisille että maahanmuuttajille, avoin kansalais- ja vapaaehtoistoimintakeskus. Multi-Culti mahdollistaa eri puolilta maailmaa tulevien ihmisten kohtaamisen.

Chiquimix, espanjankielinen lasten kerho on nyt toiminut melkein neljä vuotta. Toimin ryhmän vetäjänä. Kerhossa opitaan espanjan kieltä leikkien ja laulaen. Teen kerhoa varten erilaista opetusmateriaalia, leikkejä, lauluja ja videoita.

Suomessa on hienot mahdollisuudet opiskella eri aloja. Haluaisin opiskella lastenhoitoalaa. Haaveenani ehkä jonain päivänä olisi espanjankielinen päiväkot.

Viihdyn Suomessa hyvin. Minulla on oma perhe ja paljon ystäviä. En vaihtaisi Lahtea mihinkään – täällä on rauhallista ja kauniita maisemia, kaikki on lähellä. Chilestä kaipaamme yhteisöllisyyttä sekä suuria perhetapaamisia ja juhlia. Yksinäisyys on suuri ongelma niin suomalaisilla kuin maahanmuuttajillakin. Suomi on maa, jossa voisi iloita ja nauttia elämästä. Kielikursseilla tutustuu vain muihin maahanmuuttajiin. Hiljaisimmat jäävät sivuun. Toivoisin, että suomalaisilla olisi enemmän mielenkiintoa tutustua muualta tulleisiin, ottaa heitä mukaan ja esitellä ystävilleen. Maahanmuuttajien itsekkin pitäisi olla enemmän uteliaita, itse ottaa se ensimmäinen askel ja tutustua naapureihin. Voit yllätyä - naapurissa voi asua vaikka miten mielenkiintoisia ihmisiä mutta et tiedä sitä. Kannattaa siis uskaltaa, ei saa ajatella että pidetäänköhän minusta vai ei.

9 Tiivistelmät

Suomeksi

Päijät-Hämeen kuntien sekä Iitin, Myrskylän ja Pukkilan alueellinen yhteistyö maahanmuuttoasioissa on korostunut entisestään maahanmuuton lisääntyessä. Kansainvälisten kriisien aiheuttama muuttoliike tuo kunnille uusia haasteita tulevina vuosina. Kuntien yhteinen kotouttamisohjelma on osoittanut tarpeellisuutensa. Vuosille 2016 - 2020 laadittava kotouttamisohjelma on toinen alueelle laadittu yhteinen ohjelma.

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma on lakisääteinen maakunnan ja maakunnan ulkopuolella sijaitsevien kolmen kunnan kotouttamisohjelma, jossa on otettu huomioon kotoutumislain säädökset, alueelliset strategiat, sopimukset ja ohjelmat. Kuntien valtuustot hyväksyvät ohjelman kukin erikseen maakuntahallituksen tekemän hyväksymispäätöksen jälkeen. Valtion kotouttamisohjelma ja hallituksen maahanmuuttopoliittiset linjaukset vaikuttavat osaltaan kotouttamisohjelmaan ja kotouttamistoimenpiteisiin tulevaisuudessa.

Ohjelma-alueella oli vuoden 2014 lopussa vieraskielisiä 8 363 henkilöä (suurimmat yksittäiset kieliryhmät venäjä, viro, kurdi ja arabia) sekä ulkomaan kansalaisia 6 046 henkilöä. Ohjelma-alueelle on muutettu edelleen eniten Venäjältä ja Virosta. Yleisimmät maahanmuuton syyt ovat perhesiteet, opiskelu, työ, kansainvälinen suojelu ja paluumuutto. Tilapäinen maahanmuutto ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvu vuonna 2015 muuttivat olennaisesti maahanmuuton luonnetta.

Maahanmuutto-ohjelman sisältöä tuotettiin viiden eri teeman ympärille kootuissa asiantuntijaryhmissä ja työpajoissa, jotka koostuivat kuntien, viranomaisten, oppilaitosten, vapaan sivistystyön, seurakuntien ja kolmannen sektorin edustajista, vapaaehtoistoimijoista sekä muista asiantuntijatahoista. Teemoina olivat työllisyys ja yrittäjyys, aikuiskoulutus, lapset ja nuoret, kotouttaminen ja etnisten suhteiden edistäminen sekä sosiaali- ja terveydenhuolto. Kolmannelle sektorille ja vapaaehtoistoimijoille järjestettiin erillinen teematyöpaja ja maahanmuuttajille kuulemistilaisuus.

Työpajojen tulosten ja maahanmuuttajille suunnatun kuulemistilaisuuden pohjalta laadittiin yhteensä 39 kappaletta kehittämiskohteita. Kehittämiskohteet on jaettu kolmeen eri pääluokkaan: 1) kotouttamistoimenpiteet, 2) aikuiskoulutus, työllisyys ja yrittäjyys sekä 3) etnisten suhteiden edistäminen ja yhdenvertaisuus. Ohjelmassa on esitelty kunkin kehittämiskohteen kohdalla toimenpiteet ja keinot sekä toimijat ja vastuutahot kehittämiskohteen toteuttamiseksi. Toteutumista pyritään seuraamaan kunkin kehittämiskohteen osalta.

Kotouttamistoimenpiteitä käsittelevässä luvussa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat keskeisessä asemassa. Kehittämiskohteita on yhteensä kuusi ja niissä korostuvat sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan maahanmuuttotyön osaamisen lisääminen, kotouttamistoimenpiteiden toteuttaminen yhteistyössä eri tahojen kanssa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tiedottaminen ja palveluohjauksen parantaminen eri ikäryhmille. Näiden lisäksi kehitettävää on mielenterveytyksessä ja sen erityisosaamisen parantamisessa sekä uudistetun sosiaalihuoltolain käyttöönotossa ja sen mahdollisuuksien käytäntöön viemisessä. Tulkkauspalvelujen käyttö tulee turvata ja lisäksi kouluttaa henkilökuntaa niiden käyttämisessä.

Lasten osalta nostettiin esille yhteensä kolme kehittämiskohdetta: maahanmuuttajien äidinkieltä puhuvien avustajien määrän säilyminen varhaiskasvatuksessa, matemaattisten valmiuksien kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksen alkuvaiheessa sekä oman äidinkielen opetuksen turvaaminen. Nuorisotyössä keskityttiin yhteensä viiteen kehittämiskohteeseen, joihin lukeutuvat syrjäytymisen ehkäisy, lukio- ja ammatilliseen koulutukseen kannustaminen sekä koulutuspolkujen rakentaminen oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa maahan tulleille nuorille. Lisäksi edistetään maahanmuuttajien yhdenvertaista osallistumista harrastustoimintaan ja parannetaan nuorten mielenterveysongelmien tunnistamista ja hoitoa sekä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Muihin kotouttamistoimenpiteisiin laadittiin yhteensä seitsemän kehittämiskohdetta, joissa korostuivat kuntien maahanmuuttotyön koordinointi ja verkostoyhteistyö, eri toimijoiden roolien selventäminen kotouttamistoiminnassa, eri kuntien kulttuuri- ja liikuntatoimen sekä muiden hallintokuntien mukaan saaminen kotouttamistyöhön sekä kolmannen sektorin, seurakuntien, yksityishenkilöiden ja muiden tahojen kotouttamistyön edistäminen. Alipin roolia ja tunnettavuutta halutaan vahvistaa ohjelma-alueella sekä turvata kotoutumisen vähimmäistaso kaikille maahanmuuttajaryhmille. Asumisasioihin panostaminen koettiin myös tärkeäksi.

Aikuiskoulutuksessa kehittämisen kohteita on yhteensä neljä. Kotoutumis- tai kielikoulutus halutaan turvata kaikille maahanmuuttajaryhmille sekä työelämäyhteyttä halutaan lisätä kaikkiin koulutuksiin. Osaamisen tunnistamista, tunnistamista ja osaamisen esilletuontia sekä markkinoinnin kehittämistä työnantajille korostettiin. Työllistymispolussa halutaan kehittää täydentävän koulutuksen, näyttötutkintojen ja oppisopimuskoulutusten mahdollisuutta. Peruskouluopetuksen järjestäminen aikuisille nousi myös yhdeksi tärkeimmistä kehittämiskohteista.

Työllisyyttä käsittelevässä luvussa työllistämiseen liittyviä kehittämiskohteita kirjattiin yhteensä kolme. Työnantajille suunnattuja tukimekanismeja halutaan kehittää maahanmuuttajien työllistämiseksi. Työllistymisvalmiuksia ja eri työllistymismahdollisuuksia halutaan parantaa ja hyödyntää. Työyhteisöjä ja monimuotoisuuden johtamista tulee kehittää.

Työperusteisen maahanmuuton edistämiseksi ja kansainvälisten opiskelijoiden saamiseksi alueelle ja heidän työllistymisvalmiuksien edistämiseksi laadittiin kolme kehittämiskohdetta. Päijät-Hämeen vetovoimaisuutta ja kansainvälistä imagoa halutaan vahvistaa sekä koulutetun työvoiman ja kansainvälisten opiskelijoiden jäämisen mahdollisuuksia alueelle halutaan parantaa. Työnantajien, työyhteisöjen, yritysneuvojien ja ammattiliittojen kansainvälistymis- ja työsuojelukoulutusten sekä muiden tukipalvelujen järjestäminen tulevaisuudessa halutaan varmistaa ulkomailta tulevalle työvoimalle ja jo maassa oleville maahanmuuttajille. Yrittäjyyttä käsittelevässä luvussa painotettiin kahta kehitettävää aihealuetta: maahanmuuttajien oman osaamisen tunnistamista ja kaupallistamista sekä korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien asiantuntijayrittäjyyden tukemista.

Etnisten suhteiden edistäminen ja yhdenvertaisuuden lisääminen ohjelma-alueella on yksi maahanmuutto-ohjelman tavoitteista. Kehittämiskohteita on laadittu yhteensä kuusi: syrjimättömyyden ja tasavertaisuuden edistäminen, maahanmuuttajien kuuleminen vuosittain erilaisten foorumien kautta, viranomaistahojen ja kolmannen sektorin tiiviimpi yhteistyö maahanmuuttoasioiden suunnittelussa, maahanmuuttajien laajempi osallistaminen yhteiskunnalliseen toimintaan, faktatiedon välittäminen maahanmuutosta ja maahanmuuttokeskusteluun kannustaminen sekä yhdenvertaisuuslain tunnetuksi tekeminen.

Ohjelman toteutusta on tarkoitus seurata ja päivittää tarvittaessa. Päijät-Hämeen liitto kutsuu ohjausryhmän koolle vuosittain tarkistamaan tilannetta. Kokouksessa päätetään ohjelman päivitystarpeesta. Tarvittaessa tarkistaminen voi tapahtua esim. työpajojen kautta, joihin kutsutaan eri hallintokuntien, järjestöjen, maahanmuuttajien ym. edustajia.

Maakuntahallitus hyväksyi 16.11.2015 Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman, jonka ohjelma-alueen kunnanvaltuustot erikseen hyväksyvät kunnan kotouttamisohjelmaksi. Maahanmuutto-ohjelma julkistettiin Päijät-Hämeen liiton ja Lahden kaupungin hyvinvointipalvelujen alaisen Alueellisen integraatiopalvelupisteen, Alipin, järjestämässä seminaarissa 18.11.2015.

Ohjelma on julkaistu vain sähköisessä muodossa. Ohjelma on saatavilla Päijät-Hämeen liiton (www.paijat-hame.fi), Alueellisen integraatiopalvelupisteen (www.alipi.fi) sekä mukana olevien kuntien internet-sivuilta.

Ruotsiksi/Sammanfattning

I takt med att invandringen har ökat har det regionala samarbetet mellan kommunerna i Päijänne-Tavastland och Itis, Mörskom samt Pukkila fått en allt större betydelse. Invandringen, som är förorsakad av internationella kriser, ger kommunerna nya utmaningar under följande år. Kommunernas gemensamma program för integrationsfrämjande har visat sig vara nyttigt. Programmet, som har utarbetats för åren 2016-2020, är det andra gemensamma programmet som har gjorts för området.

Päijänne-Tavastlands invandringsprogram är ett lagstadgat program för integrationsfrämjande för landskapet och för de tre kommunerna utanför landskapet. I programmet tas hänsyn till lagen om främjande av integration och regionala strategier, avtal samt program. Programmet skall godkännas i respektive kommuns kommunfullmäktige efter att landskapsregeringen har godkänt det. Statens program för integrationsfrämjande och regeringens invandringspolitiska riktlinjer inverkar för sin del på det godkända programmet för integrationsfrämjande och integrationsåtgärderna i framtiden.

I slutet av år 2014 fanns det sammanlagt 8 363 personer i programregionen med ett främmande språk som modersmål. De största enskilda språkgrupperna var ryska, estniska, kurdiska och arabiska. Det fanns 6 046 utländska medborgare. Mest invandring till området sker fortfarande från Ryssland och Estland. De vanligaste orsakerna till invandringen är familjeband, studier, arbete, internationellt skydd eller återflyttning. Invandringssituationen förändrades väsentligt på grund av tillfällig immigration och ökning av antalet asylsökande under året 2015.

Innehållet i programmet för integrationsfrämjande bearbetades av expertgrupper och temaverkstäder som samlades kring fem olika teman. I expertgrupperna och verkstäderna deltog representanter och sakkunniga från bland annat olika kommuner, myndigheter och läroverk, fritt bildningsarbete, församlingar samt den tredje sektorn, frivilliga aktörer och andra sakkunniga. Teman var sysselsättning och entreprenörskap, vuxenutbildning, barn och ungdomar, integration och främjande av etniska relationer samt social- och hälsovård. Den tredje sektorn och frivilliga aktörer deltog i en skild temaverkstad och ett hörande arrangerades för invandrare.

På basis av resultaten från temaverkstäderna och hörandet utarbetades sammanlagt 39 utvecklingsobjekt som delades i tre huvudkategorier: 1) integrationsåtgärder, 2) vuxenutbildning, sysselsättning och entreprenörskap, samt 3) främjande av etniska relationer och etnisk jämställdhet. I programmet för integrationsfrämjande presenteras alla utvecklingsobjekt, åtgärder och metoder gällande dem samt aktörer och ansvariga sektorer som ser till att utvecklingsobjekten förverkligas. Syftet är att följa utvecklingen för varje utvecklingsobjekt.

I kapitlet som handlar om integrationsåtgärder har social- och hälsovårdsservicen en central roll. Det finns sammanlagt sex utvecklingsobjekt, som betonar behovet att öka social- och hälsovårdspersonalens kunskaper i invandringsarbete och förverkligandet av integrationsåtgärder i samarbete med olika sektorer. Därtill betonas behovet av ökad information om social- och hälsovård samt rådgivning och servicehand-

ledning för alla åldersgrupper. Dessutom finns det behov av att utveckla mentalhälsovården och att öka specialkunskaper inom denna, ibruktagningen av den förnyade socialvårdslagen och möjligheterna till dess tillämpning. Användningen av tolkningstjänster måste garanteras och personalen måste utbildas i användningen av dessa.

Gällande barn togs fram totalt tre utvecklingsobjekt: antalet assistenter som kan invandrares modersmål måste behållas i småbarnsfostran, att utveckla små barns matematiska färdigheter i småbarnsfostran och i början av grundläggande utbildning samt att garantera undervisning av ens eget modersmål. I ungdomsarbete koncentrerade man sig på sammanlagt fem utvecklingsobjekt. Hit hör förebyggande av marginalisering, uppmuntrande till gymnasie- eller yrkesutbildning och att göra upp en utbildningsplan för dem som kommit till landet i slutet av läroplikten. Därtill främjas invandrares jämlika deltagande i hobbyverksamhet och förbättras igenkännande av mentala hälsoproblem, vård samt möjlighet till förebyggande åtgärder.

Gällande andra integrationsåtgärder finns det sammanlagt sju utvecklingsobjekt, som betonar koordinering av kommunalt invandringsarbete och nätverkssamarbete, förtydligande av olika aktörers roller i integrationsverksamhet, att få med de olika kommunernas kultur- och idrottsförvaltning och annan förvaltning i integrationsarbetet samt den tredje sektorns, församlingars, privatpersoners och andra aktörers främjande i integrationsarbetet. Man vill förstärka Alipis roll och kännbarhet i programregionen och garantera åtminstone den lägsta nivån av integration för alla invandrargrupper. Det anses också vara viktigt att satsa på bostadsfrågor.

Inom vuxenutbildning finns det totalt fyra utvecklingsobjekt. Man vill garantera integrations- och språkutbildning för alla invandrargrupper och tillfoga en koppling till arbetslivet i alla utbildningar. Erkännande, identifiering och påvisande av kunnande betonades, samt att utveckla marknadsföring om sitt kunnande till arbetsgivare. Vägen till arbetslivet skall utvecklas genom möjlighet till tilläggsutbildning, fristående examen och läroavtal. Ett av de viktigaste utvecklingsobjekten är att kunna ordna grundläggande utbildning för vuxna.

I kapitlet som handlar om sysselsättning antecknades sammanlagt tre utvecklingsobjekt. Man vill utveckla stödmekanismer för arbetsgivare för att kunna sysselsätta invandrare. Man vill förbättra och utnyttja sysselsättningsfärdigheter och olika sysselsättningsmöjligheter. Arbetsgemenskaper och att leda mångfald ska utvecklas.

För att främja arbetskraftsinvandring och för att få internationella studeranden till regionen samt för att förbättra deras sysselsättningsförmåga utarbetades tre utvecklingsobjekt. Man vill förstärka Päijänne-Tavastlands attraktivitet och internationella image. Därtill vill man förbättra internationella studerandes möjligheter att stanna kvar i regionen. Skolning i kulturell mångfald och arbetsskydd skall ordnas för arbetsgivare, arbetsgemenskaper, företag och fackförbund, likaså stödtjänster för att förbättra deras färdigheter att motta utländsk arbetskraft och att anställa invandrare, som är redan bosatta i landet.

I kapitlet som handlar om entreprenörskap betonas två utvecklingsobjekt: att invandrare skall identifiera och kommersialisera sina egna kunskaper, och att stödja entreprenörskap och sakkunnighet hos högutbildade invandrare.

Ett av de syften som programmet för integrationsfrämjande har, är att öka jämställdheten och att främja etniska relationer. Det finns sammanlagt sex utvecklingsobjekt: att främja icke-diskriminering och att främja jämställdhet, att höra invandrare årligen med hjälp av olika forum, myndigheters och den tredje sektorns djupare samarbete gällande planering av invandringsärenden, att öka mera omfattande deltagande i samhällelig verksamhet bland invandrare, att förmedla information gällande invandring och att uppmuntra till diskussion om invandringsärenden samt att öka kännedomen om lagen om jämställdhet.

Förverkligandet av programmet följs upp och uppdateras vid behov. Päijänne-Tavastland förbund sammankallar styrelsegruppen årligen för att kontrollera situationen. På mötet skall fattas beslut om behovet att uppdatera programmet. Vid behov kan uppdateringen ske via t.ex. temaverkstäder dit man bjuder in bland annat olika förvaltningars, organisationers och invandrares m.fl. representanter.

Landskapsregeringen godkände 16.11.2015 Päijänne-Tavastlands integrationsprogram, som skall godkännas som ett program för integrationsfrämjande i respektive kommuns kommunfullmäktige inom programregionen. Programmet gavs ut 18.11.2015 i ett seminarium som organiserades av Päijänne-Tavastlands förbund och Alipi (Alueellinen integraatiopalvelupiste, Regional integrationsservicepunkt). Alipi är en del av Lahtis stads välmåendetjänster.

Programmet har publicerats endast elektroniskt och det finns på Päijänne-Tavastlands förbunds (www.paijat-hame.fi) och Regionala integrationsservicepunkten, Alipis (www.alipi.fi) webbsidor samt på de kommuners webbsidor, som deltar i programmet.

Englanniksi/Abstract

Regional cooperation between the municipalities in Päijät-Häme, as well as in Iitti, Myrskylä and Pukkila on immigration matters has come into focus with the rise in immigration. The migration caused by international crises will bring new challenges to the municipalities over the coming years. The municipalities' joint integration programme for immigrants has proved its worth. The integration programme to be drawn up for the period 2016–2020 will be the second joint programme drafted for the region.

Päijät-Häme's immigration programme consists of a statutory integration programme by the region and the three municipalities located outside the region. It takes into account the statutes of the Act on the Promotion of Immigrant Integration, regional strategies, agreements and programmes. The municipalities' councils will individually approve the programme following an approval decision by the managing board. The Government Integration Programme and the themes from the government's immigration policy will contribute to the integration programme and integration measures in the future.

At the end of 2014, 8,363 people who did not have Finnish or Swedish as a first language (the largest individual language groups being Russian, Estonian, Kurdish and Arabic) and 6,046 foreign nationals were in the area covered by the programme. Most of those who move to the programme area continue to be from Russia and Estonia. The most common reasons for immigration were family ties, studies, work, international protection and return migration. Temporary immigration and the growth in the number of asylum seekers in 2015 changed the nature of immigration in a fundamental way.

The content of the immigration programme was generated in expert groups and workshops comprised of representatives, volunteers and other experts from the municipalities, authorities, educational institutions, liberal adult education, parishes and the third sector, and was developed around five different themes. The themes were employment and entrepreneurship, adult education, children and young people, promotion of integration and ethnic relations as well as social welfare and healthcare. A separate theme-based workshop was organised for the third sector and volunteers, along with a consultation meeting for immigrants.

On the basis of the results of the workshops and the consultation meeting for immigrants, a total of 39 development areas were drawn up. These were divided into three main categories: 1) integration measures, 2) adult education, employment and entrepreneurship and 3) promotion of ethnic relations and equality. The programme proposes measures and methods for each development area as well as actors and parties responsible for its implementation. The aim is to monitor implementation in respect of each development area.

In the section dealing with integration measures, a key role is played by social welfare and healthcare services. In total, there are six development areas. These focus on increasing the competence of social welfare and healthcare personnel in immigration work, implementing integration measures in cooperation with various bodies, and providing different age groups with information about social welfare and healthcare services and improving case management. In addition to these aspects, there is room for improvement in mental health work and special competence in this area as well as in the introduction of the revised Social Welfare

Act and the possibilities of putting it into practice. The use of interpretation services must be secured and the personnel must also be trained in how to use them.

With regard to children, three development areas were highlighted: retaining the number of assistants in early childhood education that speak the same first language as the immigrants, developing mathematical capabilities in early childhood education and the early stages of basic education as well as securing mother tongue teaching. In youth work the focus was on five development areas, which include preventing social exclusion, encouraging young people to continue on to upper secondary and vocational education, as well as creating educational pathways for young people entering the country at an age near the end of their compulsory education. In addition, equal participation of immigrants in recreational activities will be promoted and the identification and treatment of young people's mental health problems as well as preventative measures will be improved.

A total of seven development areas were drawn up for other integration measures. These emphasised coordinating the municipalities' immigration efforts and network co-operation, clarifying the roles of different actors in integration activities, engaging the cultural and sports services of different municipalities and other administrative branches in integration work as well as promoting the integration work of the voluntary sector, parishes, private individuals and other parties. There is a desire to strengthen the role and recognition of Alipi in the programme area and to ensure a minimum level of integration for all groups of immigrants. Investment in housing issues was also regarded as important.

Adult education features a total of four development areas. The aim is to ensure integration or language training for all immigrants and to increase the relevance of working life to all training and education. Recognising, identifying and highlighting know-how as well as improving marketing were emphasised to prospective employers. The aim in the employment theme is to develop supplementary education, competence-based qualifications and opportunities in apprenticeship training. The provision of basic education instruction for adults was also one of the most important development areas raised.

A total of three development areas related to finding work were included in the section dealing with employment. The goal is to develop support mechanisms targeted at employers in order to facilitate immigrant employment. The aim is improve and utilise employability and employment opportunities. Work communities and diversity management should be developed.

Three development areas were drawn up to promote work-based immigration and attract international students to the area and further their employability. The desire is to strengthen the attractiveness and international image of Pääjt-Häme and to improve the chances of a trained workforce and international students remaining in the area. The aim is to ensure the provision of internationalisation and occupational health and safety training, in addition to other support services for employers, work communities, business advisers and trade unions to be able to cope with a workforce coming from abroad in the future, as well as facilitating the employment of immigrants already in the country. The entrepreneurship theme emphasised

two development areas: the identification and commercialisation of immigrants' own know-how and support for the expert entrepreneurship of highly educated immigrants.

The promotion of ethnic relations and increasing equality in the programme area is one of the goals of the immigration programme. A total of six development areas have been drafted: promotion of discrimination and equality, consultation with immigrants annually through various forums, closer cooperation between the authorities and the voluntary sector in planning immigration-related matters, broader participation of immigrants in social activities, communication regarding factual information about immigration and encouraging participation in the immigration debate as well as promotion of awareness of the Non-Discrimination Act.

The aim is to monitor and update the implementation of the programme if necessary. The Regional Council of Päijät-Häme will convene a steering group annually to review progress. The meeting will decide on whether it is necessary to update the programme. If necessary, the situation can be reviewed through workshops to which representative of the various administrative branches, organisations, immigrants, etc. will be invited.

On 16 November 2015, the managing board approved Päijät-Häme's immigration programme, which the municipal councils in the programme area will approve separately as the integration programme of the respective municipality. The immigration programme was announced at the seminar organised by the Regional Integration Service Point, Alipi, under the Regional Council of Päijät-Häme and the City of Lahti's welfare services on 18 November 2015.

The programme has only been published in electronic format. The programme is available on the websites of the Regional Council of Päijät-Häme (www.paijat-hame.fi), the Regional Integration Service Point (www.alipi.fi), and the municipalities involved.

Venäjäksi/Краткий обзор

Значение регионального сотрудничества муниципалитетов области Пяйят-Хяме, а также муниципалитетов Иити, Мюрскюля и Пуккила возросло в связи с возросшим количеством иммигрантов. Вызванные международными кризисами иммиграционные потоки принесут в ближайшие годы муниципалитетам новые задачи для решения. Наблюдается необходимость в создании общей совместной муниципальной программы по интеграции иммигрантов. Составленная на период 2016 – 2020 программа интеграции является второй общей совместной программой данного региона.

Иммиграционная программа региона Пяйят-Хяме представляет собой законодательно регулируемую программу интеграции, составленную для области Пяйят-Хяме и трех муниципалитетов, находящихся за ее пределами. В программе учтены положения Закона об интеграции, региональные стратегии, соглашения и программы. Муниципальный совет каждого муниципалитета в отдельности утверждает программу после того, как областное правление вынесет утвердительное решение. В будущем на интеграционную программу и на интеграционные меры со своей стороны будут оказывать влияние государственная интеграционная программа и курс правительства в отношении иммиграционной политики.

В регионе действия программы на конец 2014 года проживало 8363 человека, родным языком которых не является финский (самые многочисленные языковые группы – это иммигранты, говорящие на русском, эстонском, курдском и арабском языках), а также 6046 иностранных граждан. В данный регион по-прежнему больше всего приезжают иммигранты из России и Эстонии. Наиболее распространенными причинами иммиграции являются семейные связи, учеба, работа, прошение убежища и репатриация. Временная иммиграция и рост числа просителей убежища в 2015 году существенным образом изменили характер иммиграции.

Содержание иммиграционной программы было разработано группами специалистов и на рабочих семинарах, скомпонованным по пяти различным темам. В работе принимали участие представители муниципалитетов, учебных заведений, должностные лица, работники сферы свободного образования, церковные работники и работники третьего сектора, добровольцы, а также другие специалисты. Тематами являлись: трудоустройство и предпринимательство, обучение взрослых, дети и молодежь, интеграция и развитие этнических связей, а также социальная защита и здравоохранение. Для представителей третьего сектора и добровольцев был организован отдельный тематический рабочий семинар, а для иммигрантов – дискуссионно-информационное собрание с опросом мнений самих иммигрантов.

На основании результатов работы семинаров и дискуссионно-информационного собрания для иммигрантов было выделено 39 объектов развития. Такие объекты развития подразделяются на три основных группы: 1) интеграционные меры 2) обучение взрослых, занятость и предпринимательство, а также 3) развитие этнических связей и равноправие. В программе представлены действия и меры по каждому объекту развития, а также работники и ответственные структуры для реализации

запланированных мер. Выполнение запланированных мер будет отслеживаться по каждому объекту развития.

В разделе программы, рассматривающем меры интеграции, центральное место занимают услуги в области социальной защиты и здравоохранения. Объектов развития всего шесть и в их развитии подчеркивается повышение квалификации персонала социальных и медицинских учреждений в отношении работы с иммигрантами, осуществление интеграционных мер в сотрудничестве с различными структурами, информирование о социальных услугах и услугах здравоохранения, а также улучшение инструктирования относительно услуг для различных возрастных групп. Помимо этого следует развивать работу в области поддержки психического здоровья и повышении специализированной квалификации работников данной сферы, а также во внедрении в практику обновленного Закона о социальном обслуживании и в осуществлении предоставляемых им возможностей на практике. Необходимо обеспечить предоставление переводческих услуг и помимо этого обучать персонал, как пользоваться данными услугами.

В отношении детей было выделено три объекта развития: сохранение в дошкольных учреждениях имеющегося количества помощников, говорящих на родном языке иммигрантов, развитие в дошкольном обучении и на начальной ступени основной школы математических навыков, а также обеспечение преподавания родного языка. В работе с молодежью основное внимание было сосредоточено на пяти объектах развития, в их числе: профилактика отчуждения, поддержка мотивации учебы в гимназии и профессиональных учебных заведениях, а также составление учебных планов для подростков и молодежи, приехавших в страну на последнем возрастном этапе обязательного обучения. Кроме этого необходимо способствовать равноправному участию иммигрантов в занятиях по увлечениям и улучшать распознавание и лечение проблем психического здоровья, а также осуществлению профилактических мер.

В отношении прочих интеграционных мер было выделено семь объектов развития, в которых основное внимание уделяется координации иммиграционной работы муниципалитетов и сетевому сотрудничеству, четкое определение роли различных деятелей в интеграционной работе, привлечение к интеграционной работе муниципальных культурных и спортивных организаций, а также других административных органов, развитие интеграционной работы третьего сектора, церковных приходов, частных лиц и иных структур. Роль консультационного пункта по вопросам интеграции Alirí и распространение информации о его работе растет в регионе действия программы, и обеспечивается минимальный уровень интеграции для всех групп иммигрантов. Также было сочтено важным уделение внимания вопросам проживания.

В отношении обучения взрослых было отмечено четыре объекта развития. Интеграционное или языковое обучение следует гарантировать для всех групп иммигрантов, а также во все виды обучения следует добавить контакты с трудовой жизнью. Были подчеркнуты выявление, идентификация и умение показать имеющиеся квалификационные навыки, а также развитие умения рекламировать себя работодателям. В поисках путей трудоустройства необходимо развивать возможности обучения для повышения квалификации, организации показательных

экзаменов и трудоустройства по учебному контракту. Одним из важнейших объектов развития стала организация основного школьного обучения для взрослых.

В главе о занятости населения было выделено три объекта развития, связанные с трудоустройством. Механизмы поддержки для работодателей нужно развивать с целью трудоустройства иммигрантов. Навыки и различные возможности для трудоустройства необходимо использовать и улучшать. Необходимо развивать управление трудовыми коллективами и различными объединениями.

Для содействия трудовой иммиграции, а также привлечения в регион иностранных учащихся и поддержки их навыков трудоустройства было выделено три объекта развития. Следует укреплять привлекательность и международный имидж области Пяйят-Хяме, а также улучшать возможности для того, чтобы имеющие образование работники и иностранные учащиеся оставались в регионе. Организовать обучение по интернационализации и охране труда, а также иные формы поддержки для работодателей, трудовых коллективов, консультантов по предпринимательской деятельности и профсоюзов с целью готовности к притоку рабочей силы из-за границы и для поддержки трудоустройства уже проживающих в стране иммигрантов.

В главе о предпринимательской деятельности акцент был сделан на двух сферах развития: идентификация самими иммигрантами своих квалификационных навыков и умение их продать на рынке труда, а также поддержка предпринимательства среди иммигрантов с высшим образованием.

Одной из целей программы иммиграции является способствование развитию этнических связей и повышение уровня равноправия в регионе действия программы. Выделено шесть объектов развития: работа, направленная на развитие равноправия и борьбу с дискриминацией, ежегодный опрос мнений иммигрантов путем организации различных форумов, более тесное сотрудничество между официальными структурами и третьим сектором в планировании вопросов иммиграции, более обширное участие иммигрантов в общественной деятельности, сообщение фактов об иммиграции, стимулирование обсуждения вопросов иммиграции, а также ознакомление с Законом о равноправии.

Выполнение программы будет прослеживаться и при необходимости программа будет обновляться. Региональный Совет Пяйят-Хяме ежегодно будет созывать руководящую группу для проверки ситуации. На собрании будет решаться вопрос о необходимости обновления программы. При необходимости проверка может происходить, например, путем работы семинаров, на которые будут приглашены представители администрации, различных организаций, из числа иммигрантов и пр.

Областное правление утвердило иммиграционную программу Пяйят-Хяме 16.11.2015. Муниципальные советы находящихся на территории действия программы муниципалитетов, в свою очередь, каждый в отдельности утвердят данную программу в качестве муниципальной программы интеграции. Иммиграционная программа была обнародована 18.11.2015 на семинаре,

организованном Региональным консультационным пунктом по вопросам интеграции Alipі, который подчиняется Региональному Совету Пяйят-Хяме и муниципальному отделу г. Лахти по социальным услугам и здравоохранению.

Программа опубликована только в электронном виде. Программа доступна на сайте Регионального Совета Пяйят-Хяме (www.paijat-hame.fi), Регионального консультационного пункта по вопросам интеграции (www.alipi.fi), а также на сайтах муниципалитетов, принимающих участие в данной программе.

Viroksi/Kokkuvõte

Päijät-Häme valdade ning litti, Myrskylä ja Pukkila regionaalne koostöö immigratsiooniküsimustes on sisse- ja väljastamise kasvades muutunud varasemast tähtsamaks. Rahvusvahelistest kriisidest ajendatud ränne toob valdadele eesolevatel aastatel uusi väljakutseid. Valdade ühine integratsiooniprogramm on näidanud oma vajalikkust. Aastateks 2016 - 2020 koostatav integratsiooniprogramm on teine piirkonnale koostatud ühine programm.

Päijät-Häme immigratsiooniprogramm on seaduses ettenähtud maakonna ja väljaspool maakonda asuvate kolme valla integratsiooniprogramm, milles on võetud arvesse integratsiooniseaduse sätteid, regionaal- ja lokaalseid strateegiaid, lepinguid ja programme. Iga vallavolikogu kinnitab programmi eraldi peale selle vastuvõtmise maakonnavalitsuse poolt. Riigi integratsiooniprogramm ja valitsuse immigratsioonipoliitilised suunised mõjutavad omalt poolt integratsiooniprogrammi ning integratsioonimeetmeid tulevikus.

Programmi piirkonnas elas 2014. aasta lõpus 8363 muukeelset isikut (suurimad keelerühmad vene, eesti, kurdi ja araabia keel) ning 6046 välisriigi kodanikku. Programmi piirkonda on saanud kõige rohkem Venemaalt ja Eestist. Kõige tavalisemad sisse- ja väljastamise põhjused on perekondlikud suhted, õpingud, töö, rahvusvaheline kaitse ja tagasipöördumine. Ajutine sisse- ja väljastamine ja asüülitootlejate hulga suurenemine 2015. aastal muutsid märkimisväärselt sisse- ja väljastamise iseloomu.

Immigratsiooniprogrammi sisu koostati viie erineva teema ümber koondatud ekspertgruppides ja töötubades, kuhu kuulusid valdade, ametiasutuste, õppeasutuste, rahvahariduse, koguduste ja kolmanda sektori esindajatest, vabatahtlikest ning teistest spetsialistidest. Teemadeks olid tööhõive ja ettevõtlus, täiskasvanukoolitus, lapsed ja noored, integreerimine ja etniliste suhete edendamine ning sotsiaalhoolekanne ja tervishoid. Kolmandale sektorile ja vabatahtlike organisatsioonidele korraldati eraldi temaatiline koostöö ja ühine teemapäev ning immigrantidele kuulmine.

Töötubade tulemuste ja immigrantide kuulmise põhjal määratleti kokku 39 arendusvaldkonda. Arendusvaldkonnad on jagatud kolme põhikategooriasse: 1) integratsioonimeetmed, 2) täiskasvanukoolitus, tööhõive ja ettevõtlus ning 3) etniliste suhete edendamine ja võrdõiguslikkus. Programmis on iga arendusvaldkonna juures esitletud meetmed ja vahendid ning valdkonna arendamisel osalejad ja vastutavad osapooled. Iga arendusvaldkonna teostumist jälgitakse pidevalt.

Integreerimismeetmeid kirjeldavas peatükis on kesksel kohal sotsiaal- ja tervishoiuteenused. Arendusvaldkondi on kokku kuus ning neis tõusevad esile sotsiaalhoolekande- ja tervishoiuteenuste immigrantide integratsioonitööga seotud oskuste parandamine, integratsioonimeetmete rakendamine koostöös erinevate osapooltega ning sotsiaal- ja tervishoiuteenustest informeerimine ja erinevate vanusegruppide teenuste koordineerimise parandamine. Lisaks neile vajavad arendamist psüühilise tervise teenused ja sellega seotud oskused ning uuendatud sotsiaalhoolekandeseaduse rakendamine ja selle võimaluste viimine praktikasse. Tõlke- ja tõlgiteenuste kasutamine tuleb kindlustada ning koolitada personali selle kasutamises.

Laste puhul tõsteti esile kokku kolm arendusvaldkonda: immigrantide emakeelt rääkivate abistajate hulga säilitamine lasteaias, matemaatiliste oskuste arendamine lasteaias ja baashariduse algõppes ning oma emakeele õpetuse kindlustamine. Noortetöös keskenduti kokku viiele arendusvaldkonnale, mille hulka kuulusid sotsiaalse tõrjutuse ennetamine, gümnaasiumi- ja kutseõppesse astumise julgustamine ning haridusradade koostamine kooliskohustuse lõpus sisseõppinud noortele. Lisaks sellele edentatakse immigrantide võrdset osalemist hobitegevuses ja arendatakse noorte psüühiliste probleemide märkamist ja ravi ning ennetavaid meetmeid.

Teistele integreerimismeetmetele määratleti kokku seitse arendusvaldkonda, milles tõsteti esile valdade immigrantitöö koordineerimist ja võrgustike koostööd, erinevate osapoolte rollide täpsustamist integreerimisel, erinevate valdade kultuuri- ja spordiameti ning teiste haldusalade kaasamist integratsioonitöösse ja kolmanda sektori, koguduste, eraisikute ja teiste osapoolte integratsioonitöö edendamist. Alipi rolli ja tuntuust soovitakse lisada programmi piirkonnas ning kindlustada integratsioon vähemalt miinimumtasemel kõikidele immigrandirühmadele. Samuti peeti oluliseks eluasemeküsimuste lahendamist.

Täiskasvanukoolituses on kokku neli arendusvaldkonda. Integratsiooni- või keelekoolitus soovitakse kindlustada kõikidele immigrandigruppidele ning kõikide koolituste sidet tööturuga tahetakse lisada. Oskuste valideerimist, identifitseerimist ja oskuste väljatoomist ning nende turunduse arendust tööandjatele rõhutati. Tööturule viival rajal soovitakse arendada täiendkoolituse, kutseeksamite ning õppelepinguga koolitusprogrammide võimalusi. Baashariduse pakkumine täiskasvanutele tõusis samuti üheks tähtsaimaks arendusvaldkonnaks.

Tööhõivet käsitlevas peatükis kirjeldatakse kokku kolme tööhõivega seotud arendusvaldkonda. Tööandjatele suunatud toetusmehhanisme soovitakse arendada sisseõppinud tööandjate töö andmiseks. Tööturuoskusi ja erinevaid töö leidmise võimalusi soovitakse parandada ja ärakasutada. Töökollektiive ja mitmekesisuse juhtimist tuleb arendada.

Tööpõhise sisseõppimise edendamiseks ja rahvusvaheliste õppurite saamiseks piirkonda ning nende tööturuoskuste parandamiseks identifitseeriti kolm arendusvaldkonda. Pääjat-Häme atraktiivsust ja rahvusvahelist imago tahetakse tugevdada ning koolitatud tööjõu ja rahvusvaheliste õppurite piirkonda jäämise võimalusi soovitakse parandada. Tulevikus tahetakse kindlustada välismaalt saabuvale tööjõule ning juba riigis elavatele sisseõppinud tööandjate, töökollektiivide, ettevõtlusnõustajate ja ametiühingute internatsionaliseerimis- ja kutsealase kaitse ning teiste tugiteenuste pakkumine. Ettevõtlust käsitlevas peatükis rõhutati kahte arendatavat teemat; immigrantide oskuste identifitseerimist ja tootestamist ning kõrgharidusega immigrantide ekspertettevõtluse toetamist.

Etniliste suhete edendamine ja võrdõiguslikkuse lisamine programmi regioonis on üks immigratsiooniprogrammi eesmärkidest. Arendusvaldkondi on kokku kuus: diskrimineerimise ja võrdsuse edendamine, immigrantide iga-aastane ärakuulamine erinevate foorumite kaudu, tihedam koostöö ametiasutuste ja kolmanda sektori vahel sisseõppimise seotud asjade planeerimisel, immigrantide laiem osalus ühiskondlikus tegevuses, immigratsiooni puudutava faktilise info vahendamine ning immigratsiooniteemalisesse vestlusesse innustamine ja võrdõiguslikkuse seaduse tutvustamine.

Programmi rakendumist jälgitakse ja vajaduse korral seda ajakohastatakse. Päijät-Häme liit kutsub korra aastas kokku juhtgrupi olukorda ülevaatama. Koosolekul otsustatakse programmi ajakohastamisvajaduste üle. Vajadusel võidakse programmi üle vaadata näiteks töötubades, kuhu kutsutakse erinevate haldusalade, ühenduste, immigrantide jt esindajaid.

Maakonnaavalitsus kinnitas 16.11.2015 Päijät-Häme immigratsiooniprogrammi, mille programmi regiooni kuuluvad vallavolikogud kinnitavad veel eraldi valla integratsiooniprogrammiks. Immigratsiooniprogramm avaldati Päijät-Häme liidu ja Lahti linna heaoluteenuste alla kuuluva Regionaalse integratsiooniteenuste teeninduspunkti Alipi (Alueellinen integraatiopalvelupiste Alipi) korraldatud seminaril 18.11.2015.

Programm on avaldatud ainult elektrooniliselt. Programm on saadaval Päijät-Häme liidu (www.paijat-hame.fi), regionaalse integratsiooniteenuste teeninduspunkti Alipi (Alueellinen integraatiopalvelupiste, www.alipi.fi) ning osalevate valdade kodulehtedel.

الخلاصة / Arabiaksi

أصبح التعاون الأقليمي بين بلديات بايات – همبي كذلك أيتي، ميورسكيولا و بوكيلا في قضايا الهجرة أقوى من قبل مع تزايد الهجرة. تجلب الهجرة الناجمة عن الأزمة الدولية تحديات جديدة للبلديات في السنوات المقبلة. و قد أثبت برنامج التكامل المشترك للبلديات ضرورته. خطة التكامل التي تم إعدادها للسنوات ٢٠١٦ – ٢٠٢٠ هو برنامج مشترك آخر للمنطقة.

برنامج بايات – همبي للهجرة هو برنامج التكامل القانوني للمحافظة و البلديات الثلاثة الأخرى الواقعة خارج المحافظة، حيث أخذ بعين الاعتبار لوائح قانون الاندماج، الاستراتيجيات الإقليمية، الاتفاقات والبرامج. يوافق مجالس البلديات كل على حدة بعد صدور قرار موافقة حكومة الإقليم. يساهم برنامج التكامل للحكومة و خطوط سياسات الهجرة لمجلس الوزراء في برنامج التكامل و تدابير التكامل في المستقبل.

كان في منطقة البرنامج في نهاية عام ٢٠١٤ الناطقين بلغات أجنبية ٨٣٦٣ نسمة (مجموعات اللغات الرئيسية كانت الروسية، الإستونية، الكردية والعربية) كذلك رعايا الأجانب ٦٠٤٦ نسمة. و كان لا يزال ينتقل الى منطقة البرنامج إناس من روسيا و استونيا. الأسباب الأكثر شيوعا للهجرة هي الروابط الأسرية، الدراسة، العمل، الحماية الدولية و إعادة التوطين. أحدثت الهجرة المؤقتة و الزيادة في عدد طالبي اللجوء عام ٢٠١٥ التغيرات الكبيرة في طبيعة الهجرة.

تم إنتاج محتوى برنامج الهجرة في خمسة فرق الخبراء المجتمعة حول مواضيع مختلفة و في ورشات العمل التي تألفت من ممثلي البلديات، الهيئات الحكومية والمؤسسات التعليمية، التعليم الغير نظامي، الكنائس و القطاع الثالث، الجهات التطوعية فضلا عن كيانات أخرى من الخبراء. الموضوعات كانت التوظيف والأعمال الحرة، تعليم الكبار، الأطفال والشباب، التكامل و تعزيز العلاقات بين الأعراق فضلا عن الرعاية الاجتماعية والصحية. تم تنظيم موضوع ورشة عمل منفصل للقطاع الثالث والجهات التطوعية و فرصة التشاور للمهاجرين.

على أساس نتائج ورش العمل والتشاور الموجه الى المهاجرين تم إعداد ٣٩ قطعة من البنود التنموية إجمالاً. تنقسم البنود التنموية الى ثلاث فئات رئيسية: (١) تدابير التكامل، (٢) تعليم الكبار، التوظيف و الأعمال الحرة، و كذلك (٣) تعزيز العلاقات العرقية والمساواة. يقدم البرنامج في كل بند تطوير التدابير و وسائل الهجرة في بيات – همبي فضلا عن الجهات والأطراف المسؤولة عن تنفيذ هدف التنمية.

نسعى الى متابعة التحقق لكل بند تنموي على حدة.

الخدمات الاجتماعية والصحية تلعب دورا حيويا في فصل تدابير الاندماج. البنود التنموية هي إجمالاً ستة و يتم التأكد في تلك البنود على زيادة مهارات الموظفين في الخدمات الاجتماعية والصحية في مجال عمل الهجرة، تنفيذ تدابير التكامل بالتعاون مع مختلف الجهات فضلا عن تقديم المعلومات عن الخدمات الاجتماعية والصحية و تحسين توجيه الخدمات لمختلف الفئات العمرية. وبالإضافة الى هذه الأمور هناك مجال للتحسن في الصحة العقلية و تحسين قدرته المتخصصة و كذلك في استخدام قانون الرعاية الاجتماعية المعدل و في إتخاذ فرصها العملية. يجب أن تصان استخدام خدمات الترجمة الشفوية بالإضافة الى تدريب العاملين على إستخدامها.

بالنسبة للأطفال تم تسليط الضوء على ما مجموعة ثلاثة عناصر التنمية: الحفاظ على عدد المساعدين الناطقين بلغات المهاجرين الأم في تعليم المرحلة المبكرة، في تنمية الاستعدادات الرياضية في تعليم المرحلة المبكرة و المراحل الأولى من التعليم البدائي و تأمين تعليم لغة الأم الخاصة.

تركزنا في عمل الشباب إجمالاً على خمسة نقاط تنموية، والتي تشمل منع الاستبعاد الاجتماعي، التشجيع لدراسة الثانوية والتدريب المهني كذلك بناء المسارات التعليمية في سن التعليم الإلزامي للمرحلة النهائية للشباب القادمون الى البلاد. و بالإضافة الى ذلك نغزز المشاركة المتساوية للمهاجرين في ممارسة الهوايات و نعمل على تحسين عملية تحديد المشاكل النفسية للشباب و علاجها فضلا عن إتخاذ تدابير وقائية.

و أعدنا لتدابير التكامل الأخرى إجمالاً سبعة بنود تنموية، مؤكداً على تنسيق عمل المهاجرين بين البلديات و تعاون الجهات المعنية، إشترك الخدمات الثقافية والرياضية لمختلف البلديات فضلاً عن الهيئات الإدارية الأخرى في عمل التكامل و كذلك تعزيز أعمال التكامل للقطاع الثالث، الكنائس، الأفراد والجهات الفاعلة.

نسعى الى تعزيز دور مكتب خدمات التكامل الإقليمي و الوعي في منطقة البرنامج و تأمين الحد الأدنى من التكامل لجميع فئات المهاجرين. و إعتبرت الاستثمار في مسائل الاسكان مهماً.

البنود التنموية في تعليم الكبار هي إجمالاً أربعة. نود تأمين تدريب التكامل أو اللغوي لجميع فئات المهاجرين كذلك نود إضافة اتصال حياة العمل الى جمعى الدورات التدريبية. أكدنا على الاعتراف بالخبرات السابقة، التحديد و إبراز الخبرة و كذلك تطوير التسويق لأصحاب العمل. نود في طريق التوظيف تطوير التدريب الإضافي، إمكانية الدراسات التأهيلية و إتفاق التمهين. تنظيم التعليم الأساسي للبالغين كان أيضاً من المناطق التنموية المهمة.

في الفصل الذي يعالج التوظيف كتبنا المجالات التنموية ذات الصلة بالتوظيف إجمالاً ثلاثة بنود. نود تطوير آليات الدعم الموجهة الى أصحاب العمل لأجل توظيف المهاجرين. و نود تحسين و استغلال استعدادات التوظيف و فرص التوظيف المختلفة. و ينبغي تطوير مجتمعات العمل و إدارة التنوع. لقد أعدنا لتشجيع الهجرة القائم على العمل و سحب الطلاب الدوليين الى المنطقة و تعزيز استعداداتهم التوظيفية ثلاثة بنود تنموية. نريد تعزيز جاذبية بيئات – همي و صورتها الدولية كذلك نريد تعزيز فرص بقاء العمالة الماهرة و الطلاب الدوليين في المنطقة.

سوف نقوم بتنظيم دورات تدويلية وتدريبية والسلامة المهنية لأصحاب الاعمال والفئة العاملة ولمستشارى الاعمال والنقابات فضلاً عن خدمات الدعم للقوى العاملة الاجنبية والتحضير لدعم و توظيف المهاجرين الذين يعيشون بالفعل في البلد.

تركزنا في الفصل الذي يعالج الأعمال الحرة على إثنتين من المجالات المواضيعية للتحسين: تحديد و تسويق مهارات المهاجرين الخاصة كذلك دعم ادارة الأعمال الحرة للمهاجرين ذوي المهارات العالية في مجال الخبرة.

تعزيز العلاقات بين الأعراق والمساواة المتزايدة في منطقة البرنامج هو واحد من أهداف برنامج الهجرة. تم اعداد مجالات التنمية في إجمالي ستة: الترويج لعدم التمييز والمساواة، التشاور مع المهاجرين كل عام من خلال مجموعة متنوعة من المنتديات، التعاون الأكثر قرباً بين السلطات والقطاع الثالث في تخطيط شؤون الهجرة، مشاركة أوسع من المهاجرين في الأنشطة الاجتماعية، توفير المعلومات الواقعية حول الهجرة والتشجيع النقاش حول الهجرة كذلك نشر قانون المساواة.

سيتم رصد تنفيذ البرنامج و تحديثها عند الضرورة. تدعو إتحاد بيئات- همي الفريق التوجيهي للإجتماع سنوياً لمراجعة الوضع. يتخذ في الإجتماع القرار عن ضرورة تحديث البرنامج. و إذا لزم الأمر يمكن القيام بالتدقيق على سبيل المثال من خلال ورش العمل، التي ندعو اليها ممثلي الهيئات الإدارية، المنظمات، والمهاجرين و غيرهم .

وافقت حكومة الإقليم ٢٠١٥/١١/١٦ على برنامج الهجرة لمنطقة بيئات – همي، التي ستوافق عليه مجالس بلديات منطقة البرنامج بانفصال كبرنامج التكامل للبلدية. تم اعلان برنامج الهجرة في مركز خدمات التكامل الأقليمي التابع الى اتحاد بيئات – همي و خدمات الرفاه لمدينة لاهتي، في الندوى التي تم تنظيمها من قبل مركز خدمة التكامل ٢٠١٥/١١/١٨.

و قد تم نشر البرنامج فقط في شكل إلكتروني. البرنامج متوفر على مواقع الأنترنت لإتحاد بيئات – همي (www.paijat.fi)، مركز خدمات التكامل الأقليمي (www.alipi.fi) كذلك على مواقع الأنترنت للبلديات المشاركة.

چکیده/Persiaksi

با افزایش تعداد مهاجرین، همکاری منطقه‌ای بین شهرستان‌های حوزه‌ی پیت-همه (Päijät-Häme)، ایٹی (Iitti)، مورسکوله (Myrskylä) و پولگیلا (Pukkila) در مورد موضوعات مرتبط با مهاجرین بیش از پیش اهمیت یافته است. موج مهاجرت ناشی از بحران‌های بین‌المللی، چالش‌های تازه‌ای را با خود برای شهرستان‌ها به همراه می‌آورد. برای وفق‌یابی مهاجرین، وجود یک برنامه‌ی مشترک بین شهرستان‌ها، ضروری به نظر می‌رسد. برنامه‌ی وفق‌یابی که برای سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ تنظیم شده، دومین برنامه‌ی وفق‌یابی مشترک منطقه‌ای است.

برنامه‌ی مهاجرتی تنظیمی توسط پیت-همه که هم برای استان مربوطه و هم برای سه شهرستانی که خارج از استان قرار دارند تهیه شده، در حقیقت همان برنامه‌ای است که قانون برای وفق‌یابی مهاجرین تعیین کرده است. در این برنامه مقررات موجود در قانون وفق‌یابی، راهبردهای منطقه‌ای، قراردادهای و سایر برنامه‌ها لحاظ شده‌اند. پس از این که هیات مدیره‌ی استان تصمیم خود را در موافقت با این برنامه اعلام کرد، بنا بر این است که شوراهای شهرستان‌ها هر یک جداگانه با آن موافقت کنند. برنامه‌ی وفق‌یابی کشوری و سرفصل‌هایی که دولت در مورد سیاست‌های مهاجرتی تعیین می‌کند، به نوبه‌ی خود در آینده بر روی برنامه وفق‌یابی منطقه‌ای و اقدامات عملی بعدی تأثیر خواهند گذاشت.

تا پایان سال ۲۰۱۴ در منطقه‌ی مورد بحث در این برنامه، تعداد کسانی که به زبان بیگانه صحبت می‌کردند ۸۳۶۳ نفر بود (بزرگترین گروه‌های زبانی به صورت جداگانه عبارت بودند از: روسی، استونیایی، کردی و عربی). در همین منطقه تعداد اتباع خارجی ۶۰۴۶ نفر بود. بیشترین میزان مهاجرت به منطقه‌ی مورد بحث در برنامه، کماکان از کشورهای روسیه و استونی است. عمومی‌ترین دلایل برای مهاجرت عبارتند از: پیوندهای خانوادگی، تحصیل، کار، نیاز به حمایت بین‌المللی و بازگشت به وطن. در سال ۲۰۱۵ با ازدیاد میزان مهاجرت و فزونی گرفتن تعداد پناهجویان، ماهیت مهاجرت به منطقه دچار تغییر اصولی شد.

کارگاه‌ها و گروه‌های کارشناسی با شرکت متخصصین و نمایندگانی از: شهرستان‌های مختلف، متصدیان اداری، مراکز آموزشی، کلیساها، سازمان‌های مردمنهاد، فعالان فرهنگی، فعالان اجتماعی و سایر نهادهای کارشناسی، تشکیل شدند. حاصل کار این کارگاه‌ها و گروه‌های کارشناسی، برنامه‌ی مهاجرتی است که محتویات آن حول پنج محور مختلف گردآوری شده‌اند. این محورها عبارتند از اشتغال و خوداشتغالی، آموزش بزرگسالان، کودکان و نوجوانان، وفق‌یابی و گسترش ارتباطات موجود، خدمات اجتماعی و بهداشتی-درمانی. برای نمایندگان سازمان‌های مردمنهاد و فعالان اجتماعی، یک کارگاه جداگانه ترتیب و به مهاجرین نیز فرصت داده شد تا نظرات خود را بیان کنند.

با توجه به نتایج بدست آمده از کارگاه‌ها و عطف به مسایل مطرح شده در جلسه‌ای که طی آن به مهاجرین فرصت اظهار نظر داده شد، گزارشی شامل ۳۹ مورد، جهت اصلاح و بهبود تهیه گردید. مواردی که نیاز به اصلاح و بهبود دارند، به سه گروه اصلی تقسیم شدند: ۱) اقدامات عملی برای وفق‌یابی ۲) آموزش بزرگسالان، اشتغال و خوداشتغالی ۳) گسترش ارتباطات موجود و عدم تبعیض. در برنامه‌ی تنظیمی، در مقابل هر موردی که نیاز به اصلاح و بهبود وجود دارد، اقدامات عملی و راهکارهایی ارائه شده‌اند. همچنین اشخاص و نهادهایی که جهت عملی شدن اقدامات و راهکارها مسئول هستند نیز ذکر شده‌اند. در هر موردی که نیاز به اصلاح و بهبود ذکر شده است، سعی خواهد شد که بر انجام شدن اقدامات و عملی شدن راهکارها، نظارت شود.

در بخشی که به اقدامات عملی برای وفق‌یابی پرداخته می‌شود، خدمات اجتماعی و بهداشتی-درمانی جایگاهی محوری دارند. به‌منظور اصلاح و بهبود شرایط، مجموعاً ۶ مورد ذکر و بر انجام آنها تأکید شده است: افزایش تسلط و احاطه‌ی پرسنل خدمات اجتماعی و بهداشتی-درمانی بر کار با مهاجرین، همکاری نهادها و مسئولین مختلف برای اطمینان یافتن از انجام اقدامات عملی جهت وفق‌یابی، اطلاع‌رسانی در مورد خدمات اجتماعی و بهداشتی-درمانی و بهبود چگونگی هدایت مراجعین (با توجه به سن آنها) برای برخورداری از این خدمات. علاوه بر اینها، باید در امور مربوط به بهداشت و سلامت روان، بهبود تخصص ویژه در این زمینه و همچنین اجرای قوانین جدید خدمات اجتماعی و عملی کردن ظرفیت‌های این قوانین، اصلاحات لازمه صورت پذیرند. باید نسبت به استفاده از خدمات مترجمین اطمینان حاصل شود، ضمن این که پرسنل، باید برای استفاده از این خدمات دوره‌های لازمه را ببینند.

در مورد کودکان مجموعاً سه مورد جهت انجام اصلاحات برجسته شدند: تعداد آن دسته از دستیاران آموزشی که در کودکان و پیش‌دبستانی‌ها به زبان مادری مهاجرین صحبت می‌کنند در حد فعلی حفظ شود، آمادگی‌های محاسباتی (ریاضیات) در کودکان و پیش‌دبستانی‌ها و اوایل دوره آموزش‌های ابتدایی تقویت شود، از امکان تحصیل زبان مادری توسط مهاجرین اطمینان حاصل شود. در مورد امور نوجوانان برای انجام اصلاحات مجموعاً بر پنج مورد تمرکز شد که از جمله می‌توان این موارد را ذکر کرد: پیشگیری از تبعیض و طردشدگی، تشویق به تحصیل در دبیرستان و هنرستان، کمک به نوجوان مهاجر در ساختن مسیری برای ادامه‌ی تحصیل پس از مرحله‌ی پایانی دوره‌ی تحصیل اجباری. ضمناً باید مشارکت یکسان مهاجرین با فنلاندی‌ها، در فعالیت‌های تفریحی و سرگرمی‌ها ترویج شود، و در تشخیص و درمان مشکلات روحی نوجوانان و همچنین انجام اقدامات عملی برای پیشگیری از این مشکلات، پیشرفت حاصل شود.

در ارتباط با سایر مواردی که در برنامه‌ی فوق‌یابی، نیاز به انجام اقدامات عملی و اصلاحات دیده می‌شود، مجموعاً هفت مورد گزارش شد. این موارد، نقش عوامل ذیل را برجسته می‌دانند: هماهنگی در ارائه‌ی خدمات مختلف شهرستان‌ها به مهاجرین و همکاری مشترک بین اعضای شبکه‌ی این خدمات، مشخص کردن نقش نهادها و اشخاص مختلف در فرآیند فوق‌یابی، همراه کردن بخش‌های فرهنگی و ورزشی شهرستان‌های مختلف (اعم از این که نقش اجرایی داشته باشند یا خیر)، همچنین فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد، کلیساها، اشخاص و سایر نهادهایی که به نحوی بتوانند به پیشبرد فرآیند فوق‌یابی کمک کنند. قصد بر این است که آگاهی‌رسانی در مورد آلپی (Alipi: Alueellinen integraatiopalvelupiste): مرکز خدمات فوق‌یابی منطقه) و نقش آن در منطقه تقویت شود و همچنین برخورداری از حداقل خدمات فوق‌یابی برای همه‌ی گروه‌های مهاجرین تضمین شود. همچنین توجه بیشتر به مسایل مربوط به زندگی مهاجرین، مهم به‌نظر می‌رسد.

در مورد آموزش بزرگسالان مجموعاً چهار مورد جهت انجام اصلاحات برجسته شدند. وجود کورس زبان یا دوره‌ی فوق‌یابی برای همه‌ی گروه‌های مهاجرین تضمین شود، همچنین ارتباط بین همه‌ی دوره‌های آموزشی و محیط‌های کاری افزایش یابد. بر پذیرفته شدن و پیدا کردن مهارت‌های مهاجرین و نیز ابراز کردن این مهارت‌ها و همچنین توسعه‌ی امکان عرضه‌ی آنها به کارفرماها، تاکید شد. در مسیر یافتن شغل در آینده، باید امکانات بیشتری برای تحصیلات تکمیلی حرفه‌ای، آموزش‌های حین کار و امتحانات عملی فراهم شود. ترتیب یافتن آموزش‌های ابتدایی برای بزرگسالان از جمله اصلاحات پیشنهادی بسیار مهم بود.

در بخشی که به مبحث اشتغال می‌پردازد، مجموعاً سه پیشنهاد اصلاحی، در رابطه با بهبود امکان اشتغال مهاجرین، ثبت شده‌است. قصد بر این است که مکانیسم‌های ارائه‌ی مشوق‌ها به کارفرماها، در جهت حمایت از اشتغال مهاجرین، بهبود پیدا کنند. پیشنهادهای لازم برای اشتغال و امکانات مختلف، برای ایجاد شغل باید بهبود یابند و به‌نحو احسن مورد بهره‌برداری قرار بگیرند. محیط‌های کاری و مدیریت گوناگونی (دیدگاه‌ها) باید بهبود بیابند.

جهت ترویج و ارتقاء مهاجرت کاری و جذب دانشجویان بین‌المللی به منطقه و ترویج پیش‌زمینه‌های لازم، برای اشتغال آنها، سه پیشنهاد اصلاحی ارائه شد. قصد بر این است که جذابیت و تصویر بین‌المللی پی‌ت-همه تقویت شود. همچنین باید امکانات برای باقی ماندن نیروی کار تحصیل‌کرده و دانشجویان بین‌المللی در منطقه، بهبود پیدا کند. دوره‌های آموزشی برای توسعه‌ی بین‌المللی، کورس‌های ایمنی محیط کار و سایر خدمات حمایتی برای کارفرماها، محیط‌های کاری، مشاورین شرکت‌ها و انجمن‌های صنفی ترتیب داده خواهند شد، تا آمادگی‌های لازم جهت پذیرش نیروی کار خارجی وجود داشته باشد و همچنین امکان اشتغال مهاجرینی که از قبل در منطقه بوده‌اند، تقویت شود.

در بخشی که به کارآفرینی پرداخته می‌شود، بر دو موضوع اصلاحی تاکید شد: تشخیص مهارت‌های خود مهاجرین و محقق کردن جنبه‌های تجاری این مهارت‌ها، همچنین حمایت و پشتیبانی از مهاجرینی که تحصیلات عالی‌ه دارند تا خود (بدون این که در استخدام کسی قرار بگیرند) به عنوان کارشناس و متخصص کارآفرین مشغول به کار شوند.

یکی از اهداف برنامه‌ی فوق‌یابی مهاجرین، گسترش ارتباطات موجود و افزایش برابری است. در این زمینه مجموعاً شش پیشنهاد اصلاحی ارائه شده است: ترویج برابری و عدم تبعیض، گوش کردن به نظرات مهاجرین از طریق گردهمایی‌ها و انجمن‌های مختلف سالانه، همکاری نزدیک‌تر بین سازمان‌های مردم‌نهاد و متصدیان اداری از نهادهای مختلف در برنامه‌ریزی‌ها و موضوعات مربوط به مهاجرین، مشارکت گسترده‌تر مهاجرین در فعالیت‌های اجتماعی، ارائه‌ی اطلاعات واقعی در مورد مهاجرت و تشویق اشخاص به مشارکت در گفتگوهای مرتبط با موضوع مهاجرت و همچنین ارتقاء آگاهی در مورد قانون عدم تبعیض.

قصد بر این است که نحوه‌ی عملی شدن برنامه، مورد نظارت قرار بگیرد و در صورت لزوم به‌روزرسانی شود. اتحادیه‌ی منطقه‌ی پی‌ت-همه سالی یک بار از گروه مشاورین راهنما، دعوت می‌کند تا گرد هم بیایند و وضعیت را مورد بازبینی قرار دهند. در آن جلسه در مورد لزوم به‌روزرسانی برنامه نیز، تصمیم‌گیری خواهد شد. در صورت نیاز، بازبینی می‌تواند به عنوان مثال از طریق کارگاه‌هایی که متشکل از نمایندگان شهرستان‌ها، نهادها، مهاجرین و سایر مراجع هستند، صورت بگیرد.

هیأت مدیره‌ی استان در تاریخ ۲۰۱۵/۱۱/۱۶ با برنامه‌ی مهاجرتی پی‌ت-همه موافقت کرد. شوراهای شهرستان‌های منطقه‌ی تحت پوشش این برنامه، باید هر یک جداگانه با آن به‌عنوان برنامه‌ی فوق‌یابی شهرستان موافقت کنند. برنامه‌ی مهاجرتی در تاریخ ۲۰۱۵/۱۱/۱۸ در سمیناری اعلان گردید که به صورت مشترک توسط اتحادیه منطقه‌ی پی‌ت-همه و آلپی (مرکز خدمات فوق‌یابی منطقه که تحت نظر دایره‌ی خدمات رفاهی شهرداری لاهتی (Lahti) فعالیت می‌کند) برگزار شد.

برنامه‌ی مزبور فقط به‌صورت الکترونیکی اعلان شده است. این برنامه در صفحات اینترنتی: اتحادیه‌ی منطقه‌ی پی‌ت-همه (www.paijat-hame.fi)، مرکز خدمات فوق‌یابی منطقه (www.alipi.fi) و همچنین شهرستان‌هایی که در تهیه‌ی برنامه مشارکت داشته‌اند، در دسترس عموم قرار دارد.

Thaiksi/ บทสรุป

เทศบาลบียัด-สะเมน กับเทศบาลลิตติ เทศบาลมีร์-สกีและและเทศบาลปุกกิลละ
ร่วมประสานงานในระดับภูมิภาคในเรื่องการย้ายถิ่นฐาน
พบว่าได้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด
วิกฤตการณ์ระหว่างประเทศจะนำมาซึ่งความท้าทายใหม่ๆสู่เขตเทศบาลทั้งหมดในปีต่อไป
ในเขตเทศบาลเมืองร่วมกันจัดโปรแกรมบูรณาการ ได้พิสูจน์แล้วว่ามีความประโยชน์ สำหรับในปี 2016 -
2020 โปรแกรมบูรณาการได้ถูกวางเตรียมการขึ้นแล้ว เป็นโปรแกรมที่สองขึ้นในภูมิภาค

โปรแกรมการย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองของเทศบาลบียัด-สะเมน
เป็นไปตามกฎหมายของจังหวัดและจังหวัดที่อยู่นอกในสามเขตเทศบาลของโปรแกรมบูรณาการ
โดยคำนึงถึงกฎหมายบูรณาการ วิธีการส่วนภูมิภาค ข้อตกลงและโปรแกรม
สภาเทศบาลได้รับอนุมัติโปรแกรมหลังจากที่รัฐบาลตัดสินใจแล้ว
โปรแกรมบูรณาการของรัฐบาลและนโยบายการย้ายถิ่นฐานทางการเมืองจากคณะกรรมการก็ส่งผลต่อใน
การเขียนโปรแกรมบูรณาการและมาตรการบูรณาการในอนาคต

โปรแกรมส่วนภูมิภาคเมื่อสิ้นปี ค.ศ. 2014 ภาษาต่างประเทศ 8,363 คน (กลุ่มภาษาเดียวที่ใหญ่ได้แก่
รัสเซีย, เอสโตเนีย เคิร์ดและอาหรับ) เช่นเดียวกับชาวต่างชาติ 6,046 คน
โปรแกรมส่วนภูมิภาคที่มีการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่มาจากรัสเซียและเอสโตเนีย
สาเหตุที่พบบ่อยที่สุดของการย้ายถิ่นฐานคือความสัมพันธ์ในครอบครัว การศึกษา การทำงาน
การป้องกันระหว่างประเทศและการย้ายกลับถิ่นฐานเดิม
การย้ายถิ่นฐานชั่วคราวและการเพิ่มจำนวนของผู้ขอลี้ภัยในปี 2015
เป็นจุดสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของการย้ายถิ่นฐานตามหลักตัวอักษร

เนื้อหาของโปรแกรมการย้ายถิ่นฐานมีขึ้นห้าประเด็นหลักที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบที่มาพร้อมกลุ่มผู้
เชี่ยวชาญเรื่องและการประชุมเชิงปฏิบัติที่ประกอบด้วยเทศบาล เจ้าหน้าที่ สถาบันการศึกษา งานอิสระ
โบสถ์และผู้แทนจากภาครัฐที่สาม อาสาสมัคร เช่นเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญ
ประเด็นหลักคือ

- การว่าจ้างงานและผู้ประกอบการ
- การศึกษาผู้ใหญ่
- เด็กและกลุ่มเยาวชน
- การบูรณาการ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ
- เช่นเดียวกับการดูแลทางสังคมและสุขภาพ

ภาครัฐที่สามและอาสาสมัครจัดรูปแบบที่แยกต่างหากจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและผู้ย้ายถิ่นฐานมี
โอกาสรับรู้

ผลของการประชุมเชิงปฏิบัติและสำหรับผู้ย้ายถิ่นฐานบนพื้นฐานกำหนดการมีโอกาสรับรู้การเตรียมการ
ทั้งหมด 39 ส่วนของเป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนาจะแบ่งออกเป็นสามประเภทหลัก:

- 1) มาตรการบูรณาการ
- 2) การศึกษาผู้ใหญ่ การว่าจ้างงานและผู้ประกอบการ เช่นเดียวกับ
- 3) การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติและความเสมอภาค

โปรแกรมที่ได้รับการแนะนำมาตรการเพื่อเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละรายการและวิธีการ
เช่นเดียวกับผู้กระทำและบุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนา
จุดมุ่งหมายคือการตรวจสอบเป้าหมายการพัฒนาของแต่ละรายการที่เกี่ยวข้อง

มาตรการบูรณาการในบทที่เกี่ยวกับการบริการการดูแลทางสังคมและสุขภาพมีบทบาทสำคัญ

เป้าหมายพัฒนามีทั้งหมดหกรายการและได้เน้นที่จะเพิ่มทักษะ

- การดูแลทางสังคมและสุขภาพให้กับบุคลากรที่ทำงานด้านการย้ายถิ่นฐาน

- การดำเนินมาตรการบูรณาการในความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

-

เช่นเดียวกับข้อมูลการบริการการดูแลทางสังคมและสุขภาพและปรับปรุงการให้คำแนะนำในกลุ่มอายุที่ต่างกัน

- นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาในด้านสุขภาพจิตในการทำงานและการปรับปรุงเฉพาะทักษะความรู้
- รวมทั้งปรับปรุงการแนะนำในกฎหมายการดูแลสังคมและผลักดันให้ในการปฏิบัติสามารถเป็นไปได้
- การใช้บริการล่ามก็ช่วยป้องกันและยังฝึกอบรมพนักงานในการใช้งานของพวกเขา

สำหรับเด็กถูกละเลยมาสามเป้าหมายการพัฒนา:

- การพูดภาษาแม่ของผู้ย้ายถิ่นฐานช่วยอนุรักษ์การศึกษาในวัยเด็กช่วงต้น
- ความสามารถทางคณิตศาสตร์ช่วยพัฒนาการศึกษาในวัยเด็กช่วงต้นและเริ่มต้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- และปกป้องรักษาการศึกษาของภาษาแม่ตัวเอง

การทำงานกับเยาวชนมุ่งเน้นห้าเป้าหมายการพัฒนา

- ซึ่งประกอบด้วยการป้องกันการกีดกัน
- ให้การสนับสนุนในการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและสายวิชาชีพ

-

เช่นเดียวกับการสร้างเส้นทางการศึกษาภาคบังคับเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการปฏิบัติหน้าที่ในประเทศสำหรับเยาวชน

- นอกจากนี้ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกันของผู้ย้ายถิ่นฐานในกิจกรรมนันทนาการ
- และการปรับปรุงปัญหาสุขภาพจิตในผู้ใหญ่และรักษา พร้อมกับมาตรการป้องกัน

มาตรการบูรณาการอื่นๆได้ร่างขึ้นทั้งหมดเจ็ดเป้าหมายการพัฒนา

- เน้นการประสานงานของการทำงานด้านการย้ายถิ่นฐานในเขตเทศบาล
- และเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

การชี้แจงบทบาทของพนักงานที่แตกต่างกันสำหรับกิจกรรมในการบูรณาการ

- วัฒนธรรมและกิจกรรมกีฬาในเขตเทศบาลต่างๆรวมถึงหน่วยงานบริหารอื่น ๆ

ของงานบูรณาการตามสิทธิ

- เช่นเดียวกับภาครัฐที่สาม โปสเตอร์ เฉพาะบุคคลและส่งเสริมหน่วยงานของงานบูรณาการอื่น ๆ
- บทบาทของอสังหาริมทรัพย์และความต้องการที่จะรับรู้เพื่อเสริมสร้างโปรแกรมส่วนภูมิภาค
- และบูรณาการการรักษาความปลอดภัยขั้นต่ำสุดของผู้ย้ายถิ่นฐานทั้งหมด
- ในเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นประสบการณ์การลงทุนที่สำคัญเช่นกัน

ในการศึกษาผู้ใหญ่การพัฒนามีเป้าหมายทั้งหมดสี่รายการ

- การฝึกอบรมบูรณาการหรือการฝึกอบรมภาษา เพื่อป้องกันกลุ่มผู้ย้ายถิ่นฐานทั้งหมด

เช่นเดียวกับชีวิตในการทำงานต้องการสานต่อด้วยการเพิ่มการฝึกอบรมทั้งหมด

- สามารถที่จะเรียนรู้ แสดงตัวและกล้าที่จะแสดงออกให้เห็น

รวมทั้งเน้นการพัฒนาด้านการตลาดให้นายจ้าง

- วิธีในการว่าจ้างงานต้องการพัฒนาการฝึกอบรมเสริม

หลักฐานของคุณสมบัติและโอกาสในการฝึกอบรมในการทำงาน

-

การให้ผู้ใหญ่ที่ไม่เคยเรียนมาก่อนได้เรียนระดับประถมศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนา

การว่าจ้างงานในบทบาทที่เกี่ยวกับการจ้างที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายพัฒนานั้นที่รวมไว้สามรายการ

- สำหรับนายจ้างการกำหนดเป้าหมายสนับสนุนวิธีการ เพื่อพัฒนาการว่าจ้างงานของผู้ย้ายถิ่นฐาน
- ทักษะการว่าจ้างงานและโอกาสการว่าจ้างงานที่แตกต่างกัน ต้องปรับปรุงและใช้ประโยชน์
- พัฒนาชุมชนการทำงานและความเป็นผู้นำหลากหลายรูปแบบ

การส่งเสริมพื้นฐานงานเมื่อย้ายถิ่นฐานและนักศึกษาต่างชาติในภูมิภาคและเพื่อส่งเสริมทักษะการว่างงานให้พวกเขา ได้ร่างขึ้นสามเป้าหมายการพัฒนา

- แรงดึงดูดใจของเป้ยัด-สะเมน และสร้างความเข้มแข็งให้กับภาพลักษณ์ระหว่างประเทศ
- เช่นเดียวกับการฝึกอบรมแรงงานและนักศึกษาต่างชาติที่ไม่ได้เรียนต่อในภูมิภาคได้มีโอกาสปรับปรุง
- นายจ้าง สถานที่ทำงาน

ที่ปรึกษาทางธุรกิจและการฝึกอบรมสหภาพแรงงานสากลและการฝึกอบรมความปลอดภัยของผู้ประกอบอาชีพและการบริการสนับสนุนอื่น ๆ

เป็นองค์ประกอบในอนาคตเพื่อให้แน่ใจว่าต้องมีแรงงานมาจากต่างประเทศในอนาคตและสำหรับผู้ย้ายถิ่นฐานที่อยู่ในประเทศแล้วผู้ประกอบการธุรกิจบทที่มุ่งเน้นการจัดการพัฒนามีสองรูปแบบ:

- ผู้ย้ายถิ่นฐานแสดงทักษะของตัวเองและในการค้า
- รวมทั้งสนับสนุนผู้ย้ายถิ่นฐานที่ประกอบการเชี่ยวชาญผ่านการฝึกอบรมมาอย่างมีคุณภาพสูง

การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติและเพิ่มความเท่าเทียมกันในโปรแกรมส่วนภูมิภาคคืออีกหนึ่งเป้าหมายของโปรแกรมการย้ายถิ่นฐาน

เป้าหมายการพัฒนาได้ร่างขึ้นรวมแล้วมีหกรายการ:

- ไม่เลือกปฏิบัติและส่งเสริมความเท่าเทียมกัน
- การให้คำปรึกษาแต่ผู้ย้ายถิ่นฐานผ่านหลากหลายช่องทางเป็นประจำทุกปี

หน่วยงานที่มีอำนาจและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐที่สามในการวางแผนการย้ายถิ่นฐาน

- ผู้ย้ายถิ่นฐานมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น

การส่งผ่านข้อมูลที่แท้จริงของการย้ายถิ่นฐานและการให้กำลังใจในการอภิปรายในเรื่องการย้ายถิ่นฐาน

- เช่นเดียวกับการเรียนรู้กฎหมายความเท่าเทียมกัน

การดำเนินการของโปรแกรมมีวัตถุประสงค์ให้ปฏิบัติตามและปรับปรุงข้อมูลตามความจำเป็นสหภาพแรงงานเป้ยัด-สะเมน

ได้เชิญประชุมกลุ่มควบคุมดูแลเป็นประจำทุกปีเพื่อตรวจสอบสถานการณ์

ในที่ประชุมจะตัดสินใจในการปรับปรุงข้อมูลของโปรแกรม ถ้าจำเป็น การตรวจสอบอาจจะเกิดขึ้น เช่นผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเรียกได้จาก ที่บริหารเทศบาล องค์กร ผู้ย้ายถิ่นฐานคนอื่นๆ ผู้แทนราษฎร

รัฐบาลให้การอนุมัติเมื่อวันที่ 16.11.2015 เรื่องโปรแกรมการย้ายถิ่นฐานเขตเป้ยัด-สะเมน ที่มีโปรแกรมส่วนภาครัฐ ซึ่งคณะกรรมการเทศบาลต่างๆได้อนุมัติโปรแกรมบูรณาการ โปรแกรมการย้ายถิ่นฐานได้ตีพิมพ์ในสหภาพแรงงานเป้ยัด-สะเมน และเมืองละฮดี ภายใต้การบริการสวัสดิการของหน่วยงานบูรณาการระดับภูมิภาค อลิปี การสัมมนาจัดในวันที่ 18.11.2015

โปรแกรมได้รับการตีพิมพ์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมมีอยู่ในสหภาพแรงงานเป้ยัด-สะเมน (www.paijat-hame.fi) หน่วยงานบูรณาการระดับภูมิภาค (www.alipi.fi) เช่นเดียวกับเว็บไซต์ของเทศบาลที่เข้าร่วมโครงการ

บูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาขาวิชาต่างๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน มาผสมผสานเพื่อให้เกิดความรู้และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

Liitteet

10

LIITE 1: Tilastot

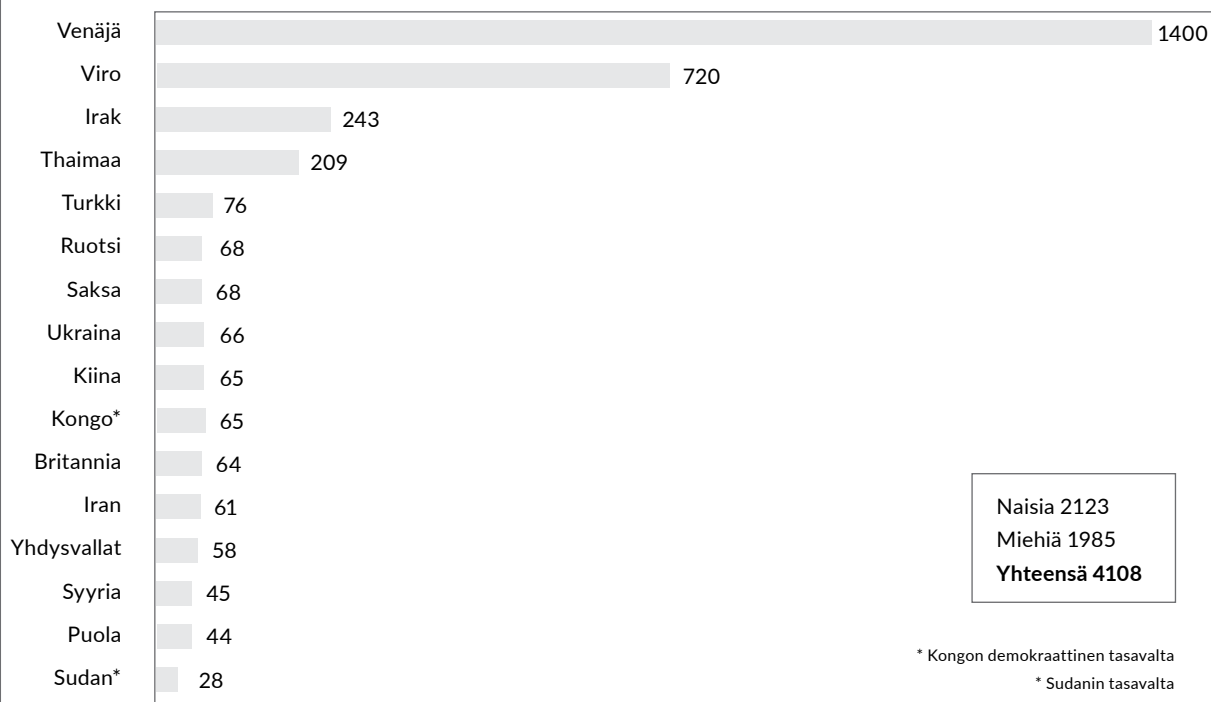
1. PÄIJÄT-HÄMEEN, IITIN, MYRSKYLÄN JA PUKKILAN ULKOMAAAN KANSALAISET 30.6.2015

Lähde: Väestörekisterijärjestelmä/Hämeen maistraatti, Kaakkois-Suomen maistraatti ja Itä-Uudenmaan maistraatti, 30.6.2015.

2. ULKOMAAN KANSALAISTEN MÄÄRÄ LAHDESSA (SUURIMMAT RYHMÄT) 30.6.2015

Lähde: Väestörekisterijärjestelmä/Hämeen maistraatti, 30.6.2015.

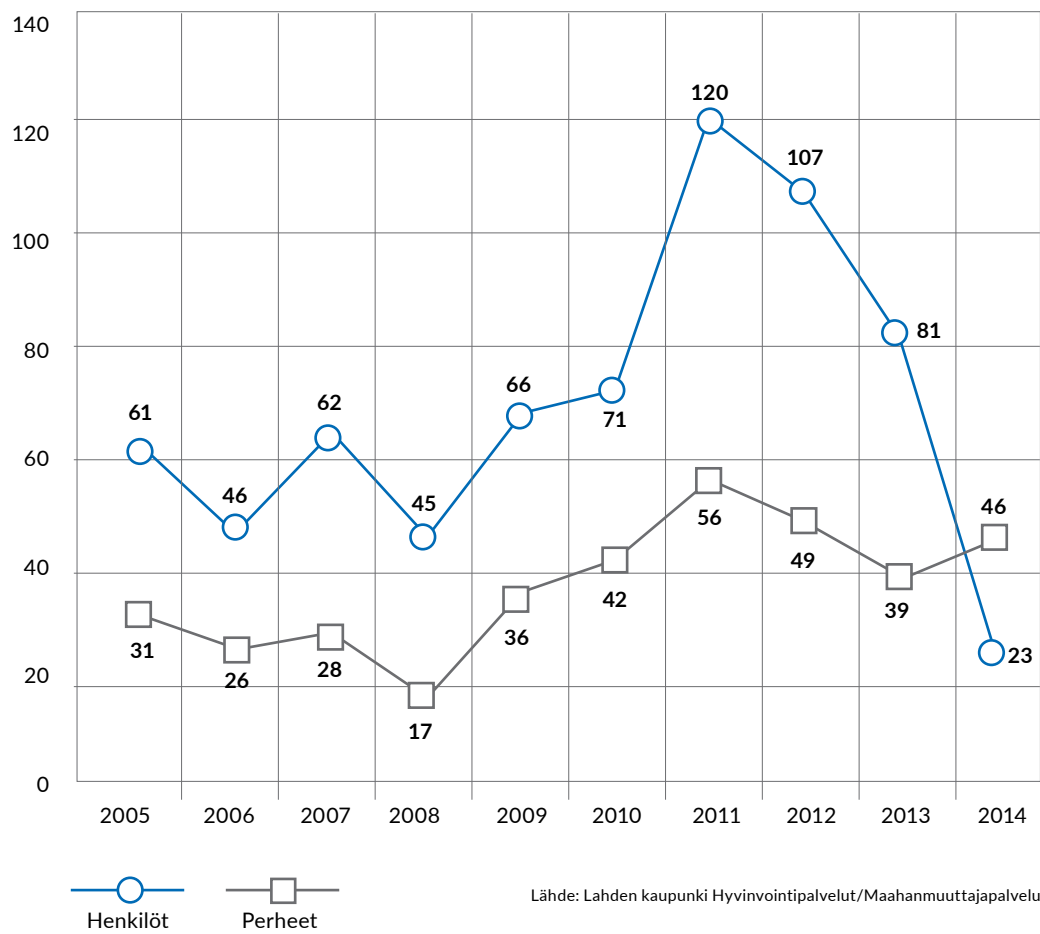

3. LAHDEN KAUPUNGIN MAAHANMUUTTAJAPALVELUJEN VASTAANOTTAMAT PAKOLAISTAUSTAISET HENKILÖT 1.1.2005 – 19.10.2015

4. LAHDEN KAUPUNGIN MAAHANMUUTTAJAPALVELUJEN VASTAANOTTAMAT PALUUMUUTTAJAT 2005 – 2014

LIITE 2:

KESKEISET LAIT, ASETUKSET, SOPIMUKSET JA OHJELMAT

Kansainväliset sopimukset:

- Euroopan ihmisoikeussopimus 63/1999 <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063>
- Kidutuksen vastainen yleissopimus 60/1989 <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1989/19890060>
- Kidutuksen vastainen yleissopimus 60/1989 <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1989/19890060>
- Lapsen oikeuksien sopimus 60/1991 <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060>
- Geneven pakolaissopimus 77/1968 http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1968/19680077/19680077_2

Kansalliset lait ja asetukset

- Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101386>
- Ulkomaalaislaki 301/2004 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>
- Kansalaisuuslaki 359/2003 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030359>
- Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 388/2015 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150388>
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>
- Valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta 570/2011 <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110570>
- Kuntalaki 410/2015 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410>

Kansalliset ohjelmat

- Valtion kotouttamisohjelma; Hallituksen painopisteet vuosille 2012 – 2015 https://www.tem.fi/files/33350/Valtion_kotouttamisohjelma_vuosille_2012-2015_1.6.2012_2.pdf
- Valtion kotouttamisohjelma (Valko II) 2016-2019 ja Kotouttamisen kumppanuusohjelma (tulossa)
- Maahanmuuton ja kotouttamisen suunta 2011-2014 <http://www.intermin.fi/julkaisu/022015?docID=58218>
- Maahanmuuton tulevaisuus 2020-strategia <http://www.intermin.fi/maahanmuutto2020>

Alueelliset strategiat ja ohjelmat

- Hämeen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen maahanmuuton ja kotouttamisen toimenpideohjelma 2014-2016 http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/98888/N%c3%a4kymi%c3%a4_syyskuu_2014_HAMELY.pdf?sequence=2
- Päijät-Häme 2017: Päijät-Hämeen maakuntaohjelma 2014-2017 http://www.paijat-hame.fi/easydata/customers/paijathame/files/ph_liitto/tehtavat/maakuntaohjelma/paijat_hameen_maakuntaohjelma_2014-2017_nettiin.pdf, <http://www.paijat-hame.fi/tehtavat/liiton-tehtavat/maakuntaohjelma/>
- Päijät-Hämeen maakuntasuunnitelma <http://www.paijat-hame.fi/tehtavat/maakuntasuunnitelma/>
- Kuntien hyvinvointistrategiat
- Valtion ja Lahden kaupungin välinen kasvusopimus 2013-2015 <http://www.tem.fi/files/39272/Lahti.pdf>
- Päijät-Hämeen turvallisuussuunnitelma 2014: Toimenpide-ehdotuksia arjen turvallisuuden lisäämiseen http://www.paijat-hame.fi/easydata/customers/paijathame/files/aluekehitys/tuva-toimikunta/paijat-hameen_turvallisuussuunnitelma_2014.pdf
- Lahden seudun kilpailukyky- ja elinkeinostrategia 2009-2015 (Päivitys 2011) http://www.lahtiregion.fi/filebank/5120-Lahden_seudun_kilpailukyky-ja_elinkeinostrategia_2009-2015_paivitys_2011.pdf
- Päijät-Hämeen koulutuspoliittiset linjaukset 2015-2020 <http://www.paijat-hame.fi/wp-content/uploads/2016/03/Koulutuspoliittiset-linjaukset.pdf>
- Alueellinen Am-Kesu, eli ammatillisen koulutuksen järjestäjien alueellinen kehittämissuunnitelma 2013-2016 <https://hyvatkaytannot.op.fi/suunnitelmat/suunnitelma/1888/>
- Elinikäinen ohjaus Hämeessä. Hämeen elinikäisen ohjauksen strategia vuoteen 2020, Hämeen ELY-keskus <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/97110/Elinik%C3%A4inen%20ohjaus%20H%C3%A4meess%C3%A4.pdf?sequence=2>
- Lahden kaupungin työllisyys- ja elinvoimaohjelma 2014-2020 [http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/899CE0D07D3C7C80C2257CF6003615B8/\\$file/Ty%C3%B6llisyys-%20ja%20elinvoimaohjelma.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/899CE0D07D3C7C80C2257CF6003615B8/$file/Ty%C3%B6llisyys-%20ja%20elinvoimaohjelma.pdf)
- Lahden osallisuusohjelma 2016-2020

LIITE 3:

OHJAUSRYHMÄN KOKOONPANO

Päijät-Hämeen liitto	
Puheenjohtaja: Marko Mälly, erityisasiantuntija/kansainväliset asiat	
Sihteeri: Asta Kortesaari, suunnittelusihteeri	
JÄSENET	VARAJÄSEN
Asikkala	
Mika Vartiainen, yrittäjä Asikkala	Toni Kivistö, yrittäjä
Hartola	
Seppo Laakso, Elinkeinoneuvoja	Annika Marttinen, hallintopäällikkö
Heinola	
Risto Turunen, kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja	Dimitri Tarzalainen, kaupunginvaltuutettu
Hollola	
Riitta Ikonen, Peruspalvelukeskus Oiva/eläke- ja terveydentilan selvittelyn vastaava	Kati Saarela, Peruspalvelukeskus Oiva/sosiaalipäällikkö
Hämeenkoski	
Miikka Lönnqvist, kunnanhallituksen 2. varapuheenjohtaja	Minna Suominen, kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Iitti	
Heikki Hiltunen, kunnanvaltuutettu	ei nimettyä varajäsentä
Kärkölä	
Leena Reiman, kunnanvaltuutettu	Tuija Nummela, kunnanhallituksen jäsen
Lahti	
Pasi Salmi, maahanmuuttajaopetuksen koordinaattori	Leila Kankainen, sosiaalipalvelujen päällikkö
Orimattila	
Päivi Pitkänen, perusturvan tilaajajohtaja	Osmo Pieski, kaupunginjohtaja
Myrskylä	
Päivi Pitkänen, perusturvan tilaajajohtaja	Camilla Söderström, hallintojohtaja
Pukkila	
Päivi Pitkänen, perusturvan tilaajajohtaja	Leena Kapanen, työllisyyskoordinaattori
Padasjoki	
Antti Räsänen, kunnanhallituksen puheenjohtaja	Ilpo Pylvänen, kunnanhallituksen jäsen
Sysmä	
Ilkka Serra, toimistosihteeri	Tuula Saarinen, hallinto- ja sivistysjohtaja

Hämeen elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskus	
Anita Salonen, Työvoimapalveluasiantuntija,	Jarmo Paukku, yksikön päällikkö, Työllisyys, yrittä- jyys ja osaaminen
Hämeen TE-toimisto	
Anna-Kaisa Häppölä, palveluesimies	Marju-Riitta Salonen, asiantuntija, koordinaattori, kotoutumispalvelut
Päijät-Hämeen koulutuskonserni	
Riitta Murtorinne, opiskelijapalvelujohtaja	Seija Katajisto, vararehtori
Lahden ammattikorkeakoulu	
Maarit Fränti, vararehtori	Jari Hautamäki, aluekehitysjohtaja
Päijät-Hämeen Yrittäjät	
Teresa Ahokas, yrittäjä	Outi Hongisto, toimitusjohtaja
Hämeen kauppakamari	
Ei nimettyä edustajaa	
Lahden kaupunki, Sosiaali- ja terveystoimiala, Alipi	
Asiantuntija: Anne Saloranta, maahanmuuttoasioi- den päällikkö	

LIITE 4 :

MAAHANMUUTTOTERMINOLOGIA

Maahanmuuttaja

Maahanmuuttaja on Suomeen pysyväisluonteisesti muuttanut henkilö riippumatta muuttosyystä. Maahanmuuttajan muuttomotiivina voi olla esimerkiksi työ, Suomessa asuva tai suomalainen perheenjäsen sekä pakolaisuus.

Työperusteisella maahanmuuttajalla

Työperusteisella maahanmuuttajalla tarkoitetaan henkilöä, joka muuttaa pysyvästi tai toistaiseksi Suomeen työn vuoksi hankkiakseen toimeentulonsa.

Ulkomailta Suomeen tullut opiskelija tai harjoittelija

Ulkomailta Suomeen tullut opiskelija tai harjoittelija, joka suorittaa osan tutkinnostaan tai koko tutkintonsa Suomessa. Käsittää siis sekä ulkomaalaiset vaihto-opiskelijat että tutkinto-opiskelijat.

Paluumuuttaja

Paluumuuttaja on ulkosuomalainen, joka on asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa myöhemmin takaisin Suomeen. Paluumuuttajista puhutaan useimmiten, kun kyseessä on entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleva inkerinsuomalainen, jolla on suomalainen syntyperä.

Kiintiöpakolainen

Kiintiöpakolaisella on Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön (UNHCR) myöntämä pakolaisen asema. Pakolaisstatuksen saaneita, jotka ovat lähteneet kotimaastaan tai pysyvästä asuinmaastaan toiseen maahan, johon he eivät kuitenkaan voi pysyvästi asettua asumaan, voidaan ottaa uudelleen sijoitettaviksi kolmanteen maahan niin sanotussa pakolaiskiintiössä. Suomessa eduskunta päättää vuosittain valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi sitoutuu ottamaan.

Turvapaikanhakija

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee turvaa vieraasta valtiosta. Vain pienelle osalle turvapaikanhakijoista myönnetään YK:n pakolaissopimuksen mukainen pakolaisstatus, joka perustuu henkilökohtaiseen vainoon. Sen sijaan turvapaikanhakija voi saada oleskeluluvan suojeluntarpeen perusteella (esim. epäinhimillisen kohtelun uhka kotimaassa) tai humanitaarisiin perustein (esim. kotiinpaluu mahdoton aseellisen selkkauksen tai ympäristökatastrofin takia).

Järjestelykeskus

Järjestelykeskus on poikkeustoimi, joka otetaan käyttöön jos Suomeen tulee niin suuri määrä turvapaikanhakijoita, ettei heitä voida sijoittaa vastaanottokeskuksiin, tai jos maahantulon edellytysten selvittäminen ja maahantulijoiden rekisteröinti tavallisessa menettelyssä ei ole mahdollista.

Hätämajoitusyksikkö

Hätämajoitusyksikössä (uusia yksiköitä, joita perustettu turvapaikanhakijoiden suuren määrän vuoksi) ollaan lyhempi aika ja odotetaan siirtymistä vastaanottokeskukseen. Hätämajoitusyksiköitä voidaan myös muuttaa vastaanottokeskuksiksi.

Vastaanottokeskus

Vastaanottokeskuksissa turvapaikanhakijat odottavat, kunnes saavat joko myönteisen tai kielteisen päätöksen. Myönteisen oleskeluvan saaneet turvapaikanhakijat voivat muuttaa kuntiin. Kunnan voi periaatteessa valita vapaasti.

Turvapaikkaprosessin aikana ilman huoltajaa maahan saapuvat alaikäiset turvapaikanhakijat asuvat alaikäisille tarkoitetuissa **ryhmäkodeissa, yksityismajoituksessa tai tukiasunnoissa**. Oleskeluluvan saannin jälkeen määritellään alaikäiselle parhaiten sopiva sijoitus: yksityismajoitus, perheryhmäkoti tai tukiasuminen ja opiskelupaikka.

Turvapaikanhakija voi myös järjestää majoituksensa itse ja asua **yksityismajoituksessa ystäviensä tai sukulaisensa luona**. Vastaanottopalvelujen saaminen edellyttää osoitteen ilmoittamista ja vuokrasopimuksen esittämistä tai muun kirjallisen selvityksen tekemistä.

Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386 (Kotolaki)

Lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti.

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. Maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä.

Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista **ohjausta ja neuvontaa** kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajaa hankkimaan riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Kotoutumiskoulutuksena järjestetään aikuisille maahanmuuttajalle suomen/ruotsin kielen opetusta tai luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutukseen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta.

Lähteet: www.migri.fi, www.kotouttaminen.fi, www.pakolaisapu.fi, www.finlex.fi

11

Kirjallisuus ja lähteet

ETNON TEESIT: Kaikki nuoret mukaan! Nollatoleranssi rasismille! Etnisten suhteiden neuvottelukunta

Hämeen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen maahanmuuton ja kotouttamisen toimenpideohjelma 2014-2016. Saatavilla verkossa: http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/98888/N%c3%a4kymi%c3%a4_syyskuu_2014_HAMELY.pdf?sequence=2

Kotouttaminen.fi-sivusto, Työ- ja elinkeinoministeriön Kotouttamisen osaamiskeskus. <http://www.kotouttaminen.fi/>

Kotouttaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tuloksellisuustarkastuskertomus. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 3/2014. Saatavilla verkossa: http://www.e-julkaisu.fi/vtv/kotouttaminen_sosiaali_ja_terveydenhuollossa/

Maahanmuuton ja kotouttamisen suunta 2011-2014. Sisäministeriön julkaisu 2/2015. Saatavilla verkossa: <http://www.intermin.fi/julkaisu/022015?docID=58218>

Maahanmuuton tulevaisuus 2020-strategia. Sisäministeriö. Saatavilla verkossa: <http://www.intermin.fi/maahanmuutto2020>

[Maahanmuuton tunnusluvut 2014](http://emn.fi/files/1164/EMN_Maahanmuuton_tunnusluvut_2014.pdf). Euroopan muuttoliikeverkosto/Maahanmuuttovirasto. Saatavilla verkossa: http://emn.fi/files/1164/EMN_Maahanmuuton_tunnusluvut_2014.pdf

Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. 23/2015. Saatavilla verkossa: https://www.tem.fi/files/42558/TEMjul_23_2015_web_27032015.pdf

Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut: Systemaattinen tutkimuskatsaus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, 40/2015. Saatavilla verkossa: http://www.kotouttaminen.fi/files/43286/TEMjul_40_2015_web_09062015.pdf

Päijät-Häme 2017: Päijät-Hämeen maakuntaohjelma 2014-2017. Saatavilla verkossa: http://www.paijat-hame.fi/easydata/customers/paijathame/files/ph_liitto/tehtavat/maakuntaohjelma/paijat_hameen_maaakuntaohjelma_2014-2017_nettiin.pdf, <http://www.paijat-hame.fi/tehtavat/liiton-tehtavat/maakuntaohjelma/>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-5379. vuosikatsaus 2013. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 6.10.2015]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/vaerak/2013/02/vaerak_2013_02_2014-12-10_tie_001_fi.html

Työtä yhteisön ja yhteiskunnan hyväksi – Maahanmuuttajajärjestöt palveluiden tuottajina. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 53/2015. Saatavilla verkossa: https://www.tem.fi/files/43709/TEMjul_53_2015_web_16092015.pdf

Valtion kotouttamisohjelma; Hallituksen painopisteet vuosille 2012 – 2015. Saatavilla verkossa: https://www.tem.fi/files/33350/Valtion_kotouttamisohjelma_vuosille_2012-2015_1.6.2012_2.pdf

UNHCR Global Trends 2014: World at War <http://unhcr.org/556725e69.html>

Päijät-Hämeen liitto

